

Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

BALMAZÚJVÁROS VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BALMAZÚJVÁROS VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015.

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

TRENECON COWI

MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Projektvezető helyettese	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Régiós koordinátor	Hovorka János
Megyei koordinátor	Hovorka János
Felelős tervező	Gonda József
Felelős tervező helyettes	Kollár-Éri István
Településtervező	Csongrádiné Falk Judit (TT/1 01-0873)
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Mohácsi Sándor
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Siposs Árpád
Társadalompolitikai szakértő	Markó András Kollár-Éri István
Tájrendezési tervező	Auer Jolán (TK/1 01-5003) Mohácsi Sándor (K 01-5270)
Közlekedési szakági tervező	Perjés Tamás (13-3215, 13-64972) Siposs Árpád (01-9429)
Energiaközmű tervező	Dima András (01-2130)
Gazdaságfejlesztési szakértő	Bihari Zsuzsanna Kollár-Éri István
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Kollár-Éri István
Környezetvédelmi szakértő	Csőke Sándor
Műemlékvédelmi szakértő	Csongrádiné Falk Judit (TT/1 01-0873) Nagy Tibor (É 15-0085)

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Balmazújváros Város Önkormányzata

Tartalomjegyzék

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	8
1 BEVEZETÉS	9
2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	12
2.1 A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	12
2.2 A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	23
3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	26
3.1 JÖVŐKÉP	33
3.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	35
3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok	36
3.2.2 Városrészi szintű területi célok	41
3.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	42
4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	45
4.1 AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	45
4.2 AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	47
4.2.1 Középső városrész megvalósítandó fejlesztések	47
4.2.2 Északi városrész megvalósítandó fejlesztések	50
4.2.3 Déli városrész megvalósítandó fejlesztések	50
4.3 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	52
4.3.1 Kulcsprojektek	52
4.3.2 Hálózatos projektek	52
4.3.3 Egyéb projektek	52
4.4 A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	57
4.5 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	59
4.6 AZ AKCIÓTERÜLETEN KÍVÜLI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	62
5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	64
5.1 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	64
5.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	67
5.3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	68
5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	68
5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	76
5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	76
6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	77
6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	77
6.1.1 Illeszkedés Hajdú – Bihar Megyei Integrált Területi Programjához	77
6.1.2 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseihez és prioritásaihoz	83
6.1.3 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	84
6.1.4 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	89
6.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	91
6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	91
6.2.2 A célok logikai összefüggései	95
6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága	97
7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	98
8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	101
8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	101
8.2 AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	101

8.2.1	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere.....	101
8.2.2	Az ITS megvalósításának intézményi háttere	102
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	102
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	102
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	104
8.5.1	Az ITS célrendszeréhez kapcsolódó indikátorok meghatározása	105
8.5.2	Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása.....	107
8.5.3	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	111
MELLÉKLETEK		114
Egyeztető workshop – 2015. január 22.		114
Egyeztető workshop – 2015. március 19.		115
Társadalmasítási / Partnerségi workshop – 2015. április 30.		116

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Balmazújváros SWOT analízise	21
2. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése	44
3. táblázat: Középső városrész akcióterületi projektjei	47
4. táblázat: Északi városrész akcióterületi projektjei	50
5. táblázat: Déli városrész akcióterületi projektjei	50
6. táblázat: Balmazújváros kulcs projektjei 2014-2020 között	53
7. táblázat: Balmazújváros hálózatos projektjei 2014-2020 között	53
8. táblázat: Balmazújváros egyéb projektjei 2014-2020 között	56
9. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata	57
10. táblázat: Projektek ütemezése	59
11. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	62
12. táblázat: Balmazújváros város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)	65
13. táblázat: A 2010-ben elkészített IVS tervezett, megvalósításra nem került anti-szegregációs célú beavatkozásai	67
14. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) a városban	68
15. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai	69
16. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban	70
17. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései	72
18. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései	74
19. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése	75
20. táblázat: A potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések és a hatások kivédésére teendő intézkedések	76
21. táblázat: Tervezett fejlesztések, amelyek eredményeként javulhatnak a szegregációs mutatók	76
22. táblázat: IH által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok	78
23. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer	78
24. táblázat: Projektek illeszkedése a Hajdú - Bihar Megyei Integrált Területfejlesztési Programhoz	80
25. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz	84
26. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai	92
27. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai	93
28. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai	94
29. táblázat: A települési célok logikai összefüggései	96
30. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	98
31. táblázat: Balmazújváros Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal bizottságai, szervezeti egységei	101
32. táblázat: Tematikus célok indikátorai	106
33. táblázat: A stratégiában szereplő projektek indikátorai	107

Ábrajegyzék

1. ábra: Az ITS és a településtervezési eszközök kapcsolata.....	9
2. ábra: Balmazújváros város városrészeinek demográfiai mutatói	24
3. ábra: Balmazújváros város városrészeinek képzettségi mutatói.....	24
4. ábra: Balmazújváros város városrészeinek gazdasági mutatói.....	25
5. ábra: Balmazújváros város városrészeinek lakhatási mutatói.....	25
6. ábra: Városrészek funkciói.....	25
7. ábra: Balmazújváros városfejlesztési célrendszere 2014 - 2020	43
8. ábra: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	100
9. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása.....	111

Térképjegyzék

1. térkép: Balmazújváros probléma és érték térképe	22
2. térkép: Balmazújváros városrészei	23
3. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére.....	45
4. térkép: Balmazújváros szegregálódott területei	64

Rövidítésjegyzék

Rövidítés	Rövidítés jelentése
AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humán erőforrás
hrs.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

1 Bevezetés

ITS célja és szerepe	Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján. Az ITS célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.
Előzmények	Balmazújváros Városának Integrált Városfejlesztési Stratégiáját a Balmazújváros Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a 4/2010. (I.15.) Képviselőtestületi határozattal fogadta el, amely tulajdonképpen jelen dokumentum előzményének tekinthető.
Stratégia felülvizsgálat indokai	A Stratégia kidolgozása óta eltelt öt évben számos külső és belső tényező együttes változása indokolta annak felülvizsgálatát.

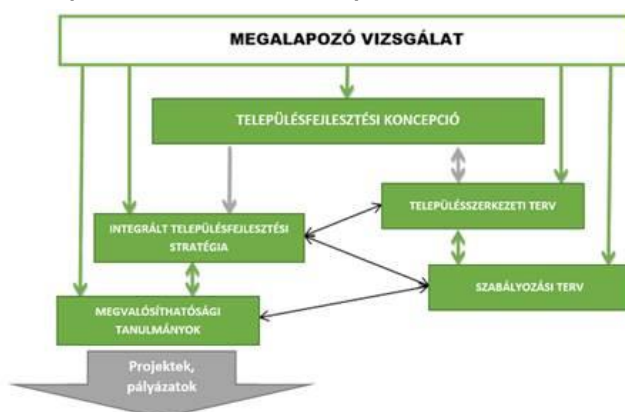
Belső tényezők változásai:

- az IVS kidolgozása óta eltelt időszakban bekövetkező társadalmi-gazdasági változások (pl.: gazdasági világválság hatásai, piaci, befektetői környezet változása, demográfiai adatokban, tendenciákban érzékelhető változások),
- a korábbi IVS-ben foglalt fejlesztési elképzelések megvalósításának tapasztalatai, fejlesztések eredményei

Külső tényezők változásai:

- A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások, illetve a 2014-2020-as időszakra vonatkozó országos és megyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása. Különös tekintettel:
 - az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi és egyes eljárásrendi elvárásait rögzítő 314/2012. (XI.8) Korm. rendelet megalkotására, melynek értelmében a Stratégia tartalmi követelmény rendszere jogszabályban rögzítésre került, a korábbiakhoz képest bővült, változott. A jogszabályi előírásokból és a tervezési logikából is fakadóan az ITS egy átfogó tervezési rendszer egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze.

1. ábra: Az ITS és a településtervezési eszközök kapcsolata

Forrás: saját szerkesztés

- Az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok, mint tervezési kereteket meghatározó dokumentumok elfogadására, azokban történt változásokra (így az Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió - 1/2014 (I.3) OGy. határozattal történő elfogadására; valamint az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2014. február 1-től hatályos módosításaira.

Az OFTK az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó) céljait fogalmazza meg, foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.

Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népségmegtartó erejének erősödését, az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztését, a gazdasági diverzifikációt, a helyi gazdaság megerősítését.

- A Megyei területfejlesztési koncepciók és programok 2014-ben történő felülvizsgálatára, megalkotására. Az egymással közel egy időben zajló tervezés eredményeként a korábbiakhoz képest nagyobb lehetőség nyílik a megye, a megyei jogú városok, valamint a megye többi városát érintő fejlesztések összehangolására, a fejlesztések egymást kiegészítő és egymást erősítő hatásainak kihasználására.
- Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az EU 2014-2020 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok:
 - Elfogadásra került EU 2020 Stratégia; amelyben az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, mint főlérendelt cél szem előtt tartva az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és a klíma/energiapolitika területén, amelyeket 2020-ig kíván megvalósítani a kohéziós politika eszközrendszerén keresztül. A kohéziós politika megvalósítását célzó ún. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz.
- Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó Stratégiájában kiemelt figyelmet kap a városok fejlesztése. Az ERFA prioritásainak mindegyike megvalósítható városi környezetben, a rendelet azonban kifejezetten városi problémák kezelésére irányuló beruházási prioritásokat is meghatároz.
 - Az EU2020-hoz igazodóan kidolgozásra és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása (2015. szeptember), amelyben Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitűzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit.
 - A Partnerségi Megállapodásban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszel által részben elfogadásra kerültek, illetve elfogadás előtt állnak a következő támogatási időszak Operatív Programjai.
 - Az Operatív Programok közül a városok számára az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódóan a stratégia készítésével párhuzamosan zajlik megyei Integrált Területi Programok (ITP) tervezése és ehhez kapcsolódóan a városi fejlesztési elképzelések összegyűjtése, rendszerezése.

A külső és belső tényezők együttes változása miatt - a megyei jogú városok számára 2014-2015 során biztosított támogatást követően - a Belügyminisztérium EU-s támogatási forrás igénybevételeivel a járásszékhelyek számára is biztosítja, valamint szakmailag támogatja a tervezési munkát a „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban (és a fővárosi kerületekben – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása ” című projekt keretében. Ennek köszönhetően az ország összes járásszékhelyére egy időben, egymással párhuzamosan történik az Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészítése, a korábbi IVS-ek felülvizsgálata.

Az ITS szakmai-tartalmi felépítését meghatározó dokumentumok

A jelenleg készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia szakmai-tartalmi felépítését:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslati, szakpolitikai iránymutatásai;
- Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.

A Stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat, valamint a korábbi Településfejlesztési Koncepció hosszú távú célrendszerének felülvizsgálata előzte meg.

A Megalapozó vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégia alkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A megalapozó vizsgálati fázis elemzéseire a szakértők támaszkodhattak a KSH 2011. évi Népszámlálás eredményeire mind a városi, mind a városrészi elemzések során, valamint a Belügyminisztérium részéről a szakértői munkát támogató TEIR ITS modul adatállományára.

A központi elvárásokon, módszertani segédleteken túl az ITS készítői nagymértékben építettek a Balmazújváros város önkormányzatának információszolgáltatásra:

- a megalapozó vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra;
- a stratégia alkotás fázisában a településfejlesztési koncepcióra, a korábbi IVS-ben foglaltakra és megvalósítás tapasztalataira, a 2014-2020 időszakra releváns helyi koncepciókra és programokra, így a 2015-2019 közötti időszakra irányuló Gazdasági Ciklusprogramban foglaltakra,
- a hatályos Településszerkezeti Tervre, valamint
- a stratégiai tervezés folyamatát végigkísítő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „soft” információkra.

A stratégia eredményessége

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével Balmazújváros városa a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciálját a 2014-2020 közötti időszakban;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósuljanak meg;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

A város térségi
szerepkörei

Társadalom

Balmazújváros lakosságszáma az elmúlt időszakban folyamatos csökkenést mutat. Demográfiai szempontból hasonlóan rossz helyzetre utal a vándorlási egyenleg, mely szerint rendre többen költöznek ki Balmazújvárosból, mint ahányan be. Így az elvándorlást tekintve, a város mutatója vizsgált időszak kezdetétől folyamatos negatív értéket vesz fel szinte minden esetben. Ennek ellenére igazi tendencia nem figyelhető meg, értékei fluktuálnak. Az elvándorlás tekintetében a Balmazújvárosra vonatkozó átlag értékek összességében nem maradnak alul a járási, megyei és régiós értékeknél. Balmazújváros állandó népességszámának alakulása tekintetében elmondhatjuk, hogy követi az országos tendenciát, a település esetében is népességfogyás figyelhető meg. Ennek oka egyrészt az élve születések számát meghaladó halálozások számával, valamint a negatív vándorlási egyenleggel magyarázható. A helyzetelemzés adatai szerint a település lakossága fokozatosan elöregszik.

A település etnikai összetétele alapján elmondható, hogy a kisebbséghez tartozó népesség aránya Balmazújvároson meghaladja az országos átlagot.

A településen a képzettség tekintetében kedvezőtlen a tendencia. A lakosság 30,1%-a rendelkezik legfeljebb általános iskolai végzettséggel, amely munkaerő piaci szempontból kedvezőtlen. A diplomával rendelkezők aránya a járási átlaghoz képest átlagosnak mondható. A nem megfelelő képzettség a gazdaság szerkezetét és dinamikáját rontja.

A településen elmondható, hogy jelentős munkanélküliség alakult ki. A legtöbb munkaerőt foglalkoztató intézmény a Városi Önkormányzat. A település társadalmi helyzete elmaradott és országos érték fölötti a munkanélküliségi rátája. A munkanélküliek aránya az országos átlaghoz képest esetenként annak duplája. A magas munkanélküliség negatív hatást gyakorol a gazdaságra, növeli az elvándorlások számát, ezzel a demográfiai viszonyokat is rontva.

Megállapítható, hogy a település társadalmi különbségeit, valamint az esélyegyenlőséget érintő problémák egy részét a demográfiai változásoknak köszönheti, tekintettel már a helyzetelemzésben bemutatásra került tényezőkre, miszerint mind az öregedési index, mind a belföldi vándorlások adatai, mind a természetes szaporodás eredményei negatív elmozdulást mutatnak.

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg mégis a leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő alacsony iskolai végzettségűek, megváltozott munkaképességűek és romák. Általánosságban elmondható, hogy a munkaerő-piacra jutás fő akadályai az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, valamint a társadalmi előítélet jelenléte. Balmazújváros esetében e folyamatokhoz kapcsolódóan negatív tendenciák figyelhetők meg, ennek eredményeképpen a városban megfigyelhető problémák okai, valamint megoldási lehetőségei is ezekben a folyamatokban keresendők.

Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya Balmazújváros esetén a 2009. évtől kezdődően meghaladja a 30%-ot, végig túlmutatva az országos és megyei járásközpontok értékein, azonban 2011-et követően a település esetében jelentős csökkenés következett arányukat tekintve.

Balmazújvárosban jelentős a civil szerveződési kedv, kiemelkedő számú civil szervezet működik, önkormányzati adatok alapján jelenleg 50 civil szervezet tevékenykedik aktívan a városban, amely társadalmi szempontból fontosnak tekinthető, és pozitív hatással van a társadalmi közösségekre.

Balmazújváros általános iskolai tanulóinak számát vizsgálva megállapítható, hogy számuk folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, mely az elmúlt tizenkét évben 600 fős csökkenést jelent. Balmazújváros esetében az általános iskolások számát tekintve a más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya elhanyagolható, hiszen 0,3% az arányuk mely messze alul marad mind az országos átlagtól mind a megyei járásközpontok átlagától. A tendencia annak köszönhető, hogy a Balmazújvárosi járásban az általános iskolai ellátás minden településen megoldott.

A járásban csak Balmazújvárosban működik azonban középiskola (Balmazújvárosi Veres Péter Gimnázium és Szakképző Iskola), mely 1999-ben egyesült két intézmény összevonásával került kialakításra. Az épületek az elmúlt években folyamatosan felújításra kerültek (épületbővítés, nyílászáró cserék, belső burkolat megújítása), mely felújítások a közelmúltban kiegészültek az intézmények teljes körű világításkorszerűsítésével. A kialakított szaktantermek, a gyarapodó könyvtári állomány, a jól felszerelt tornatermek mind a színvonalas nevelő-oktató munka megvalósítását segítik elő.

Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

A város hangulatát nagyban meghatározza történelmi értékeinek jelenléte, mint a műemlék jellegű épületei és a város központjában elhelyezkedő park, az 1786-ban épült barokk stílusú római katolikus templom, a késő barokk stílusú református templom, a klasszicista stílusú Semsey-kastély és az 1911-ben emeletesre átépített eklektikus stílusú városháza, valamint a németfalusi templom mind kiemelkedő értékeknek tekinthetők.

A közművelődési és kulturális feladatok jó részét elsősorban a Veres Péter Kulturális Központ látja el. Jelentős a közművelődési funkciója a Lengyel Menyhért Városi Könyvtárnak és a Semsey Andor Múzeumnak. A múzeum filiájaként működik a város szülöttének, Veres Péternek a Kadarcs utcai lakóházában berendezett emlékkiállítás. A régi hagyományok újjáéledésének köszönhetően ismét működnek az egykori népkörök. A „48-as Olvasó népkör” és a „Rákóczi Népkör” ismét a szórakozás, a kultúra, a közösségi élet színterei lettek. Balmazújváros büszke fiaira, köztük Veres Péter (1897-1970) íróra és politikusra, akinek lakóháza ma már múzeumként funkcionál. Lengyel Menyhétre, a világhírű drámaíróra, Soós Imrére, a fiatalon elhunyt, kedvelt színészre, Sarkadi Imre drámaíróra, aki itt tanított 1953-ban. Balmazújvároson volt földbirtokos a magyar tudomány és kultúra egyik legnagyobb mecénása, Semsey Andor, aki a budapesti Földtani Intézetet építette, s akiről a semseit és az andorit ásványokat elnevezték.

Balmazújvárosban jelentős a civil szerveződési kedv, kiemelkedő számú civil szervezet működik, önkormányzati adatok alapján jelenleg 50 civil szervezet tevékenykedik a városban. A szervezetek elsősorban a kultúra, a közművelődés és a sport területén működnek. A jövőben fontos feladat a civil szervezetek, valamint a köztük és az önkormányzat közötti együttműködések megerősítése, a fejlesztésekben való részvételük ösztönzése.

Intézményrendszer (közszolgáltatások) és településüzemeltetés

A település fejlett intézmény rendszerrel rendelkezik, amely kiterjed a sport, a kultúra, az oktatás, az egészségügy és a szabadidő területére is. Az oktatás terén korszerű intézmények biztosítják a fiatalok fejlődését, képzését. Az egészségügyi ellátást a háziorvosi rendszeren felül emelt szintű kistérségi járóbeteg szakellátás biztosítja. Szociális ellátó rendszere tekintetében a Város rendelkezik a szociális szolgáltatásokkal, idősek nappali ellátását biztosító intézménnyel.

A településen élők kulturális életét a Veres Péter Kulturális Központ szolgálja, míg a szabadidő eltöltés egyéb alternatíváját kínálja a Kamilla Gyógy-, Termál- és Strandfürdő.

Gazdaság szerkezet és dinamika

A város gazdaságának ágazati szerkezetében ugyan eltérő részesedéssel, de jelen van mindhárom jelentős gazdasági ágazat: ipar, mezőgazdaság és szolgáltatás, bár mindezek közül a mezőgazdaság mondható jelentősnek.

A regisztrált vállalkozások főbb gazdasági ágak szerinti megoszlása alapján, Balmazújvárosban az országos átlaghoz viszonyítva kiemelkedő és folyamatosan emelkedő a mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya, az ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya fokozatosan csökkenő tendenciát mutat, a szolgáltatásokban regisztrált vállalkozások aránya is elmarad az országos átlagtól és a Hajdú-Bihar megyei járásközpontok átlagától is.

A településen számos ipari cég található meg a település ipari parkjaiban. A településen a gazdasági élet élénkítése és fenntartása szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bírnak az ipari parkok, területek, övezetek. Balmazújvárosban az alábbi ipari övezetek találhatók:

- **Böszörményi úti ipari övezet:** mintegy 1,8 hektáros önálló munkahelyteremtő beruházásra alkalmas teljes közművesítéssel rendelkező terület, önkormányzati tulajdonban áll, további 4-5 nem önkormányzati tulajdonú beépítetlen vállalkozói terület hasznosítására van mód a területén.
- **Nap utcai vállalkozó terület:** mintegy 4,7 hektáros ipari terület, mely tömbfeltárást és közművesítést igényel.
- **Bólyai úti ipari terület:** két tömbben mintegy összesen 12 hektáros területen áll rendelkezésre, melyből az északi terület napelemes erőmű létesítésére van tervezve.
- **Az ipari parkok** létesítése kiépített infrastruktúrával összhangban áll a KKV-k versenyképességének fokozása Európai Unió tematikus célkitűzéssel.

A napjainkban jellemző szolgáltató szektor térnyerése a településen is megjelenik. A város összes aktív keresőjének közel egyharmada már a kereskedelmi és a szolgáltatás különböző területein dolgozik. A kiskereskedelem zömét az elmúlt évtizedekben a Balmazújváros és Vidéke ÁFÉSZ bonyolította le. A város szakboltokkal jól ellátott, több kereskedelmi és szolgáltató egység (zöldség-, gyümölcs-, virág- és divatáru üzlet, fodrászat) létesült, főként magánvállalkozásban. Ennek ellenére Balmazújváros kiskereskedelmi hálózata elmarad a környező, hasonló népességű városokban kialakult színvontól.

A mezőgazdasági támogatások megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a Balmazújvárosi székhelyű gazdálkodói kör, különböző jogcímenek több mint 2 milliárd Ft támogatásban részesült a 2014. évben.

Állattartással foglalkozó vállalkozások közül kiemelendő a Balmazújvárosi "Kossuth" Mezőgazdasági Szövetkezet, a Szálkahalmi Állattenyésztő és Értékesítő Kft., a Virágoskút Kertészeti Kft., SZ-T-AGRO Mezőgazdasági Termelő Kereskedő és Szolgáltató Bt., az Ónodi-Szűcs Mezőgazdasági Termelő Szolgáltató és Értékesítő Kft., a Balmaz-juh Állattenyésztő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., és a Villongó Mezőgazdasági Termelő Bt.

Megállapítható, hogy az egyéni gazdaságok számát tekintve a településen a 2000. év adataihoz képest jelentős csökkenést figyelhetünk meg. A korábbiakban is említett jellemző tendencia figyelhető meg az egyéni gazdaságok irányítását főfoglalkozásban végzők számának alakulásában, miszerint 2010-re jelentősen lecsökkent a gazdaságok vezetését elsődleges tevékenységként végzők száma.

Összességében megállapítható, hogy a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban, valamint a szolgáltatások területén figyelhető meg a regisztrált vállalkozások jelentősebb száma.

Településrendezés

A mai Balmazújváros környéke már ősidők óta lakott terület, az Árpád-házi királyok idejében több kisebb helység alakult ki a határában. A városszerkezetben 6 fejlesztési akcióterület került kijelölésre az önkormányzat által tervezett fejlesztések és az egyéb magánberuházások fogadására:

Utcahálózatát a többségében észak-kelet, dél-délnyugat irányú és erre merőleges, szabályos utcák alkotják. A kelet-nyugat irányú 3316. számú Debrecen-Tiszacsege főútvonal, illetve a belterületen vele viszonylag párhuzamosan futó Debrecen-Tiszafüred vasútvonal a belterület két közel azonos területű részre osztja. Az észak-kelet – dél-nyugat irányú Hajdúböszörménybe, illetve Hajdúszoboszlóra vezető utak további szabályos részekre bontják a belterületet. A természetes terepalakulatokhoz igazodóan kanyargó Virágoskúti-csatorna és az őt kísérő zöldterületek (erdő-közpark-sportterület-strand) a város jellegzetes és meghatározó eleme.

Amiben a település nagyban megőrizte alföldi mezőváros jellegét, az egyközpontúság.

A város észak-nyugati, északi és észak-keleti szélén jelentős beépítetlen területek állnak rendelkezésre olyan fejlesztésekhez, mint ipari parkok, lakóterületek. A település déli-délkeleti határán vályoggödrök, szegregált lakóterületek, és szennyvíztisztító bontják meg a monoton településképet.

A műemlékek védelme, valamint az épített környezet védelme a város arculatmegővésének fontos eleme. Ezt szabályozza az épített és a természeti környezet értékeinek helyi védelméről szóló önkormányzati rendelet, melyben szereplő helyi védettség alá vont épületek sorát időről időre felül kell vizsgálni.

Gondot kell fordítani a köztéri parkok, szobrok állapotának - lehetőség szerint pályázati pénzeszközből történő - javítására, az általuk képviselt értékek megőrzése érdekében.

A település kulturális örökségének, hagyományainak védelme, a vonzó településképp kialakítása nemcsak a lakosság komfortérzetét javítja, hanem egyben a település turisztikai vonzerejét is növeli.

Balmazújvároson három szegregátum fedezhető fel.

1. szegregátum: Az itt élők száma összesen 708 fő. A szegregátumok közül itt a legalacsonyabb a 0-14 évesek aránya, 31,9% A 60 év felettiek aránya 6,8 %. A házak többsége tipikus falusi kockaház, vagy régi parasztház, de vannak itt kimondottan jó minőségű, és viszonylag új építésű házak is A közművek ki vannak építve, de hiányzik a pormentes út az alábbi utcákban: Lengyel M.u., Wesselényi u., Déli sor, Kodály Z. u., Révész I. u.

2. szegregátum A területen élők száma 90 fő. A 0-14 évesek aránya, 40%. A 60 év felettiek aránya viszont 4,4%. A házak többsége tipikus falusi kockaház. A vezetékes vízhálózat, a szennyvízhálózat, a közvilágítás minden utcában ki van építve. Nincs pormentes út az alábbi utcákban: Szilágyi Erzsébet u., Vasvirág u., Hajnal u., Karinkó u.

3. szegregátum Az itt élők száma 745 fő, ez a legnépesebb szegregátuma a városnak. A szegregációs index is itt a legmagasabb, 57,7%. A 0-14 évesek aránya 34,5%, a 60 évnél idősebbek aránya 7,1%. Van három utca Malom, Magdolna, és Hársfa utca, amelyek erősen leromlott állapotban vannak. Ez az a három utca, ahol kimondottan romák élnek, és nincs pormentes út, hiányzik a szennyvíz, a vezetékes gáz. A házak állaga is ebben a három utcában a legrosszabb. A többi utcában a közművek elérhetőek, a házak minősége átlagos, illetve kimondottan jónak mondható.

A fő cél, hogy az alacsony státuszú, már szegregálódott vagy szegregációs veszélynek kitett, a szegregátumokban, illetve az erősen leromlott területeken élő lakosok magasabb koncentrációja csökkenjen, lehetőleg közelítsen a városi átlaghoz.

Fontos továbbá, hogy a város más területein vagy a város környezetében elhelyezkedő falvakban ezzel párhuzamosan ne nőjön a számuk.

Összességében kimondható, hogy szegregátumokban – elsősorban roma telepeken – él a kistérség lakóinak több mint 10 százaléka, ami szokatlanul magas arány. A magasabb státuszú, iskolázott és rendszeres munkajövedelemmel rendelkező lakosság fokozatos elkülönülése figyelhető meg. A kistérségben a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya nagyon magas (53%). A lakosság 5,2 százaléka részesül rendszeres szociális juttatásban. A lakások több mint 10 százaléka közutakból jut ivóvízhez, és közel 50% a hagyományos, szilárd tüzelésű háztartások aránya.

Balmazújváros az Alföld sajátos, mezővárosi jellegű települése Hajdú-Bihar megyében. A nagy kiterjedésű város két jellegzetes alföldi táj, a Hortobágy és a Hajdúság határán fekszik. Megközelíthető a 33. számú főúton, Hortobágytól 20 km-re, Debrecentől 23 km-re, a 4. sz. főúton Hajdúszoboszlótól 19 km-re, a 35. sz. úton Hajdúböszörménytől 14 km-re, és az M3-as autópályán Budapesttől 220 km-re. A város kedvező fekvése lehetőséget biztosít a környék nevezetességeinek, turisztikai célállomásainak felkeresésére is.

Táji és természeti
adottságok

A város közigazgatási területén két természetes élővíz található, a Hortobágy folyó és a belterületi főgyűjtő vizét befogadó Kadarcs-Karácsonyfoki-főcsatorna. A várostól 3 kilométerre folyik az 1953-ban épített Keleti-főcsatorna. Turisztikai szempontból kedvező adottsága, hogy a város egy csendes, Európában egyedülálló pusztai természeti környezetben, a Hortobágyi Nemzeti Park mellett, részben beleékelődve terül el. Mindemellett a város idegenforgalmi vonzerejét a településközpont jellegzetes és hangulatos mezővárosi megjelenése adja.

A település külterületén megjelenő vízfelületek (különböző méretű horgásztavak, csatornák, mocsaras területrészek) kedvező feltételeket biztosítanak a nád- és halgazdálkodásához, horgászathoz, míg a város mezőgazdasági területei ezen vízfelületeknek jótékony hatásának köszönhetően térségi szinten is szerencsés helyzetben vannak.

A táji és természeti adottságai mellett a település egyedi épített kulturális és turisztikai értékekkel is rendelkezik. A Gyógy-, Termál- és Strandfürdő több éve szolgálja a város lakosságát. 2012-ben több mint 3500 m² nettó alapterületű fedett fürdő került megépítésre. A fejlesztés során az épületben az alábbi funkcionális egységek kerültek megvalósításra:

- 1.) Medencetér, ahol 4 medence (élmény, gyógy, gyermek medence és jacuzzi) 38 új élményelemmel várja a látogatókat.
- 2.) Szaunablokk, amelyben infra-, bio-, finnszauna, gőzkabin és tepidárium helyezkedik el, a medencetérhez kapcsolódóan. A szaunablokkhoz kapcsolódik, de különálló építmény a rönkszauna.
- 3.) Gyógyászati részleg, amely az épület előcsarnokából, önállóan is megközelíthető. A gyógyászati részlegben orvosi vizsgáló, elektroterápia, gyógytorna terem és medence, iszapkezelő, masszázs, tangentor és súlyfürdő kezelés biztosít lehetőségeket a turisták és a gyógyulni vágyók számára. A város területén térségi jelentőségű történeti kert a Semsey-kúria és kertje melyet 1975-ben nyilvánították helyi jelentőségű védett természetvédelmi területté.

A Balmazújváros városközpontjában elhelyezkedő Semsey Kastély infrastrukturális fejlesztése eredményeként egy többfunkciós látogatóbarát építmény jött létre. A Semsey Kastély felújítása, építészeti örökségének védelme, turisztikai attrakcióként való magasabb szinten történő kihasználása valósult meg, a térségi marketing tevékenység erősödése céljából.

A település helyi építészeti és természeti adottságainak sokszor nem megfelelően, vagy kedvezőtlenül történő kiaknázása miatt a település bel- és külterületén egyaránt fellelhetőek különböző fokú tájhasználati konfliktusok, amelyek kezelése mind tájkép, mind pedig településképi és közjóléti szempontból kiemelten fontos. A város zöldfelületi rendszerének jelenlegi szerkezetét az évszázadok során lezajlott földművelési, építkezési, védetté nyilvánítási folyamatok alakították ki.

A település belterületén megjelenő zöldfelületi elemekben városfejlesztési szempontból a jelenleg kihasználatlan több potenciál rejlik. Több zöldfelületi elem átgondolt, bizonyos fokú funkcióbővítésével, a növényzet megfelelő ápolásával és fenntartásával vonzóbb környezetet teremtenek mind a településen élők, mind pedig az ide látogató turisták számára. A turizmust potenciális gazdasági húzóágazatként kezelő település számára a helyi értékek megőrzése, illetve a bennük rejlő lehetőségek magas szintű kiaknázása kiemelkedően fontos feladat kell legyen.

A település bel- és külterületén egyaránt fellelhetőek különböző fokú tájhasználati konfliktusok, amelyek kezelése mind tájkép, mind pedig településképi és közjóléti szempontból kiemelten fontos.

- **ipari területek vizuális megjelenése:** A közigazgatási terület egészére jellemző, általános tájhasználati konfliktusként lehet említeni a mezőgazdasági és ipari telepek, üzemek vizuális problematikáját. A települési belterület és külterület határában elhelyezkedő, új ipari létesítmények vizuális tájba illesztése még megoldásra vár. Ezek kezelésére létezik szakmai eszközrendszer. Ennek alkalmazási lehetőségeit mindenképpen célszerű megvizsgálni.

Különösen nagy figyelmet igényelnek a belterület déli határában elhelyezkedő szennyvíztisztító telep, valamint a városi temetőtől kissé nyugatra és attól északra fekvő ipari telephelyek. A külterület mezőgazdasági területeibe ékelődött majorságok, telepek (pl. Balmazújvárosi Szülőpár telep) vizuális kezelésével egyaránt foglalkozni kell.

- **elektromos légvezetékek problematikája:** Általános települési vizuális képet érintő konfliktusként még az elektromos légvezetékek problematikáját lehet említeni. A települési belterületen kívül elsősorban a Keleti-főcsatornától nyugatra elhelyezkedő transzformátor állomás környezete, illetve a 3316 sz. út bizonyos szakaszai érintettek.
- **illegális hulladéklerakás:** Mind külterületet, mind pedig belterületet érintő konfliktus az illegális hulladéklerakások kérdésköre. Kiemelten elsősorban a 3316 sz. út bizonyos szakaszai, valamint a Veres Péter emlékpark érintett. Ezen hulladéklerakatok felszámolását nem csak vizuális, hanem közjóléti szempontból is kiemelt jelentőséggel kell kezelni.
- **kúria történeti környezetének problémája:** A nagyháti Semsey kúria megközelítése sajnos méltatlanul alul van kezelve. A műemléki épület, valamint a hozzá kapcsolódó történeti kert településtörténeti jelentőségét tekintve mindenképpen megérdemelné a 3316 sz. útról történő, méltó megközelíthetőségét, feltárását. A kúriával szemben elhelyezkedő szociális központ és rehabilitációs központ sem funkciójában, sem pedig környezeti terhelésében sincs különösebb hatással a történeti terület egészére. Ellenben a területen elhelyezkedő baromfitelep mind vizuális megjelenését, mind pedig funkcióját tekintve csökkenti a terület környezeti értékét. A telep áthelyezése/megszüntetése mindenképpen megvizsgálandó szempont.

Zöldfelületek

Balmazújváros külterületi zöldfelületi rendszerének kiemelkedő elemeiként lehet említeni a táj jellegzetes megjelenését adó mezőgazdasági területeket (szántókat, réteket, legelőket), a kisebb-nagyobb vízfolyásokat és vizenyős területeket. Erdők, erdőségek csak szórtan, leginkább egyéb zöldfelületi vagy épített elemhez kapcsolódóan vannak jelen. A külterület zöldfelületi rendszerét erősen determinálják a táji adottságok.

A város belterületének zöldfelületi rendszerének jelenlegi szerkezetét az évszázadok során lezajlott építkezési folyamatok alakították ki. Ugyan a város zöldfelületi rendszerére nem igazán lehet egyik rendszer-típust sem ráhúzni, mégis felfedezhetők benne bizonyos szerkezeti, azonosulási irányvonalak. A rendszer két alapvető, lineáris szerkezeti elemre épül.

- A 3316 sz. főút és a vasúti pálya közé beékelődő zöldfelületi elemek lineáris rendszerére,
- valamint a Kadaracs-árok településbe ékelődött környezetére.
- A két lineáris rendszerelem felfűzhető a Kadaracs-árok és a Virágoskúti-csatorna települési belterületen futó folyására.
- Ezen két rendszerelemen kívül jelentős szereppel rendelkezik még a belvárosban elhelyezkedő Északi sor - Illyés Gyula utca - Debreceni utca - Bocskai utca által határolt tömbnégyes, melynek egyik elemében helyezkedik el a Kossuth tér is.
- A települési belterületbe ékelődő egyéb, kisebb-nagyobb zöldfelületi elemek a rendszer szigetes elemegységeit képezik. Kegyeleti parkként használják a Böszörményi út nyugati oldalán lévő régi temetőt. Ugyancsak felhagyott temető található a Debreceni út bevezető szakaszának északi és déli oldalán.
- Ezeken felül jelennek meg még a lakóterületek falusias és kisvárosias beépítéseinek következtében, a telkeken belül kialakult zöldfelületek, amelyek szintén hozzájárulnak a település zöldfelületi rendszer felépítéséhez.

A Takarnet földhivatali adatbázis adatai szerint a település művelés alól kivett terület 2 775 ha, míg a valamilyen művelési ágba tartozó területe 17 770 ha. Ezen adatot alapul véve az egy főre jutó zöldfelület nagysága 9 791 m².

Balmazújváros belterülete - úgy, mint az ország településeinek jelentős része - nem rendelkezik egységesen kialakított, koherens zöldfelületi rendszerrel. Bizonyos rendszeremek között ugyan megjelenik a térbeli kapcsolat, viszont az elemek jelentős része között még vizuális kötelék sem jön létre.

Jellemző problémaként jelenik meg, hogy a rendszer elemeit alkotó zöldfelületi egységekben rejlő potenciál nincs, vagy csak részben van kihasználva. Ilyen területekként a Veres Péter emlékpark, a tőle északra lévő a Veres Péter utca között elhelyezhető zöldfelületi egység, valamint a vasúti pálya és az Újvilág utca között lévő vízfelület említhető. Általános érvényű igazság, hogy a közösségi, közjóléti, rekreációs célt szolgáló funkciók átgondolt elhelyezésével jelentősen javíthatók a zöldfelületek kihasználtsági, használhatósági.

Közlekedési hálózat
és minősége (külső
és belső)

A város az európai gazdasági-közlekedési térszerkezet léptékéből nézve fontos tranzitfolyosók közelében van, amely gazdasági szempontból pozitív hatással bír. Az M35 és M3 autópálya közelsége kedvező adottság. Debrecen közelsége is fontos helyzeti előnyt jelent, egyúttal azonban a megyeszékhely viszonylag alacsony színvonalú közúti megközelíthetősége kedvezőtlen. Balmazújváros vasúti kapcsolattal is rendelkezik, de nem tranzitfolyosóban. A várost a környező településekhez kapcsoló közúti összeköttetés mind mellékút kategóriájú. Balmazújváros kicsi járási központnak számít, lényegesen több (4-5-ször annyi) a napi eljáró, mint a bejáró. A napi eljárókat tekintve a döntő többség, az emberek 82%-a közlekedik a megyeszékhelyre, Debrecen szolgáltatási funkciói és munkahelyi kínálata a térségben erősen dominálnak. A helyben közlekedők közül csaknem 40% kerékpározik, a helyközi közlekedésben a vasút szerepe nem jelentős, az autóbusz-közlekedés aránya lényegesen nagyobb. A kerékpárút hálózat kiépítése a településen összhangban áll az EU 11 tematikus célkitűzés közül a fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása pontjával. Balmazújváros és környéke Volán hálózatát elemezve látható, hogy a hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető. Mindegyik viszonylat érinti a vasútállomást. A külső kapcsolatokat tekintve a debreceni közúti eljutást nehezítő rossz műszaki állapot tekinthető fő problémának. A rossz műszaki állapotú utak negatív hatással vannak a település gazdaságára, mert a városban megjelenni próbáló nagyobb vállalatok logisztikai problémába ütköznek. Balmazújvárosban az 1 000 főre eső személygépjárművek száma egy évtizeddel ezelőtt és jelenleg is lényegesen alacsonyabb az országos és a térségi átlagnál. Eközben nagyon lassú felzárkózó tendencia érzékelhető. Balmazújvárosban a belterületi önkormányzati utak közül 68,3 km kiépített és 9,4 km kiépítetlen. A településen 7,1 km kerékpárút van. A nyilvántartás szerint a kiépített járdák hossza 116,3 km. A város 2013-ban az utak és járdák fejlesztésre 265,4 Mft-ot, fenntartására 3,6 Mft-ot, üzemeltetésére 1,3 Mft-ot fordított. A városközpontot nem terheli jelentős teherforgalom, az átmenő személyforgalom csúcsidőszakban érzékelhető és zavaró. Nagyobb ipari üzemek híján a tehergépkocsi-forgalom és a zajterhelés nem jelentős a városban. A város belső forgalma inkább meghatározó, mint az onnan kiinduló és beérkező járművek száma. Az átmenő forgalom aránya a legkisebb, a térség fő forgalmi áramlatai (elsősorban az M35, 4. sz. főút vonalában, ezen kívül a 33. sz. főúton) elkerülik a települést. A vasút a város északi és déli felét erősen kettéválasztja. A város parkolóhelyekkel jól ellátott. Közlekedésbiztonsági szempontból vizsgálatba vonás indokolt az országos közutak átkelési és városközeli szakaszainak több pontját illetően, legfőképp a Veres P. u. Dózsa Gy. utcától befelé eső szakaszánál, a Böszörményi út külterületi, városhatár után következő ívében, de több belterületi pontján is. A járdák helyenként elhanyagoltak. A központban a gyalogosok biztonságát sebességcsökkentő eszközök nem segítik. Nincs igazán jelentős sétáló-pihenő övezet. A településen jól kiépített kerékpáros úthálózat van. A párhuzamos kisforgalmú gyűjtő- és lakoutak is jól használhatók a helyi kerékpározáshoz. A belvárosban a kerékpárosok számára nincs elegendő kerékpártámasz és tároló, a vasútállomásnál nincsen kerékpártároló. A felmért adatok szerint a külterületi szakaszok közül leginkább a debreceni és a tiszacsegei kerékpáros kapcsolat befejezése hiányzik.

Közművek és elektronikus hírközlés

Balmazújváros területén a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. végzi a vízellátási és csatornázási feladatokat. A vezetékes ivóvízellátás a városban a település északi belterületi határa mentén lévő mélyfúrású kutakból biztosított, mely mennyiségi szempontból a rendelkezésre álló adatok és vizsgálatok alapján hosszabb távon kielégíti a lakosság, a szolgáltatások és ipari fogyasztók kommunális ivóvízigényét. A vezetékes ivóvízhálózat kiépült, ugyanakkor az 1970-es években kiépített vízellátó rendszer rekonstrukciója több szakaszon indokolt. Az elmúlt években növekedett a közműhálózatba becsatlakozott lakások száma. A településen termálfürdő is található. Balmazújváros 2006. évben megvalósította a város teljes körű csatornahálózatát. Kiépült továbbá az új 2000 m³/napi kapacitású szennyvíztisztító-telep. A hálózatbővítéssel és fejlesztéssel a város belterületén jelenleg valamennyi ingatlan előtt biztosított a szennyvízcsatlakozás lehetősége, további fejlesztések lakótelkek tömbfeltárásánál, új utcanyitásoknál, illetve ipari övezetben. A szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan emelkedik.

Az EU egyik tematikus célkitűzése az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása. A városban a települési közösség erősítésében, és a gazdaságszerkezet és dinamika terén játszhat szerepet az IKT eszközök használata.

Az IKT eszközök használati formái közül, a városban a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik, az utóbbi évek adatai alapján egyértelmű tendencia nem figyelhető meg, de jellemzően a bekötött lakások száma 3068 db környékén mozog, ami a teljes lakásállományhoz viszonyítva a 45%-os arány. A városban az internet-előfizetések száma szintén folyamatosan növekszik. Balmazújváros területén a nyilvános távbeszélő állomások száma az elmúlt években fokozatosan csökkent. A készülékek számának csökkenése a mobilhálózat és a mobiltelefonok használatának elterjedésével fordítottan arányos. Hasonlóképpen az egyéni analóg távbeszélő fővonalak számának változásával.

Környezetvédelem és klímatudatosság és energiahatékonyság

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Balmazújváros az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

A felszín alatti vizek vonatkozásában a legnagyobb problémát a talajvíz szennyezése, szennyezettsége jelenti. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy a szennyvíz hálózat adta lehetőséget nem minden háztartás használja, ezt a problémát tovább erősíti a város medence jellegű fekvése, melynek következtében a magas talajvízszint tovább rontja a helyzetet

A szennyezett talajvíz mélyebb rétegekbe való lejutását, az esetleges ivóvízellátás céljára használatos rétegvizekkel való keveredését segíti a fúrt kutak létesítése. Ezen fúrások során megsértik a vízzáró rétegeket, ami lehetőséget teremt a szennyezés további terjedésére. Különösen hangsúlyos probléma ez az egyébként sérülékeny vízbázisú- és a települési vízművek kijelölt vízbázisai védőidomának területén, illetve környezetében. A levegő minőségére legjelentősebb hatást a közlekedésből, a lakossági fűtésből és az ipari tevékenységből származó szennyezések gyakorolják, de nem hanyagolhatók el a különböző meteorológiai helyzetekben esetlegesen nagyobb távolságról érkező szennyezések sem. A településeken a fűtési időszakban a nitrogén-oxid (NO_x) és a kisméretű szállópor (PM₁₀), nyáron a felszín közeli ózon szennyezettség jelenthet problémát. A település környezetében elhanyagolható légszennyező forrásként a környék alacsony forgalmú közúti tekinthetők. Ezen kívül a vizsgált környezetben az uralkodó szélirányból érkező, a mezőgazdasági területekről származó por-terhelés jelentkezhet. Az állattenyésztés során keletkező állati eredetű vizeletről és trágyából keletkező gázok (elsősorban ammónia) és az ezek okozta szaghatások befolyásolják a levegő minőségét. A kisüzemi állattartó tevékenységből származó vizelet és szerves trágya szakszerűtlen tárolása és kezelése gyakran okoz bűzproblémákat, amely a nyári hónapokban a települések belterületein fokozottan jelentkezik. Külterületen – szintén elsősorban a nyári hónapokban – a sertés- és liba telepek a kibocsátás helyétől gyakran több kilométerre is éreztetik hatásukat. Megállapítható, hogy a növénytermesztés, mint gazdálkodási folyamat csökkenti az üvegházhatást, mivel lekötíti azt a CO₂-t, amely az üvegházhatás előidézésében nagymértékben vesz részt. A

növénytermesztésben felhasznált nitrogén alapú műtrágyák növelik a légkör NO_x tartalmát, ami a savas esős és savas ülepedés formájában visszakerül a talajra, élővizekre, növényekre. A növénytermesztés kapcsán további problémát jelent a talajok időszakos fedetlensége, amely hozzájárul a levegő porszennyezettségéhez. A településen hulladékkezelési engedéllyel és telephellyel rendelkező szakkég végzi a hulladék gyűjtését és szállítását. A szelektív hulladékgyűjtésre is van lehetőség, amely a Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése tematikus célkitűzéssel összhangban van. Balmazújvárosban 21 db gyűjtősziget üzemel. A gyűjtőszigeteken jellemzően papírt, műanyagot, fémet és üveget gyűjtenek arra alkalmas és megfelelő edényzetben. Kialakításra került a háztartásoktól közvetlen begyűjtéssel történő szelektív hulladékszállítás. A város néhány peremterületén folyamatosan képződő illegális hulladéklerakások találhatók. Az illegális hulladék felszámolását folyamatosan végzik. Elhanyagolt, romos állapotú épületekből a külső városrészekben több is található, melyek megszüntetése, felújítása a városkép javításához elengedhetetlen.

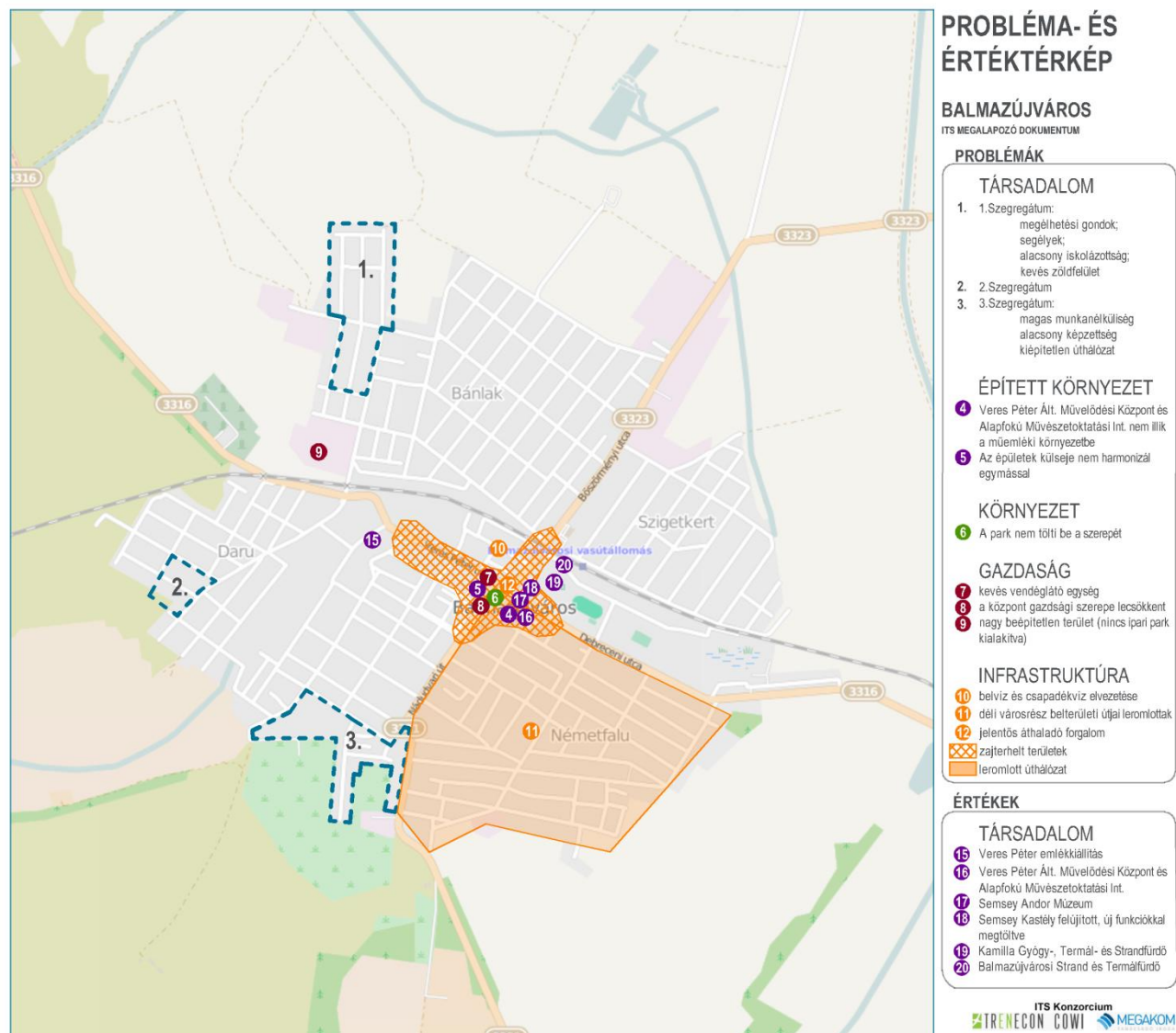
Balmazújvárosban a belvízzel kapcsolatos feladatokat 2013-ban elvégezték. A hulladékgazdálkodás feladatai szintén megoldást nyertek. A megújuló energia hasznosítása lehet a következő feladat.

1. táblázat: Balmazújváros SWOT analízise

Belső tényezők	
Erősségek	Gyengeségek
- jó közbiztonság - az önkormányzattal együttműködő civil szervezetekben rejlő potenciál - aktív sportélet - színvonalas kulturális programok - az önkormányzat hatáskörébe tartozó közszolgáltatások megfelelően működnek - emelt szintű kistérségi járóbeteg szakellátás - kedvező földrajzi elhelyezkedés, - megfelelő üzleti infrastruktúra - felszín alatti vizek, ivóvízbázisok, felszíni vizek, védett tavak vízfolyások, csatornák, öntözési lehetőség - változatos épített környezet (pl. műemléki épületek) - a városrészek megőrizték kisvárosias jellegüket - energia infrastruktúra jelenléte - ipari eredetű szennyező források nincsenek	- népesség csökkenés (természetes fogyás és elvándorlás) - öregedő lakosság - kedvezőtlen, és romló tendenciájú munkanélküliségi mutatók - az országos átlagtól elmaradó jövedelmi helyzet - szegregált területek a város szélén - jövedelmek kisebb mértékű növekedése - növekvő számú hátrányos helyzetű gyermekek a köznevelési intézményben - oktatási intézmények kihasználtsága csökkenő tendenciát mutat, összhangban a demográfiai folyamatokkal - a település építészeti/funkcionális szempontból egyközpontú (városközpont) - fontosabb utak elkerülő szakaszának hiánya - közmű-és közüzemi ellátásban meglévő hiányok (mennyiségi- és minőségi problémák) - a külterületeken az illegális fakivágás és személtlerakás jelentősen környezetromboló hatású
Külső tényezők	
Lehetőségek	Veszélyek
- a gazdaságfejlesztés területén várható beruházások a demográfiai tendenciák javulásához is hozzájárulhatnak - visszatérést és letelepedést ösztönző programok - közösségi és társadalmi események ösztönzése - kisgyermekesek, gyermeküket egyedül nevelők és nagycsaládosokat segítő programok megvalósítása - közoktatási szegregáció elkerülését szolgáló intézkedések megvalósítása - a sport kulturális és turisztikai rendezvények közösségépítő erejének kihasználása - közterületek város saját arculatával való fejlesztése - Veres Péter Kulturális Központ funkcionális bővítése, fejlesztése - helyi üzleti infrastruktúra további fejlesztése (ipari park és iparterületek továbbfejlesztése stb.) - a kultúrtájak különleges vonzerőt jelenthetnek a hazai és külföldi turisták számára - szálláshely kapacitás bővítése - környezetterhelő anyagok újrahasznosítása - vállalkozások számára környezet irányítási rendszerek kidolgozása, aktualizálása	- a népesség további öregedése - a természetes fogyás és az elvándorlás felerősödése - a helyi gazdaság erősödésének hiányában a munkanélküliség problémája fennmarad - szegregációs folyamatok felerősödése - a pályázatokhoz szükséges önrész hiánya - fiatalok és értelmiségi réteg további elvándorlása - relatív elszegényedés - szolgáltatások minőségének romlása - a kedvezőtlen demográfiai folyamatok az oktatási intézményekben főleg az egészségügyi és szociális intézményekben hiányzó kapacitásokat generálhatnak - az elvándorló munkaerő tovább szűkíti a betelepülni szándékozó vállalkozások mozgásterét - az időjárási viszonyok egyre szélsőségesebbé válnak - elmarad az innováció igényes technológiák

1. térkép: Balmazújváros probléma és érték térképe

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Balmazújváros városrészei hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város közigazgatási területét. Az alábbi városrészek kerültek kijelölésre:

2. térkép: Balmazújváros városrészei

Városközpont

Csegei u. – Veres Péter u. – Bethlen u. – Bocskai u. – Árpád u. – Szoboszlói u. – Debreceni u. – Vasút vonal – Böszörményi u. 3. sz. – Zrínyi Miklós u. 1. sz. – Szabadság sor – Vasút vonal határolja.

A Böszörményi u. 3. sz. – Zrínyi Miklós u. 1. sz. lehatárolás az alábbi helyrajzi számokat érinti: 4586/1 hrsz. - 4558/4 hrsz. - 4558/3 hrsz. - 4558/1 hrsz.

Északi városrész

A Debrecen-Füzesabony vasútvonaltól északra eső településrészek – Újtelep, Bánlak, Szigetkert – tartoznak ide. Az északi városrészben lakóházak mellett néhány önkormányzati tulajdonú intézmény, kevés kiskereskedelmi, vendéglátóipari egység és két vállalkozói övezet található.

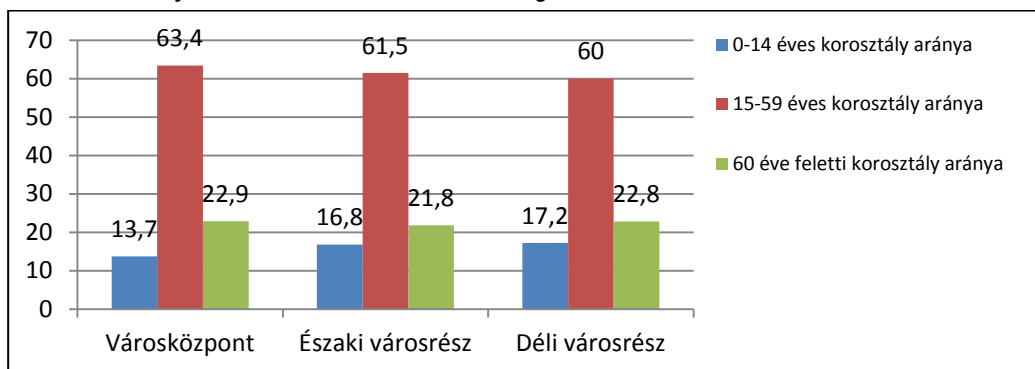
Déli városrész

Debrecen-Füzesabony vasútvonaltól délre eső történelmi településrészek – Daru, Felsővég, Némethfalu – tartoznak ehhez a városrészhez. A déli városrészben lakóházak mellett néhány önkormányzati tulajdonú intézmény, kiskereskedelmi, vendéglátóipari egység, egy szociális otthon és egy kisebb vállalkozói övezet található.

A városrészek demográfiaiailag hasonló képet mutatnak az 60 év feletti aránya meglehetősen hasonló arányú, bár a fiatalabbak arányát tekintve is öt százalék alatti az eltérés.

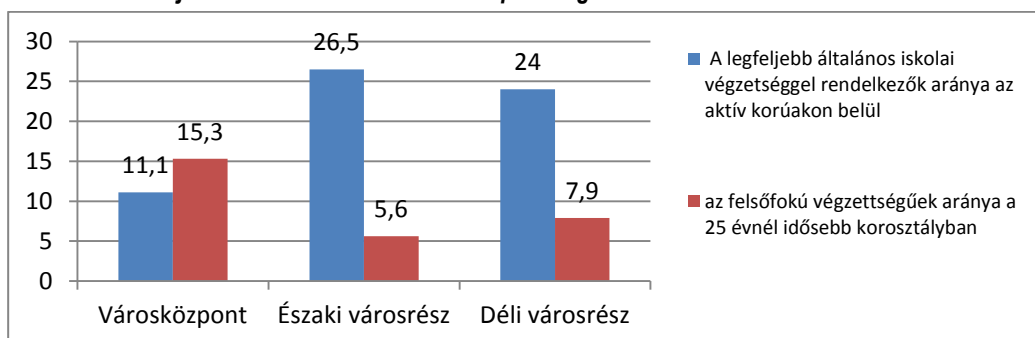
2. ábra: Balmazújváros város városrészeinek demográfiai mutatói

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A képzettség tekintetében egy éles különbség rajzolódik ki a Városközpont és a másik két városrész között. Míg a központban magasabb a diplomások aránya, addig a másik két városrész esetében fele illetve harmada ez az arány, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek arányának tekintetében egy fordított arány látszódik, hiszen a központhoz képest a másik két városrészben több mint duplája ez az arány.

3. ábra: Balmazújváros város városrészeinek képzettségi mutatói

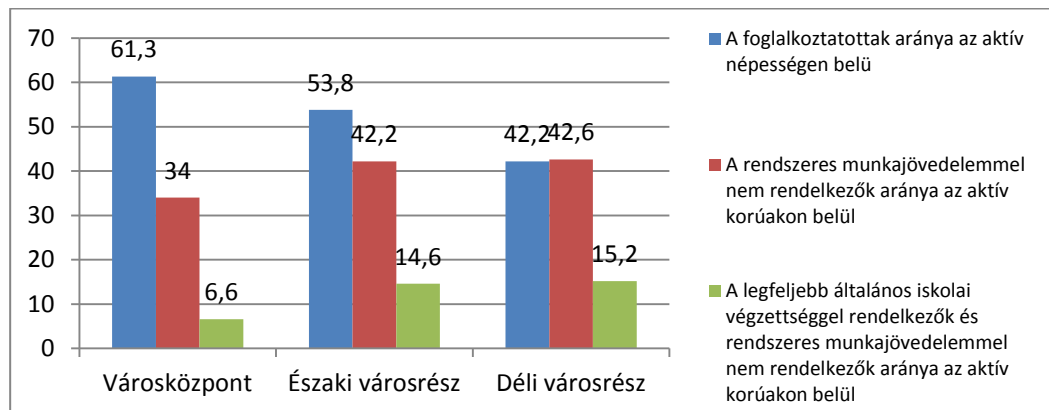

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A városrészi gazdasági mutatókat vizsgálva látszik a központi városrész előnye a többivel szemben, hiszen mind a foglalkoztatás, mind a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya jobb helyzetet mutat, és hasonló a helyzet a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül mutató esetében is.

A lakás helyzetet tekintve a három városrész nagyon hasonló képet fest, hiszen mind a városrészben található lakásállomány aránya, mind az alacsony komfortú lakások aránya megközelítőleg azonos mértékű a három városrészben.

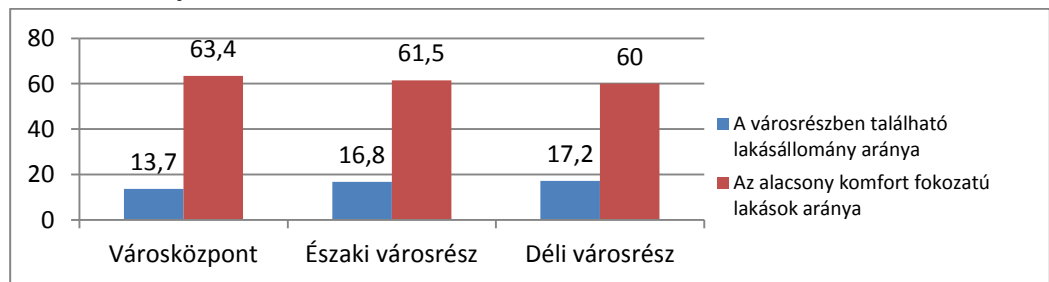
4. ábra: Balmazújváros város városrészeinek gazdasági mutatói

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A lakás helyzetet tekintve a három városrész nagyon hasonló képet fest, hiszen mind a városrészben található lakásállomány aránya, mind az alacsony komfortú lakások aránya megközelítőleg azonos mértékű a három városrészben.

5. ábra: Balmazújváros város városrészeinek lakhatási mutatói

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

6. ábra: Városrészek funkciói

Városrészek	Ipari, logisztikai	Kereskedelmi	Mezőgazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közeledési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Városközpont											
Északi városrész											
Déli városrész											

domináns funkció
 kiegészítő funkció

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció

Az Országgyűlés által 2014. január 3.-án elfogadott és hatályba lépett I/2014-es (I.3) OGY határozata alapján az Országos Területfejlesztési Koncepcióban Balmazújváros nem került nevesítésre. Ennek oka, hogy egy kisvárosi ranggal rendelkező alföldi település önmagában nem képvisel országos szintű fejlesztési potenciált.

A településhez legközelebbi regionális szerepkörrel felruházott város Debrecen. Mivel Balmazújváros a hajdúsági főváros vonzáskörzetébe esik, ezért a település számára rendelkezésre álló lehetőségek a Debrecennel kialakított kapcsolatokról függenek.

A két szomszédos város kölcsönhatásban áll egymással. A településeket jellemző kapcsolatban inkább a megyeszékhely dominál, mivel a debreceni fejlesztések és események nagyobb hatással vannak Balmazújvárosra. A nagyváros több lehetőséget kínál az értelmiség számára, akik vagy átköltöznek, vagy az ingázást választják. Egyre jellemzőbbé válik, hogy a debreceni városközpontból a lakosság a város peremterületeire vagy szomszédos településeire költözik. A folyamat során erősödnek az olyan szuburbanizációs folyamatok, mint a várost körülvevő úthálózatra nehezedő nyomás a személygépjárművek magas száma miatt. A legtöbb háztartás saját gépjárművel közlekedik, ezért közösségi közlekedés iránti igény csökkenése és ezekkel egy időben nő a városok zaj- és levegő-szennyezettségének a terhelése.

Az Országos Területfejlesztési Koncepcióban foglaltak alapján a kedvező agrárpotenciált Magyarország nem használja ki teljes mértékben. Az elkövetkezendő évek fontos feladata lesz az alföldi települések agroökológiai adottságainak kihasználása sokoldalú és minőségi élelmiszer termelés folytatása. A tevékenységhez kiváló alapot nyújtanak az erős agrárhagyományok és a lakosság kötődése a mezőgazdasághoz. A jövőben a monokultúras gazdálkodás helyett célszerű lenne előnyben részesíteni a termőhelyi feltételeknek megfelelően specializált növénytermesztést.

Az élelmiszer a lakosság egészségét és életminőségét leginkább befolyásoló tényező, stratégiai cikk. Magyarország jelenleg is mintegy 120%-os önellátásra képes az alapvető élelmiszerekből. Ez a szint a termelési potenciál ésszerű és fenntartható fejlesztésével 150%-ra növelhető, ami a globális élelmiszerigény várható jelentős emelkedésével komoly nemzetgazdasági előnyt jelent az ország számára. Az élelmiszergazdaság hazai piacvesztését szemlélteti az élelmiszeripari termékek importjának dinamikus növekedése az önellátással szemben. A magasabb hatékonyságú önellátás a helyi termelők megfelelő támogatása mellett, csökkentheti az alapvető élelmiszerek importját.

A vidéki települések egyik legfontosabb kitörési pontját a helyi termékek előállítása kellene, hogy jelentse az elkövetkezendő években. A helyben termelt termékek feldolgozása és értékesítése helyi és nemzetgazdasági szinten is kedvező lehetőségeket jelent. A folyamat elősegítése érdekében azonban a helyi termékek értékesítését adókedvezményekkel kellene támogatni, ahhoz, hogy a kisvállalkozók számára nyereséges legyen a tevékenységük és lehetőségük nyíljon gyarapodásra és a növekedéshez szükséges fejlesztések finanszírozására.

Hajdú – Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciója és Programja

Hajdú-Bihar megye jövőképe alapján 2030-ban a megye és települései 2010-től számítva, már két évtizede a fenntartható fejlődés útján halad előre és folyamatosan gyarapodik. Egy ilyen környezetben jelentős javulás érhető el a gazdasági teljesítmény mutatóiban, a foglalkoztatottak számának emelkedése mellett.

A megye kedvező földrajzi fekvését, természeti és kulturális értékeire alapozva növeli gazdaságban betöltött szerepét. Az alábbi célkitűzések lehetnek relevánsak Balmazújváros esetében.

- A megye **agrár- és élelmiszergazdasága** megerősödik, nő az exportban és a megye gazdaságában betöltött szerepe, hozzájárul a fenntartható gazdasági növekedéshez, valamint a vidéki térségek fejlődéséhez és a foglalkoztatás növeléséhez.
- A megyében jelentősen nő az **innováció és a tudás szerepe**. Kiemelt figyelmet kap a nyelvtanulás és a szakmai képzés megerősítése, a tanulható kompetenciák fejlesztése, a piacképes tudást közvetítő oktatási intézmények fejlesztése, hiszen a jól képzett és kreatív ember a legfontosabb erőforrása a gazdasági fejlődésnek. Ennek elengedhetetlen részét képezi a lakosság és elsősorban a fiatalok szemléletváltozása, az innováció társadalmi elterjesztése.
- A megye kedvező természeti adottságait megőrzi és kihasználja a társadalmi együttműködések nyújtotta lehetőségeket, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a megye kiegyensúlyozottan fejlődjön, valamint minden lakosa számára élhető környezet legyen.
- A megye teljes területén egészséges települési környezet kerül kialakításra, megőrizve a meglévő természeti értékeket, így minőségi szinten élhető, természeti, épített környezet jön létre, amely hozzájárul a térség népességmegtartó erejének növeléséhez is.
- A **társadalom megújítása** terén fontos szerepet kapnak a helyi közösségek, ezáltal hozzájárulva a társadalmi tőke, az állampolgári részvétel és civil szektor, valamint a közösségi művelődés intézményeinek megerősítéséhez, a közösségfejlesztés módszertanának alkalmazásához.
- A gazdasági megújulással, az elérhetőség, a közlekedési kapcsolatrendszer javulásával nem nő a különbség a megye központi és elsősorban határ menti települései között és ezen **leszakadó térségek** bekapcsolódnak a járási vérkeringésekbe. Ehhez a fejlett és aktív határon átnyúló kapcsolatok is hozzájárulnak, melyek gazdasági – társadalmi – szociális és közösségi vetületekre térnek ki, kiteljesítve a megyében működő európai területi együttműködési csoportosulás (ok) (EGTC) tevékenységét.
- A **vidéki területek** olyan értékekkel rendelkező léttérré válnak, ahol a fiatalok és idősek egyaránt megtalálják jövőjüket, boldogulásukat.

A megye jövőképeinek megvalósításának érdekében az alábbi, Balmazújváros számára releváns elemeket tartalmazó célrendszer került megfogalmazásra.

Átfogó cél 1

Hajdú-Bihar megye természeti adottságaira, hagyományaira és kutatási potenciáljára alapozott gazdaságfejlesztés, mely növeli a foglalkoztatást és erősíti a megye kelet-magyarországi innovációs központ funkcióját

Hajdú-Bihar megye gazdasága hagyományosan a mezőgazdaságra és az élelmiszeriparra épült. Ez a terület a jövőben is erőteljesen megjelenik majd a megye gazdasági szerkezetében. A mezőgazdaság számára előnyös természeti adottságok magas hozzáadott értékű, nemzetközileg is versenyképes, egészséges élelmiszerek előállítását teszik lehetővé, amelyet a megfelelő kutatás-fejlesztés támogat.

A megye gazdasága és kutatás-fejlesztése erősen Debrecen központú, a város Kelet-Magyarországon meghatározó szerepet tölt be ezeken a területeken. Ezt a regionális pozíciót meg kell erősíteni, és a kisugárzó hatás növelésével, új város-vidék kapcsolatokra építve a megye településeit bekapcsolni a gazdasági vérkeringésbe. Gazdasági és innovációs területeken a megye- és országhatárokon átnyúló kapcsolatokra támaszkodva fejlődik a megye versenyképes termelése, ezáltal növelve a foglalkoztatást.

Átfogó cél 2

A **szegénység és társadalmi kirekesztés csökkentéséhez**, valamint a munkaképes korú lakosság piacképes képzettségi szintjének növeléséhez szükséges szolgáltatási, népegészségügyi és köz-igazgatási funkciók erősítése

Hajdú-Bihar megyében cél a szegénység elleni küzdelem, különösképpen a mélyszegénységben élők számának csökkentése. A társadalmi kirekesztettség elleni fellépés részeként elrendő cél a társadalom önszerveződő, öngondoskodó erejének helyreállítása, egészségének fejlesztése, építve a helyi kulturális és vallási értékekre, erősítve a helyi közösségeket, fejlesztve a civil társadalmat és növelve az állampolgári aktivitást és az egészség-tudatosságot. A munkaképes korú lakosság képzettségi szintjének növelését elsősorban a szakképzésre és a felsőfokú képzésre támaszkodva kell elérni, segítve az első átfogó célban megfogalmazott gazdasági fejlődést. A fenti célokat az ügyfélbarát, mindenki számára elérhető és hozzáférhető közszolgáltatás és közigazgatás, valamint államigazgatás kialakítása segíti, amely javítja a lakosság egészségi állapotát és a közbiztonságot.

Átfogó cél 3

A hatékony víz- és energiagazdálkodás, valamint a **fenntartható környezetgazdálkodás** feltételeinek megteremtése és fejlesztése a Tiszántúlon az éghajlat- és klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése

Hajdú-Bihar megye páratlan természeti értékeinek sokféleségét megőrizve hosszútávon fenntartható környezetbarát gazdaságot kell kialakítani. A megyét (hasonlóan a tiszántúli megyékhez) is érintik a klímaváltozás hatásai; az aszály, belvíz és árvíz problémáinak megoldása a fenntartható vízgazdálkodás fejlesztésével már rövidtávon segítheti a megye gazdaságának fejlődését.

A megye energiafüggőségének csökkentése érdekében kiemelt cél a megújuló energiák széleskörű alkalmazásának elterjesztése, illetve az energiahatékonyság növelése.

A fenntartható fejlődés elveit figyelembe kell venni a megyei stratégia és program kialakításakor és megvalósításakor. Ezen elvek a kedvezőtlen környezeti és társadalmi hatások csökkentésében kínálnak alternatívát. Ezen alapelvek – többek között – a következők:

Figyelem és gondoskodás az életközösségekről

- Az ember életminőségének javítása
- A Föld életképességének és diverzitásának a megőrzése
- A meg nem újuló erőforrások használatának minimalizálása
- Meg kell változtatni az emberek attitűdjét és magatartását
- Lehetővé kell tenni, hogy a közösségek gondoskodjanak a saját környezetükről
- Biztosítani kell az integrált fejlődés és természetvédelem nemzeti kereteit
- Globális szövetséget kell létrehozni

Stratégiai területi cél 2

Járasközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai

A járásközpontok és járási szintű kisvárosok a járások szintjén a közigazgatás és egyben a gazdaság centrumai, mindamelllett, hogy a hajdú városok és a bihari térség városai és térségeik jelentős mértékben különböznek egymástól, melyeket a fejlesztéseknél figyelembe javasolt venni. A megye (Debrecenen kívüli) nagyobb vállalatai közül a legtöbb ezeken a településeken található. Ezen vállalatok esetében cél a helyi beszállítók, a beszállítói hálózatok erősítése, illetve a helyi, térségi foglalkoztatás növelése a vállalatok innovációra épülő fejlesztésével. Különös figyelmet kell fordítani az élelmiszeripari vállalkozások fejlesztésére, letelepítésére.

A foglalkoztatás növeléséhez elengedhetetlen a megfelelő képzettségű munkaerő rendelkezésre állása. A szakképző intézmények, illetve szakiskolák képzésének harmonizálása szükséges a megye gazdasági struktúrájával, illetve közös, gyakorlat-orientált (duális) képzési rendszer kialakítása indokolt a vállalatokkal együttműködve.

A járási központok a térségi közigazgatás központjai, ezért ezeken a településeken biztosítani kell a járás települései számára a minőségi, elérhető és egyenlő esélyű hozzáférést a közszolgáltatásokhoz és közigazgatáshoz, különös tekintettel az egészségügyi, népegészségügyi és szociális szolgáltatásokra.

Célunk a járási központokban működő, főként integrált feladatokat ellátó kulturális intézmények (városi könyvtárak, múzeumok, stb.) feladatellátását támogató IKT infrastruktúrájának és belső tereinek megújítása a közösségi programok és az innovatív tudásátadás érdekében.

E településeken kezelni kell a lakásállományhoz kapcsolódó energetikai problémákat is.

A felsőoktatási képzés becsatornázása a megyei gazdaságba a gyakorlati, duális képzések kiszélesítésén, a munkaerőpiac és a felsőoktatás képzési, továbbképzési kapacitásainak szervezeti szinten történő összehangolásán, valamint a start-up ökoszisztéma továbbfejlesztésén keresztül

Horizontális elv 2

A társadalom és a gazdaság önszerveződő folyamatainak újraélesztése

A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni fellépés, valamint az elöregedő társadalom okozta problémák megoldása továbbra is nagy kihívást jelent az Európai Unió és tagállamai számára. A társadalmi integráció területén tett lépések pozitív eredménye, hogy egyértelműbbé váltak a szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelésére szolgáló szakpolitikai elsőbbségek, ami egyébként a tagállamok által elfogadott szakpolitikai megközelítésekben is megmutatkoznak.

A fenti problémák kezelését hatékonyan képes segíteni a társadalom különböző szereplői között megvalósuló partnerség, valamint a közösségi munka, amely egy olyan, a társadalmi integrációt elősegítő tevékenység, amely hatékonyan képes fokozni a társadalom kezdeményező- és cselekvőképességét, segíteni a szociális intézményrendszer átalakulási és újraalakulási folyamatait, összehozni a társadalom különböző szereplőit és partnerségi kapcsolatokat kiépíteni térségi és társadalmi szinten, és képes fokozni a társadalom demokratikus önszerveződését.

Ezen horizontális elv érvényesítésének – és ezáltal a legnagyobb hatás elérésének – módja az, ha a közösségek, civil szervezetek bevonásra kerülnek a társadalomra gazdasági vagy szociális értelemben hatással bíró beruházások kapcsán, lehetőséget adva az önszerveződő folyamatok elindulására.

Horizontális elv 3

Az életminőség javítása az öregedő társadalom kihívásaira válaszolva

A társadalom öregedése, azaz az idősebb korosztályok arányának növekedése az utóbbi évtizedek egyik meghatározó társadalmi jelensége. A 65 éven felüliek aránya az elkövetkező évtizedekben – kisebb hullámzásokkal – az eddigieknél is erőteljesebben fog növekedni. 2050-re Magyarország népességének közel 30 százaléka lesz 65 éves vagy idősebb.

A társadalom idősekről alkotott képe ellentmondásos. Bizonyos vonatkozásokban azt lehet mondani, hogy a fiatalabb generációk toleránsabbak az idősebbekkel, ugyanakkor például az idősek munkatapasztalata a korábbi évekhez képest leértékelődött.

Mindamellet egyre növekvő trendet jelent az időseket megcélzó termékek és szolgáltatások fejlesztése, melynek alapját az általános fogyasztásnövekedésen túl például az idősek egy jelentős csoportjának növekvő igénye képezi a pénzügyi szolgáltatások iránt, átalakulnak továbbá a táplálkozási szokások, nő az egészségügyi és rekreációs szolgáltatások jelentősége, de például a nyugdíjbiztosítási szolgáltatások iránti igény is. A megye lakosságának életminőség javítása szorosan összefügg az egészségügyi prevencióval is.

A fenti folyamatok természetesen Hajdú-Bihar megyére is vonatkoznak, ezért az öregedő társadalom kihívásaira válaszoló és azokra megoldást kínáló beruházások előnyt kell, hogy élvezzenek a fejlesztések között.

Horizontális cél 2

A foglalkoztatás növelése a megye munkaképes korú lakossága körében

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program keretében finanszírozott minden újonnan megvalósuló gazdasági célzatú beruházásnak, szolgáltatás-fejlesztésnek hozzá kell járulnia a horizontális célhoz, azaz új munkahelyeket kell teremtenie. E cél elérésének elsődleges előnyt kell jelenteni azon beruházásokkal szemben, amelyek a célhoz nem járulnak hozzá.

Nem tartoznak a cél hatálya alá azon fejlesztési, beruházási programok, melyek oktatási-nevelési, társadalom-fejlesztési, közszolgáltatási, közigazgatási, államigazgatási vagy szakigazgatási célokkal valósulnak meg.

A cél elérését a Hajdú-Bihar megyében foglalkoztatottak számának munkaképes korú lakosságra vetített arányának növekedése is mutatja, amelyhez a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program közvetett módon járul hozzá.

Horizontális cél 3

A megye lakosságának és gazdaságának bekapcsolása az információs társadalomba

Napjainkban kiemelt fontossággal bír az információs társadalomba való bekapcsolódás mind a lakosság, mind a gazdasági szereplők számára, ezért ehhez kötődően a közösség-fejlesztési és közigazgatási fejlesztések során ezen horizontális célhoz való hozzájárulást előnyként kell megjeleníteni. Ezért a 3. horizontális cél elérését az alábbi, KSH-tól éves szinten bekérhető, indikátorok teljesülésével lehet mérni:

- Az internet-előfizetések száma hozzáférési szolgáltatások szerint.
- Az információs és kommunikációs technológiák használatának aránya a vállalkozásoknál.
- Az internetet használó vállalkozások internetkapcsolatának típusai.
- Az internet igénybevétele a közigazgatási ügyek intézésére az internethasználó vállalkozások arányában.
- Háztartások infokommunikációs eszközellátottsága és egyéni használat jellemzői.

Országos
Területrendezési terv

A környezeti vizsgálatok referencia rendszere, a környezeti célok és prioritások összhangja, helyessége az országos és térségi területrendezési tervek, koncepciók és programok összevetésével készült.

Magyar
terv

Növekedési

Nemzetgazdasági Minisztérium megbízásából készült el a Magyar Növekedési Terv amelynek célja, a hazánkkal szembeni befektetői bizalom megerősítése, és a gazdasági környezet kiszámíthatóságának érdekében kiemelt fontosságot kap, hogy jövőképünk, és céljaink eléréséhez szükséges eszköztár megismerhető legyen.

A Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepció célrendszere nagymértékben épít a helyi erőforrások fenntartható használatára (azaz gyakorlatilag az importfüggetlenségre), mely az élelmiszer- és az energia-termelésben, a helyi alapanyag előállításában, feldolgozásában, illetve helyi vagy regionális szintű értékesítésében nyilvánulhat meg.

Nemzeti Fenntartható
Fejlődés Keretstratégia

Stratégiai szinten minden ágazati és stratégiai cél tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, különösen kiemelendő az 1. stratégiai cél (Az Alföld értékeire épülő fenntartható környezet), valamint az 1. horizontális cél (2020-ra minden új beruházásnál és fejlesztésnél biztosítva legyen a környezeti, pénzügyi és társadalmi fenntarthatóság), melyek a legszorosabb szinten kapcsolódnak az NFFK célrendszeréhez.

Nemzeti Vidékstratégia
2012-2020

Az NVS átfogó célkitűzése az ország vidéki térségeinek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, melynek elérése érdekében az alábbi 5 stratégiai célt fogalmazza meg:

1. tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése,
2. sokszínű és életképes agrártermelés,
3. élelmezési és élelmiszerbiztonság,
4. a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése,
5. a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.

EU 2020 Stratégia

Az Európa 2020 Stratégia három, egymással összefüggő és egymást kölcsönösen erősítő szakpolitikai területre épül: intelligens növekedés, azaz a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása; fenntartható növekedés, azaz erőforrás-hatékonyabb, környezetbarát és versenyképesebb gazdaság létrehozása; és inkluzív növekedés, azaz a foglalkoztatás magas szintjét biztosító, szociális és területi kohéziót eredményező gazdaság ösztönzése.

Az előrehaladást az unió öt kiemelt célkitűzés megvalósulása alapján értékeli majd, és a tagállamok feladata lesz, hogy ezeket a célkitűzéseket lebontsák a kiindulási helyzetet is tükröző, nemzeti szintű célokra.

1. Foglalkoztatás

Magyarország a foglalkoztatási szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a 20-64 év közötti népesség foglalkoztatási arányának 75 százalékra növelését tűzte ki célul 2020-ig.

2. Kutatás-fejlesztés

Magyarország az Európa 2020 Stratégia kutatás-fejlesztési célkitűzéséhez kapcsolódva a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 1,8 százalékára történő növelését vállalja 2020-ig.

3. Klíma-energia

Magyarország az Európa 2020 stratégia energia és klíma céljaihoz kapcsolódva a megújuló energia-források részarányának 14,65 százalékra növelését, 10 százalékos teljes energia-megtakarítást, valamint az EU emisszió-kereskedelmi rendszerén kívül az üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10 százalékos növekedését vállalta 2020-ig.

4. Oktatás

Magyarország a képzettségi szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a felső-fokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának (a 30-34 évesek körében) 30,3 százalékra növelését és a korai iskolaelhagyók arányának (a 18-24 évesek körében) 10 százalékra csökkentését vállalja 2020-ig.

5. Társadalmi felzárkózás

Magyarország az Európa 2020 Stratégia szegénységi céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20 százalékos csökkentését vállalja 2020-ig; ez – a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűrésével – 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű.

Nemzeti Vízstratégiával, Magyarország Vízyűjtő-gazdálkodási Tervével, Nemzeti Szennyvíz Programjával, valamint az Ivóvízminőség-javító Program:

A Nemzeti Vízstratégia megalkotásának célja a vizek mennyiségi és minőségi védelmének, a vízhasználatok (beleértve az ivóvízellátást, az ipari és öntözési célú vízkivételeket, az ökológiai vízigényeket) szükségleteinek, a vizek többletéből vagy hiányából eredő káros hatások csökkentésének, megelőzésének biztosítása. A stratégia az alkotmányos alapelvekre, a hazai és EU szabályozásra, a már elkészített egyéb stratégiákra, tervek, programokra épül.

Feladata a vizek kezelésével kapcsolatos célkitűzések meghatározása, és a feladatok megoldásához szükséges intézkedések megvalósítási feltételeinek megteremtése, az öntözéses gazdálkodás lehetőségeinek megteremtése, az aszály káros hatásainak megelőzése és mérséklése. Javaslatokat tartalmaz az állami és önkormányzati, valamint a kormányzaton belüli feladatellátás módosítására, a finanszírozás feltételeinek javítására.

Új Széchenyi terv

Az Új Széchenyi Terv középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése, a pénzügyi stabilitás fenntartása, a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtése, valamint hazánk versenyképességének javítása áll. A tízéves gazdaságstratégia kijelöli azokat a kitörési pontokat és a hozzájuk kapcsolódó programokat, amelyek biztosítják Magyarország és Balmazújváros hosszú távú fejlődését. Az Új Széchenyi Terv programjai:

1. Gyógyító Magyarország – Egészségipari Program
2. Zöldgazdaság-fejlesztési Program
3. Vállalkozásfejlesztési Program
4. Közlekedésfejlesztési Program
5. Tudomány – Innováció Program
6. Foglalkoztatási Program.

Nemzeti
Turizmusfejlesztési
Koncepció

Balmazújváros számára remek lehetőséget jelent Debrecen és a Hortobágy közelsége. A regionális központban zajló események alkalmával a kisváros szálláshelyei iránt is fokozott igény mutatkozik. A világörökség részét képező hortobágyi természeti táj, a puszták kulturális és természeti értékeinek megtekintése még mindig népszerű turisztikai programnak számít a belföldi és külföldi turisták számára. A térségbe érkező látogatók jellemzően egy-két napot töltenek a nemzeti park értékeinek megismerésével. A vendégéjszakák száma tovább növelhető, amennyiben további kiegészítő szolgáltatásokat tudnak nyújtani a környező települések vendéglátásban, turizmusban érdekelt vállalkozásai. A meglévő Hortobágy Halas-tavi kisvasút, a turisztikai kerékpárút és a tematikus csárdaútvonal továbbfejlesztésén túl a lovas turizmusba is érdemes lehet befektetni, amelyen keresztül a térség lovas desztinációvá válhat.

Wekerle terv

A Wekerle Terv nyomán végrehajtott intézkedések által 2020-ra egy olyan Kárpát-medencei gazdasági tér képzelhető el, amelyben a térség országai a nyugat-európai országok gazdasági integrációjának szintjét elérik, és amelyben a KKV-k a Kárpát-medencei léptékű erőforrás- és piaci tervezésen keresztül hatékonyan hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez és az exportteljesítmény fokozásához.

Fontos, hogy szorosabb kapcsolat épüljön ki a helyi, Kárpát-medencei tulajdonú vállalkozók között, olyan módon hogy azok egymásnak beszerzési és fellevevő piaci lehessenek. A térségi összefogás által erősíthető a Kárpát-medencei helyi vállalkozók vertikális - az alapanyag termelőtől a feldolgozón és értékesítőn keresztül a fogyasztóig terjedő- integrációja.

A határon átnyúló kereskedelmi tradíciók újjáélesztése, a térségi termékek felhasználásának élénkítése révén jelentősen javul a külső egyensúly. Kiemelt elképzelés a globális és helyi gazdaság viszonyának szorosabbra fűzése, hisz a helyi és a globális gazdasági szereplők kölcsönös előnyökön alapuló együttműködésével a térség országaira jellemző duális gazdasági szerkezet egyre inkább kiegyensúlyozódik.

Cél, hogy a helyi gazdálkodó szervezetek a régióba települő fejlett vállalkozások technológiájával és menedzsment módszereivel gyarapodjanak, ezért olyan működő tökélet érdemes a régióba vonzani, mely elősegíti a térségi technológia és munkakultúra fejlődését, valamint a beszállítói hálózatok kiépülését.

3.1 Jövőkép

Balmazújváros több évszázados történelemmel rendelkező alföldi mezőváros, melynek élete a kilencvenes évekig a mezőgazdaságon alapult. A rendszerváltozással és Magyarország EU csatlakozásával új kihívások elé néz a település, ugyanakkor az utóbbi évek változásai új lehetőségeket is magukban rejtnek, melyeket ki kell használni.

- A **település népességének folyamatos csökkenése tapasztalható**, a városkép további javításával, a kisvárosi funkciók további erősítésével és a lakófeltételek további javításával kell elejét venni a további népességcsökkenésnek, vagy legalábbis lassítani kell azt.
- A város peremlein tartósan **szegregálódó területek jelentek meg**, a folyamat visszafordítására van szükség a térség és a lakosság integrálásával.
- Tovább kell bővíteni a rekreációs, szabadidős lehetőségeket, Balmazújváros pillanatnyilag **még nem képes kihasználni** a helyzeti és helyi energiáiból adódó **turisztikai adottságaiban rejlő lehetőségeket**.
- Általános trend a mezőgazdasági termelés jelentőségének visszaszorulása, így a **gazdasági szerkezet folyamatos átalakítására van szükség**. A szolgáltató szektorban működő vállalkozások mellett az élőkommunikációs igényes könnyűipari és a magas hozzáadott értékkel bíró gyártóüzemek letelepedését kell elősegíteni, ám törekedni kell arra, hogy az új egységek környezetbarát technológiát alkalmazzanak. Ezzel egy időben újra kell értelmezni a mezőgazdasági termelést, így kialakítva a Város erőforrásaiból táplálkozó és ahhoz illeszkedő gazdasági szerkezetet.
- Szükség van a **lakosság képzettségi szintjének növelésére** (szakismeretek, nyelvtudás), ez ugyanis a versenyképesség növekedésének alapját képezi a XXI. században.
- A **járési központ funkciók és a központi szerepkör** erősítésére van szükség az éleződő városversenyben betöltött pozíció javítása érdekében.
- A település bel- és külterületén is támogatni kell a természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos projekteket, melyek alapvető részét képezik a **város fenntartható fejlődésének**.

Cél tehát a helyi természeti, társadalmi és gazdasági adottságokra építve diverzifikált, versenyképes és fenntartható társadalmi-gazdasági fejlődés megteremtése, ez alapján

Városi funkciók, térségi szerepköre bővül:

- Balmazújváros térségi szerepe a **Városközpont jelentőségének növekedésén** keresztül növekszik
- A város peremlein is javul a szolgáltatások színvonala, új funkciók jelennek meg elsősorban a helyi lakosság ellátására
- Balmazújváros és a térség együttműködése erősödik az idegenforgalom fejlesztése területén, az egyre erősödő ökoturizmus mellett
- A város súlya a térségen belül a térség gazdasági, foglalkoztatási, oktatási és egészségügyi központi funkcióin keresztül növekszik

A jövőkép elérésével a városban gazdasági szerkezetátalakítás és fenntartható gazdasági fejlődés valósul meg:

- **Ipari Park** jön létre a város nyugati határán, illetve belterületének északi és keleti végében is ipari tevékenységet folytató üzemek települnek.
- A helyi KKV-k megerősödnek, növekszik az iparűzési (vagy a helyette bevezetésre kerülő) adó
- Az idegenforgalmi bevételek nőnek, a fejlesztések során kialakított rekreációs, sport és kulturális létesítmények, szálláshely fejlesztések nyomán

A fentiek megvalósulásával a lakosság életminősége javul:

- megvalósul a szegregált területek integrálása
- szociális lakások megépítésével javulnak a hátrányos helyzetűek lehetőségei
- javul a szociális és egészségügyi ellátórendszer
- az oktatási lehetőségek bővülnek
- zöldfelületi fejlesztések és kulturális intézmények megvalósulásával élhető környezet jön létre

A helyi társadalmi, gazdasági és természeti feltételekhez igazodó minőségi életkörülmények és fenntartható gazdasági fejlődés kialakítása

1. Átfogó cél (T1)

Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése

2. Átfogó cél (T2)

A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés

3. Átfogó cél (T3)

Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Balmazújváros Város 2015-2020 között elérendő középtávú stratégiai, átfogó céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban.

A stratégiai program átfogó célja, hogy – a megjelölt stratégiai fejlesztések és feladatokhoz igazodóan – Balmazújváros településszerkezetének, területhasználatának, települési természeti és épített örökség védelmének érdekében szükséges fejlesztések, építészeti beavatkozások megtörténjenek, azok eredményeként Balmazújváros a jelenleginél komfortosabb, egészségesebb esztétikusabb és szebb város legyen. Cél, hogy a város szerkezete úgy változzon, hogy javuljon a gazdasági-, tőkevonzó képessége, turisztikai vonzereje, népességmegtartó ereje, valamint mind a működése, mind az üzemeltetése gazdaságosabb legyen úgy, hogy közben a fenntartható fejlődés elve érvényre juthasson, a táji, természeti adottságok ne sérüljenek. A működő gazdaság és a foglalkoztatás növelése biztosítja az alapfeltételt a megélhetéshez, a város további fejlődéséhez. A megélhetés minőségét színvonalas szolgáltatások kialakításával, és környezet megóvásával, attraktivitásának fokozásával lehet javítani. A programok megvalósítása csak akkor lehet sikeres, ha olyan társadalmi közegben valósulnak meg, amely összetartó közösség képét tárja a külvilág elé. A Város vezetősége az elkészített fejlesztési dokumentumok alapján határozta meg a fejlesztési célkitűzéseit: Balmazújváros Településfejlesztési Koncepciója, Balmazújváros Idegenforgalmi Koncepciója, Balmazújváros Város Környezetvédelmi Programja, Balmazújváros Város Önkormányzatának Gazdasági Programja.

A helyzetelemzés alapján a jövőkép megvalósulását elősegítő középtávú stratégia célok, A város erősségeit (termásvíz rendelkezésre állása, építészeti műemlékek) és lehetőségeit (Hortobágy közelsége, ökoturizmus feltételeinek megléte) kihasználva az erőfeszítéseket a jövedelemtermelő turisztikai fejlesztésekre kell összpontosítani a köz- és a magánszféra együttműködésében. Szintén jövedelemtermelő céllal tovább kell fejleszteni a sportcélú infrastruktúrát. Mindkét terület tavagyűrűző hatással lesz a városi vendéglátás, szálláskiadás, kiskereskedelmi tevékenység fejlődésére is.

A gyengeségek felszámolásában, és a veszélyek okozta kockázatok csökkentésében a közszférára hárul a városképp megújítása, a város image-nek újrapozicionálása, az építészeti műemlékek, illetve közösségi funkciót betöltő épületek felújítása, korszerűsítése, a városi forgalom újragondolása és szabályozása. A közszféra fő feladata továbbá a szegregált településrészekben a kedvezőtlen folyamatok megállítása, és megfordítása infrastrukturális fejlesztésekkel, illetve humán téren célorientált oktatási programok indításával. Mind a közszféra, mind a magánszféra közös programját kell, hogy képezze a vállalkozásösztönzés, és ezzel összefüggésben a vállalkozási ismeretek oktatása, az alternatív jövedelemszerzéshez szakmai tapasztalatok átadása. A vállalkozásösztönzésben fontos szerepet kap a köz- és a magánszféra által közösen kialakítandó ipari park. A fejlesztéseket a városrészek céljainak összehangolásával kell megoldani, figyelembe véve azonban, hogy a szűkösen rendelkezésre álló erőforrások mellett először a legnagyobb hozzáadott értékkel bíró fejlesztéseket kell megvalósítani. A prioritást élvező városrész a városközpont, ahol a legtöbb városi vonzerő és intézmény található, és az itt megvalósítandó fejlesztések biztosítják a legnagyobb hatást a város fejlődése szempontjából. A városközpontban a közösségi épületek megújításával, esetenként új funkcióval történő ellátásával, a turisztikai célú szolgáltatások bővítésével, sportcélú létesítmények építésével, a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával lehet a stratégiai célokhoz hozzájárulni. Az északi városrészben a stratégia célok elérését a vállalkozásösztönzést szolgáló ipari park kialakításával, illetve az Újtelep városrészben a szegregált területen anti-szegregációs programok lebonyolításával lehet segíteni. A déli városrészben az ipari fejlesztéseknek korlátot szab a Hortobágyi Nemzeti Park közelsége, viszont éppen a Nemzeti Park közelségét kihasználva lehet az ökoturizmusba a városrészeknek bekapcsolódni, és az oda vezető utak mentén különböző alternatív vállalkozási tevékenységet (szálláskiadás,

kiskereskedelmi, vendéglátóipari egységek nyitása, népművészeti, biotermékeket árusító üzletek kialakítása) beindítani.

A város középtávú stratégiájának teljesüléséhez – városrészekről függetlenül – feltétlenül szükséges lesz a célorientált oktatási tevékenység megvalósítása a turizmussal, a vállalkozásalapítással és működtetéssel, valamint az alternatív jövedelemszerzési tevékenységekkel összefüggésben. A középtávú stratégia program megvalósítása segítheti elő, hogy növekedési pályára álljon a város, növekedjen a foglalkoztatás és végső soron megálljon az elvándorlási folyamat a városban.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

- T 1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés
- T 1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése
- T 1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés, stb.)
- T 2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)
- T 2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása
- T 2.3. Megújuló energia arányának növelése
- T 3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése
- T 3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése
- T 3.3. A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása, identitás-erősítő beavatkozások

T1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés

A megalapozó vizsgálatban beazonosított versenyképes gazdaság igényeinek kielégítését szolgáló infrastrukturális adottságok különböző hiányosságainak megoldására, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználásával kapcsolatban Balmazújváros Város Önkormányzatának egyik legfontosabb feladatköre a városi infrastruktúrák, közszolgáltatások működtetése, folyamatos fejlesztése, modernizálása. A beruházások a városlakók és a gazdaság szempontjából is fontosak, és hozzájárulnak a város környezeti állapotának javításához, valamint az eredményesebb városgazdálkodáshoz is a hatékonyság növelése révén. Az alacsony széndioxid kibocsátás, a klímaváltozás hatásait csökkentő és megelőző intézkedések elsősorban a városi infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztésén, korszerűsítésén keresztül valósíthatók meg. Az anyag- és energiatakarékosságra törekvés, valamint a környezetterhelés és káros anyag kibocsátás szintjének csökkentése érdekében kell megújítani a város energetikai rendszereinek korszerűsítését, folytatni a hulladékgazdálkodás területén eddig megtett lépéseket, és megújítani, még inkább környezetbaráttá tenni a városi közlekedést. Az ivóvíz minőségének megőrzése és a talajszennyezés csökkentése, felszín alatti vizek állapotának megőrzése, javítása érdekében szükséges a meglévő ivóvíz és szennyvízhálózatok ütemezett rekonstrukcióit végrehajtani, a lakosság biztonságos ellátásának feltételeit megteremteni. A városgazdálkodás területén is alkalmazni kell az innovatív eljárásokat és korszerű infokommunikációs eszközöket, alkalmazásokat. Indokolt továbbá a külső városrészekben a még hiányzó városszerkezeti jelentőségű közlekedési kapcsolatok kiépítése, valamint a belvárosban a gépkocsiforgalom visszaszorításával a gyalogos és kerékpáros közlekedés előtérbe helyezése. Fontos a közösségi közlekedés, a kerékpáros és egyes esetekben gyalogos közlekedés feltételeinek fejlesztése.

T1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése

A városképet javító, a városi környezet színvonalát emelő fejlesztések, valamint a szabadidős és kulturális projektek célcsoportja elsősorban a helyi lakosság, ugyanakkor ezek a tényezők jelentősen javítják Balmazújváros turisztikai vonzerejét is. A város hagyományainak, karakterhordozó elemeinek értékőrző hasznosítása a lakosság identitásának és a városról kialakult imáznak is fontos összetevői. Ma a városi életminőség a befektetési döntések meghozatalánál, vagy a munkavállalás szempontjából is fontos tényezőnek számít, ezért a turisztikai hatásokon túl egyben szélesebb körű gazdasági érdek a színvonalas városi környezet és szolgáltatások biztosítása. A fejlesztések gazdasági hatásai mellett társadalmi hasznosságuk is magas. Ez utóbbi közé tartozik az egészségesebb környezet feltételeinek, a szellemi és fizikai rekreálódás infrastruktúrájának biztosítása és nem utolsósorban azoknak a közösségi tereknek a fejlesztése melyek a társadalmi együttélésben is fontos integráló jelleggel bírnak.

A sport és kulturális infrastruktúrák fejlesztése szintén olyan terület, mely a várostárségy lakosságát, a turisztikai kínálat bővítését, valamint a közösségi élet és az identitás erősítését egyaránt szolgálja. A sportlétesítmények vonatkozásban is elmondható, hogy a város ellátottsága magas színvonalú, a további kínálatbővítés összhangban áll az országos sportágfejlesztési stratégiákhoz kapcsolódó feladatokkal. A nagyrendezvények sorát további sportrendezvényekkel célszerű bővíteni a jövőben, de legfontosabb a már hagyományokkal rendelkező kulturális nagyrendezvények megtartása, népszerűsítésének támogatása, minőségének, programjainak gazdagítása. A városi tematizált kis- és nagyrendezvények célcsoport-specifikus kínálatának fejlesztése a közösségépítés és identitás erősítés szempontjából is fontos. A város kulturális, épített és táji örökségére épülő turizmus jövedelemszerzési potenciáljának erősítése attrakciók és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése révén. Az attrakciók összekapcsolása túraútvonalak kialakításával a lovas-, öko-, sport- és a kerékpáros turizmus igényeit figyelembe véve.

T1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés, stb.)

A településen megjelenő helyi szakképzés hiányának megoldása érdekében tematikus célként fogalmazódik meg a magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítása, fejlett és mindenki számára elérhető óvodai hálózat, magas színvonalú, színes (nyelvi és informatikai oktatás) alapfokú oktatás és elismert középfokú oktatási intézmény fejlesztéssel, mely nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is elengedhetetlen. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez igazodó, annak változásaihoz gyorsan és rugalmasan alkalmazkodó szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása majd folyamatos fejlesztése. Kiemelt hangsúlyt kell fektetni az idegen nyelvi képzésre az alap- és középfokú oktatásban egyaránt. A növekvő technológiai színvonal új képzettségeket és képességeket igényel, erősíteni szükséges a műszaki képzést (elsősorban a hiányszakmák területén), a városban működő cégek igényeire alapozva. A helyi adottságokat figyelembe vevő gazdaságfejlesztés ösztönzése, vállalkozóbarát gazdasági környezet kialakítása, több lábon álló, innovatív gazdaság elősegítése. A munkaerőpiaci igényekhez illeszkedő, gyakorlatorientált szakképző rendszer kialakítása, az oktatás minőségének javítása. A jól működő vállalkozások – mint gyakorlati képzőhelyek – alkalmassá tétele a humán erőforrások fejlesztésére. Az ipar beruházási, képzési, szakképzési és alkalmazott kutatási igényeinek kiszolgálása.

T2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)

A megalapozó munkarész alapján elmondható, hogy Balmazújváros közlekedési kapcsolatai többnyire előnyösnek tekinthetők, hiszen a megyeszékhely, valamint közvetlen térsége felé közlekedési lehetőségei kielégítőek. Mindezek ellenére hosszú ideje gondot okoz a szomszédos településekkel összekötő utak fejlesztésének elmaradása, mely a jövőben is számottevő problémaként jelentkezik a város közlekedési helyzetében. A település elmúlt időszakban megvalósuló kerékpárút hálózatának fejlesztése ellenére, továbbra is célként fogalmazódik meg a közösségi közlekedés, valamint a kerékpáros közlekedés fejlesztése, mellyel a munkahelyek és a turisztikai célterületek könnyebb elérhetőségének biztosítása is megoldottá válhat. A közlekedési hálózat fejlesztése, valamint megfelelő színvonalú kiépítettsége mind a gazdasági élet szereplői, mind a lakosság, de ugyanakkor a városba érkező turisták számára is fontos háttérrel jelent. Az infrastruktúráis háttér hiányosságainak a pótlása, illetve fejlesztése az egész városban aktuális kérdés, azonban vannak kiemelt területei a város településrészein belül. Másrészről a város központi szerepkörét erősíti, illetve a gazdaság fejlődéséhez hozzájáruló beruházások is nyilvánvalóan jelentősen hozzájárulnak az infrastruktúra bővítéséhez és modernizálásához. A belterületi utak fokozatosan romló állapota a városban nem tekinthető egyedülálló jelenségnek, ugyanakkor nap, mint nap negatívan befolyásolja a lakosság életkörülményeit. Közlekedési szempontból a stratégiában egyértelmű célként fogalmazódik meg a belterület tehermentesítése, környezeti terhelésének csökkentése, a helyi tömegközlekedés hiányának megoldása, a közintézmények megközelíthetőségének javítása, a közúti közlekedésben az utak, járdák állapotának helyreállítása, illetve amely településrészen hiányos azok közeljövőben történő kiépítése.

T2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása

Balmazújváros élhető, vonzó, emberi léptékű város szerepének fejlesztése folyamatos feladat. Az életminőség összetevői közül a stratégiai cél a zöldterületi fejlesztések és összességében a városi környezet – közte az épített környezet –, továbbá a szellemi, fizikai és pszichés egészséghez szükséges feltételek, infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztését foglalja magába. A tematikus célhoz illeszkedve Balmazújváros Város Önkormányzata folytatni kívánja a közterületek, zöldterületek, az épített környezet megújítását, a helyi vállalkozások megerősítését és a közösségi életet erősítő városrészi projektek megvalósítását. Szükséges megvalósítani a közterületek, különösen a zöldterületek ütemezett megújítását is. A környezet fejlesztése, bár önmagában nem elegendő eszköz, de hozzájárul a társadalmi és fizikai leromlással járó szegregációs folyamatok kialakulásának megelőzéséhez. A lakókörnyezettel szembeni igényesség olyan attitűd, melyet a város elvár lakóitól, tehát az önkormányzat a lehetőségeihez mérten igyekszik mindenki számára biztosítani a rendezett lakókörnyezet infrastrukturális feltételeit, a fenntartás, a gondoskodás azonban nem maradhat kizárólag városüzemeltetési kérdés, ebben a város lakosságának is tevékeny szerepet kell vállalnia. A városi zöldterületek igényessége, változatossága, a zöldterületek mennyisége olyan erősségként tartható számon egy város életében, mely hosszú távon a településen élők büszkeségének növeléséhez vezethetnek. Ennek okán a városvezetés a továbbiakban is kiemelt figyelmet fordít a zöldterületek ütemezett megújítására, fenntartására. A zöldfelületek alapvető szerepet játszanak a klímaváltozással járó negatív folyamatok mérséklésében, bizonyítottan csökkentik a felszínhőmérsékletet, segítik a levegő megtisztulását, közérzetjavító hatásúak. De az egészséges környezet feltételeinek biztosításán túl egyben a társadalmi élet, a közösségi és kulturális rendezvények fontos színterei, találkozóhelyek, a társadalom széles rétege számára a szabadidő eltöltés, sportolás és nem utolsósorban a turizmus célterületei is. A zöldterületeket a kerékpáros és gyalogos tengelyek szervezik hálózatba, ezért ezek fejlesztése ebből a szempontból is lényeges.

T2.3. Megújuló energia arányának növelése

Mind az uniós célok és elvárások, s ezzel összefüggésben a rendelkezésre álló források, mind a környezet állapotával szemben erősödő általános társadalmi elvárások az energiagazdálkodást a fejlesztések fókuszába állítják. Az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás, a fenntarthatóság szempontjai, az energiafüggettség csökkentésére való törekvés érdekében Balmazújváros Város Önkormányzata tovább kívánja növelni az energiafelhasználásán belül a megújuló energia részarányát. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés elősegítése európai uniós és országos szinten is kiemelt jelentőséggel bír. Balmazújváros és térsége olyan agroökológiai adottságokkal rendelkezik, mely megfelelő alapot szolgáltatnak biomassza, valamint biogáz felhasználáshoz. A napsütéses órák magas száma és besugárzott napenergia mennyisége napelemes és napkollektoros rendszerek telepítéséhez jó adottságot biztosít. Magas fokú az erdősültség, jók a feldolgozási kapacitások. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés mellett további fontos feladat a meglévő infrastruktúrák energetikai szempontból lehető legjobb technológiák alkalmazásával történő megújítása. A példamutatás és a jó gyakorlatok közvetítése, a lakosság és a vállalkozások motiválása, támogatása, a szemléletformálás és információnyújtás, tanácsadás fontos feladat, mely közvetetten hozzájárul a zöld gazdaság „felvevőpiacának” bővítéséhez is. Cél az olcsóbb és biztonságos energiaszolgáltatás a városi „autonóm rendszerek” bővítésén keresztül: az energia forrásától (pl. zöldhulladék, ipari- vagy erdészeti melléktermék, napenergia stb.) az energia előállító rendszereken keresztül (erőművek), az elosztó hálózatra kapcsolt fogyasztók körének bővítéséig. Ez az integrált megközelítés a kiépített rendszerek rentábilis működését tudja biztosítani, de a fejlesztések helyi foglalkoztatási hatásai is jelentősek.

T3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése

A megalapozó munkarész alapján felállított tematikus cél az oktatás minőségi színvonalának növelése, valamint a változatosabb közművelődési lehetőségek biztosítása révén közvetve az egész város lakosságát érinti. A középfokú oktatás szintjén ki kell emelni a Balmazújvárosi Veres Péter Gimnázium, és Szakképző Iskola városon túlnyúló hatását, hiszen a középiskolás diákok egy része nem balmazújvárosi, hanem más településről jár az adott köznevelési intézménybe. A cél magában foglalja a helyi szakképzés hiányának felszámolását, a hátrányos helyzetű tanulók oktatásának fejlesztését, felnőtt lakosság szakképzését, átképzésüket a piaci igényeknek megfelelően, az általános és középiskola oktatás fejlesztését új szakirányok kialakításával (pl. faipari szakmunkások). A helyi középiskolában ehhez kapcsolódóan a helyi szakképzés feltételrendszerének megteremtése megoldható. A bölcsődei-óvodai hálózat kiegészítése, valamint a meglévő bölcsődék és óvodák fejlesztése fontos feladat.

A közművelődési hálózat fejlesztése és a kulturális intézmények technikai korszerűsítése minden településrészt érintenek, kiemelten az egyes külterületi településrészek hiányzó közösségi tereinek megteremtését, valamint a már meglévők fejlesztését. Emellett megcélozandó a város egészére nézve a lakosság digitális írástudásának növelése, illetve az e-kultúra fejlesztése is. A közművelődési hálózat fejlesztése a település lakosságán túl, a szomszédos településeken élőkre egyaránt pozitív hatást gyakorol.

T3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése

A megalapozó munkarész fejezeteiben feltárt szociális és egészségügyi hiányosságok tükrében a város tematikus céljai között szerepel a szociális és egészségügyi ellátó rendszer további erősítése, ezen belül az egyenlő esélyek biztosítása kitüntetett szerepet szánva a népességmegtartó erő fokozásának, valamint a családpolitika fejlesztésének. A szociális ellátó rendszerek fejlesztése, az ifjúsági és családpolitika, valamint a társadalmi felzárkóztatásra irányuló programok mellett a cél integrálja a helyi közösségi élet támogatását is. A cél sikeres megvalósításához szükség van a különböző fenntartású intézmények közötti együttműködésre és a civil szervezetek szerepvállalására. Az időskorúak számának növekedése olyan társadalmi kihívás, melyre az ellátórendszereknek fel kell készülniük. Az időszotthoni férőhelyek bővítése mellett fontos cél, hogy ezen a területen is minőségi társadalmi vállalkozások tudjanak megjelenni. A prevenció és öngondoskodást népszerűsítő intézkedések hozzájárulnak az élettartam emelkedéséhez, de még fontosabb, hogy az egészségben megélt évek száma növekedjen. A szociális ellátórendszer – mely mind a családok támogatásában, mind az esélyegyenlőségi terv végrehajtásában kulcsfontosságú intézményi elem – infrastruktúrájának, eszköz és humán erőforrás feltételeinek folyamatos fejlesztése a következő időszakban is fontos feladat. A család és ifjúsági politika alatt megfogalmazott intézkedések célja végső soron a népességmegtartás, a korszerkezet kiegyensúlyozása. A város óvodai és bölcsődei ellátás szempontjából folyamatos korszerűsítésre és az igényekre rugalmasan reagáló szervezeti megoldásokra (férőhelyek allokációja a tagintézmények, telephelyek között az igényekkel összhangban) van szükség középtávon. A lakhatás feltételeinek támogatása szorosan illeszkedik az ifjúsági, család- és szociálpolitikai programhoz. A stratégia a különböző intézkedések közül a népességmegtartás célját szolgáló bérlakás kínálat növelését, illetve a meglévő lakásállomány energetikai korszerűsítését, s ezzel a lakhatási költségek további mérséklését emeli ki.

T3.3. A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása, identitás-erősítő beavatkozások

A társadalmi különbségek csökkentése és az életminőség javításának tekintetében az egyik legfontosabb cél a társadalmi lecsúszás megakadályozása, a felzárkózás esélyeinek megteremtése. A szegregált területek infrastrukturális fejlesztésén túl a jövőben a soft, azaz a nem beruházási jellegű projektek megvalósítása is előtérbe kerül, azonban ezt a város egész területén hálózatos jelleggel kívánja megvalósítani az önkormányzat. Így folytathatók a szegregátumok területén megkezdett programok a valódi hatás elérése érdekében, de nem zárjuk ki a projektek célcsoportjából a város más területén élő, a társadalmi felzárkózás szempontjából érintett lakosságot. A szegregátumok területén az infrastrukturális beavatkozások elsősorban a közösségi terek megújítására fókuszálnak. A soft programok a különböző fenntartású intézmények közötti együttműködéssel valósulhatnak meg, s olyan tématerületeket kell, hogy integráljanak mind a hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatására, szociális kompetenciáinak javítására irányuló elemek, a családsegítési programok, a lakhatással kapcsolatos kérdések és az eladósodottság kezelése, megelőzése, továbbá a foglalkoztatási esélyeket növelő képzési programok; motiváló, mintaadó programok. Az egyes tématerületeken meghatározott konkrét beavatkozásoknak a tartós eredmény érdekében a lehető leghatékonyabban kell egymásra épülniük, illetve egymást kiegészíteniük.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes városrészi szintű helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján kerültek megfogalmazásra.

A városrészi célok meghatározásánál figyelembe vett prioritások:

- Városközpont városképi fejlesztése
- Városi funkciók bővítése
- Leszakadt településrészek felzárkóztatása, infrastruktúra
- Turizmus fejlesztése
- Vállalkozások és ipari szereplők ösztönzése
- Vállalkozói ismeretek bővítése
- Leszakadó csoportok képzése a munkaerő-piaci igényekhez igazodva
- Szomszédos településekkel a kohézió erősítése
- A város regionális marketingjének kiépítése

Városrészi célok

- V1: Megújuló erőforrás felhasználás fejlesztése és energetikai beruházások
- V2: Turisztikai színvonal erősítése, fejlesztése
- V3: Meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése
- V4: Hálózatos infrastruktúra fejlesztése
- V5: Identitás erősítése
- V6: Munkahelyteremtés és azt elősegítő beruházások

V1: Megújuló erőforrás felhasználás fejlesztése és energetikai beruházások

A Város stratégiai fejlesztései között helyett kapott a megújuló energia felhasználásának fejlesztése, valamint a energetikai fejlesztések. Mivel a városi és városrészi elemzések során megállapításra került, hogy a meglévő önkormányzati intézmények és az önkormányzat által fenntartott intézmények energetikai rendszerei felülvizsgálatra, fejlesztésre szorulnak, így került beillesztésre, ezen célokat szolgáló fejlesztések együttese a Balmazújváros ITS-ébe. Ezen célokat kiegészíti és támogatja a megújuló energia források felhasználásának fejlesztése, így ezen koherencia alapján jelöltük közös célként e két terület fejlesztését. Ezen cél elérése további hasznos hatással lehet a város gazdasági helyzetére, az olcsóbb energia további gazdaságfejlesztési lehetőségeket nyithat meg.

V2: Turisztikai színvonal erősítése, fejlesztése

Balmazújváros tekintetében a már meglévő turisztikai attrakciók fejlesztése illetve az ehhez kapcsolódó egyéb szolgáltatások működése nincs összhangban a város ilyen irányú potenciáljával, így fontos a település jövőjét meghatározó célként került kijelölésre ezen területek fejlesztése

V3: Meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése

Az önkormányzati intézmények kapacitását tekintve szükséges fejlesztések jelennek itt meg, amelyek nem csak a lakosság jó létét, élet minőségét hivatott szolgálni, de a gyermekek és fiatalok fejlődését, nevelését és oktatását is.

V4. Hálózatos infrastruktúra fejlesztése

A város stratégiai fejlesztéseinek elengedhetetlen részét kell, hogy képezze a további fejlesztéseket szolgáló infrastruktúra biztosítása. Ezen cél megfogalmazása során ide soroltunk minden olyan hálózatos rendszer fejlesztését, amely a város tematikus céljainak elérését szolgálja.

V5. Identitás erősítés

Fontos eleme a fejlesztéseknek a város lakosságát célzó fejlesztések, amelyek egyik részben a városrészek társadalmi integrációját célozza, valamint a város lakosság megtartó képességét hivatott fejleszteni. Ide kerültek besorolásra azok a tevékenységek, amelyek

V6. Munkahelyteremtés és azt elősegítő beruházások

A város jövőjét tekintve több szempontból is jelentős értékű ez a cél. Egyrészt e célt szolgáló intézkedések javíthatják a város lakosság megtartó képességét, de javítja a lakosság életminőségét, ezen felül hatással van a város gazdálkodására is. Ide került besorolásra minden olyan tevékenység, amely bármilyen módon közvetve vagy közvetlenül szolgálja Balmazújvárosban a foglalkoztatás bővítést.

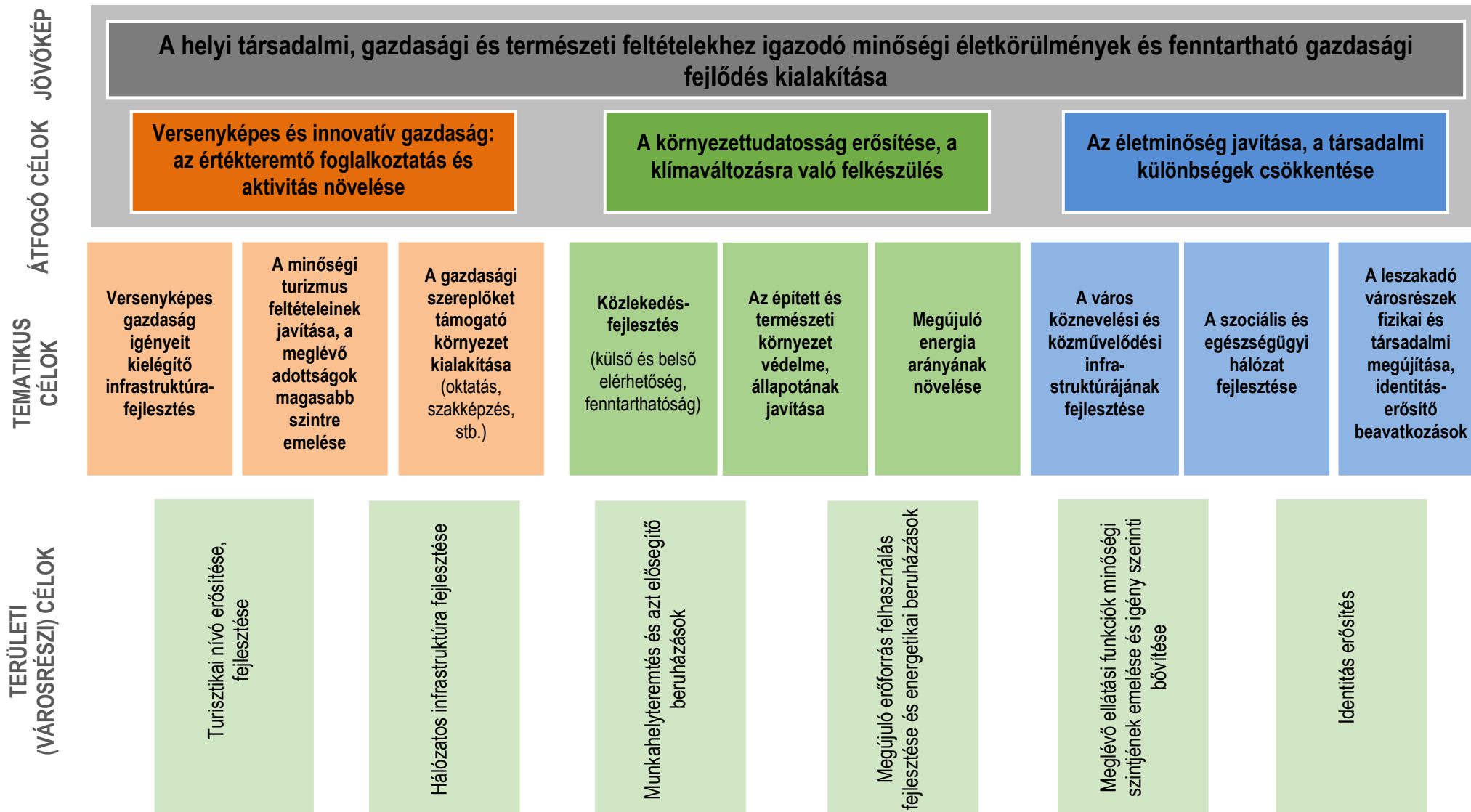
3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

7. ábra: Balmazújváros városfejlesztési célrendszere 2014 - 2020

2. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T1: Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés	T2: A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése	T3 A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés, stb.)	T4 Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)	T5: Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása	T6: Megújuló energia arányának növelése	T7A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése	T8: A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése	T9 A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása, identitás-erősítő beavatkozások
V1 Megújuló erőforrás felhasználás fejlesztése és energetikai beruházások									
V2 Turisztikai nivó erősítése, fejlesztése									
V3 Meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése									
V4 Hálózatos infrastruktúra fejlesztése									
V5 Identitás erősítése									
V6 Munkahelyteremtés és azt elősegítő beruházások	0								
	Erős koherencia								
	Közepes koherencia								
	Gyenge koherencia								

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Akció területek

A városrészi lehatárolás eredményeképpen a három belterületi városrészen belül az ITS nem különböztet meg eltérő lehatárolású akció területeket. Így a három városrész egyben a fejlesztések tekintetében a három akció területtel egybe esnek, azonosak. Kivételt képez ez alól a 2.2. pontban szereplő Böszörményi u. 3. sz. – Zrínyi Miklós u. 1. sz., mely funkciójából fakadóan a Városközpont akcióterület része.

Balmazújváros közigazgatási területén lehatárolt városrészek különböző célrendszere mentén más-más fejlesztési feladatok adódnak. Míg a városközpontban elsősorban a központi, közszolgáltatási, közigazgatási és közösségi funkció erősítése a cél, addig más városrészek esetében a tervezett beavatkozások a gazdaságfejlesztés, és a lakókörnyezet fejlesztése jelenik meg prioritásként. A kiemelt fejlesztési irányok mellett a beavatkozások komplex módon kiterjednek a város életének minden szegmensére, különösen igaz ez olyan, a jövőben potenciálisan megjelenő válságterületekre is, mint a szegregátumok.

3. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére

Városközpont
akció terület

mint Csegei u. – Veres Péter u. – Bethlen u. – Bocskai u. – Árpád u. – Szoboszlói u. – Debreceni u. – Vasút vonal – Böszörményi u. 3. sz. – Zrínyi Miklós u. 1. sz. -Szabadság sor – Vasút vonal határolja.

A Böszörményi u. 3. sz. – Zrínyi Miklós u. 1. sz. lehatárolás az alábbi helyrajzi számokat érinti: 4586/1 hrsz. - 4558/4 hrsz. - 4558/3 hrsz. - 4558/1 hrsz.

Balmazújváros városközpontként meghatározott településrésze egységes, funkcionálisan egyveretű terület, mely a település közigazgatási, kereskedelmi, oktatási, szociális, turisztikai, sporttal kapcsolatos funkcióinak ad helyet. Mivel a Városközpontot szerkezete és intézményi ellátottságának homogenitása miatt nem célszerű több akcióterületre bontani, az IVS a Városközpontban esedékes középtávú fejlesztésekhez a városrész területével megegyező akcióterületet határoz meg. Fontos megemlíteni, hogy Balmazújváros szempontjából ez a prioritást élvező akcióterület.

Északi városrész, mint akció terület

Az Északi városrész a Debrecen-Füzesabony vasútvonaltól északra eső településrészek – Újtelep, Bánlak, Szigetkert – tartoznak ide. Az északi városrészben lakóházak mellett néhány önkormányzati tulajdonú intézmény, kevés kiskereskedelmi, vendéglátó ipari egység és két vállalkozói övezet található.

Déli városrész, mint akció terület

A Déli városrész a Debrecen-Füzesabony vasútvonaltól délre eső történelmi településrészek – Daru, Felsővég, Németfalu – tartoznak ehhez a városrészhez. A déli városrészben lakóházak mellett néhány önkormányzati tulajdonú intézmény, kiskereskedelmi, vendéglátó ipari egység, egy szociális otthon és egy kisebb vállalkozói övezet található.

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

4.2.1 Középső városrész megvalósítandó fejlesztések

3. táblázat: Középső városrész akcióterületi projektjei

típus	releváns akcióterület	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Akcióterületi	Középső városrész	Városi parkok, zöldterületek rekonstrukciója (2 hektár, sétányok, utcabútorok, parkosítás)	Veres Péter Emlékpark felújítása belterjes parkosítással, utcabútorok kihelyezésével.	TOP 2.1.	40
Akcióterületi	Középső városrész	Szálláshelybővítés (Kamilla Gyógyfürdő tetőterének beépítése, Thermál Hotel Balmaz átalakítása)	Átfogó cél Balmazújváros minőségi szálláshely-kapacitásának bővítése. Új férőhelyek kialakítása a Gyógyfürdő tetőterében, valamint a Thermál Hotel Balmazban. (a gyógyító tevékenység megzavarása nélkül)	GINOP	később kerül meghatározásra
Akcióterületi	Középső városrész	Kemping kialakítása	termálfürdő közvetlen szomszédságában található, jelenleg még kihasználatlan területeken egy kemping kerülhetne kialakításra, amelynek elsődleges célja a Balmazújvárosra érkező turisták, sportolók igényeinek kielégítése. A kemping a város szívében, közművesített területen, a termálfürdő, a Semsey kastély, a tervezett rendezvénycsarnok és a műfüves sportpálya közvetlen szomszédságában valósítható meg. A fejlesztés ROP forrásból valósítható meg.	GINOP	később kerül meghatározásra
Akcióterületi	Középső városrész	Idősek otthona – kapacitásbővítés	A projekt célja a szociális feladatok erősítése, munkahelyteremtés (beruházáshoz, majd az ápolási feladatokhoz kapcsolódóan), városi bevételek növelése (piaci alapú férőhelyek növelésével), piacteremtés a helyi közétkeztetés, ezáltal a helyi élelmiszertermelés és feldolgozás számára. A tervek szerint a szociális és a piaci alapú férőhelyek száma is bővülne.	EFOP	később kerül meghatározásra
Akcióterületi	Középső városrész	Városi uszoda megépítése	Korszerű, új létesítményt kíván létrehozni Önkormányzatunk, amelyben 16*25 méteres úszómedence kerül kialakításra, 2 méteres állandó mélységgel. A tömegsport és szabadidős használaton túl az uszoda edzési célokat és oktatási célokat is kiszolgálja a 14 éves kor feletti korosztályok számára. A projekt megvalósítására Kormányzati támogatás igénylése tervezett.	Kormányzati forrás	később kerül meghatározásra

típus	releváns akcióterület	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Akcióterületi	Középső városrész	Labdajáték-edzőcsarnok megépítése	Az edzőcsarnok a Sporttér utcai kiépített parkoló és az élőfüves pálya közötti beépítetlen területen valósulna meg. Az előzetes tervek szerint az edzőcsarnok kézilabda pálya méretű csarnokkal épülne föl, amely alkalmas más labdajátékok (pl.: röplabda) igénybevételére is. A küzdőtérhez egyéb kiszolgáló létesítmények, csapatöltözők, orvosi szoba, vizesblokkok, kazánház és szertár tartozik.	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Akcióterületi	Középső városrész	Vasútállomás épületének felújítása, funkcióbővítése	A település elsődleges célja, hogy jelenleg a MÁV-START Zrt. tulajdonában lévő vasútállomás Önkormányzatunk tulajdonába kerüljön. Ezt követően az épület felújítása, valamint a sínek melletti terület parkolóvá alakítása tervezett.	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Akcióterületi	Középső városrész	Kastélyban pincehelyiségében vendéglátó egység kialakítása	A Semsey Kastély rekonstrukciója megtörtént, amelynek keretein belül az épület pince része is felújításra került, azonban funkcióval nem lett megtöltve. Az épületrész gazdaságos kihasználása érdekében étterem és borozó kialakítása tervezett.	GINOP	később kerül meghatározásra
Akcióterületi	Középső városrész	Helyi identitást erősítő rendezvények támogatása (kulturális és szabadidős rendezvények)	Olyan városi és térségi rendezvények megvalósítása a cél, amelyek közösségformáló erejével megmozgatják a település lakosait kortól függetlenül. A rendezvények minden érdeklődési körre kiterjednek (művészeti, hagyományőrző, természetvédő, sport, stb.)	TOP 5.	80
Akcióterületi	Középső városrész	Városüzemeltetési épületek energiahatékonysági korszerűsítése (1 db épület)	A Balmazújvárosi Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft. Vasút sori telephelyének üzemviteli- és műhelyépületek homlokzati hőszigetelése, fűtési rendszer korszerűsítése, nyílászárók cseréje.	TOP 3.2.	50
Akcióterületi	Középső városrész	Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése (6 km kerékpárút)	Balmazújváros belterületén, városközponti fő- és gyűjtő utak mentén kerékpárút felújítás és építés.	TOP 3.1.	150
Akcióterületi	Középső városrész	Egyéb önkormányzati tulajdonú kulturális, művelődési és igazgatási épületek rekonstrukciója, energiatakarékos fűtési rendszerek kialakítása (1 db épület energiatakarékos fűtési korsz.)	A Lengyel Menyhért Városi Könyvtár épületének homlokzati rekonstrukciója hőszigeteléssel, nyílászárók cseréjével, a fűtési rendszer korszerűsítésével.	TOP 3.2.	80

típus	releváns akcióterület	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Akcióterületi	Középső városrész	Megújuló energiák: pellet fűtési rendszerek létesítése	A projekt keretében két önkormányzati tulajdonú intézmény pellet fűtési rendszerének kialakítását tervezzük. A Balmazújvárosi Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft. és a Tűzoltóság telephelyeinek megújuló energiával történő fejlesztése a cél.	TOP 3.2.	60
Akcióterületi	Középső városrész	Megújuló energiák: önkormányzati épületek (általános iskolák) hőszigetelése, épületeken napelemes rendszer létesítése (1000 m2)	Önkormányzati tulajdonú általános iskola épületek nyílászáróinak cseréje, napelemes rendszer kiépítése.	TOP 3.2.	80
Akcióterületi	Középső városrész	Megújuló energiák: hévíz hőhasznosítása, kísérőgáz hasznosítása (2 db hévízkút)	Balmazújváros Város Önkormányzatának célja két hévízkút kialakítása önkormányzati tulajdonú területeken. A fürdő területén valamint a város központjában a hévíz hasznosítása elengedhetetlen, amellyel a fűtési rendszer energiahatékonnyá tételét kívánjuk megvalósítani.	TOP 3.2.	100
Akcióterületi	Középső városrész	Belterületi úthálózat, közlekedésfejlesztés (2 km gyűjtő út felújítása)	A projekt keretében összesen 2 km gyűjtő út felújítását tervezzük, amelyek egyéb beruházásainkhoz szervesen kapcsolódnak. Ezen belül a Kossuth utca burkolat felújítását kívánjuk megvalósítani, amely a Kossuth utcai óvoda megközelítését nagyban befolyásolja, valamint a Szoboszlói utca gyűjtőút rekonstrukciója a legfontosabb a településen, mivel Balmazújváros egyik leghosszabb és legnagyobb gyűjtőútja a külvárost köti össze a központtal. Az utakon nagy számú gépjármű és kerékpáros forgalom mutatható ki.	TOP 1.3.	200

4.2.2 Északi városrész megvalósítandó fejlesztések

4. táblázat: Északi városrész akcióterületi projektjei

típus	releváns akcióterület	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Akcióterületi	Északi városrész	Tejfeldolgozó üzem	Napi 120 ezer liter nyerstej feldolgozására alkalmas tejfeldolgozó üzem építése (csupán 12 órás műszak esetén a kapacitás napi 80 ezer liter) tervezett, mely a következő egységekből áll: tejüzem, zöldségfeldolgozó, iroda és kiszolgáló épület, energiaközpont, szennyvízkezelő. Foglalkoztatottak tervezett száma: 150 fő. Környezetbarát technológiák alkalmazása (üzemen belüli részleges szennyvíztisztítás élőgépek technológiával, energiatakarékos világítás).	VP	később kerül meghatározásra

4.2.3 Déli városrész megvalósítandó fejlesztések

5. táblázat: Déli városrész akcióterületi projektjei

típus	releváns akcióterület	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Akcióterületi	Déli városrész	Növénytermesztés üvegházakban (japán technológia)	A projekt célja a térségben nagy hagyományokkal rendelkező mezőgazdasági termelés fejlesztése, a szezonálisból adódó negatív hatások mérséklése. Ennek érdekében az alábbi fejlesztés tervezett: Üvegházak építése – összesen 3-4 hektár alapterületen, termálfűtés kiépítése, hidrokultúrás (talaj nélküli) növénytermesztés alkalmazása vegyszer nélkül, LED-es bevilágítás. Az üvegházban 3-400 ember foglalkoztatása lehetne megoldott.	VP	később kerül meghatározásra

típus	releváns akcióterület	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Akcióterületi	Déli városrész	Horgásztavak fejlesztése, programszervezéssel	vállalkozások, civil szervezetek: Kemencés Horgásztó (Darutrió Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.), Szikó-tó (Sellő Horgászegyesület), Kékvízű (TIKÖVIZIG), K5-ös tó - K5 Sport Horgászegyesület), Kadarcs-karácsonyfoki csatorna, Keleti főcsatorna (MOHOSZ és a Tiszavirág Horgászegyesület kezelésében kiadott napi/heti/ éves -jegyek, bérletek)	VP	később kerül meghatározásra

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.3.1 Kulcsprojektek

Jelen ITS tervezése kapcsán kulcsprojekteknek tekintjük azokat a tervbe vett fejlesztéseket, melyek alapvető feltételét képezik egy vagy több középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, akkor az adott célok csak részben tudnak megvalósulni. A módszertani útmutatások szerint a kulcsprojekt nem feltétlenül integrált projekt, célszerű azonban, ha a kulcsprojekthez további projektek kapcsolódnak. Balmazújváros Városa az ITS által meghatározott tervezési időszakra tervezett kulcsprojektjeit az alábbi táblázat tartalmazza.

4.3.2 Hálózatos projektek

A hálózatos projektek egymással összehangolt vagy térben kapcsolódó projektek. A hálózatos projektek jellemzője, hogy több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből állnak, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed, esetleg egy együttműködő rendszer elemeit is képezhetik.

Balmazújváros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájához kapcsolódóan az alábbi táblázatban meghatározott hálózatos projektek kerültek meghatározásra.

4.3.3 Egyéb projektek

Az egyéb projektek közé sorolandó minden olyan fejlesztési projekt, amely a város fejlesztése szempontjából stratégiai fontosságú, azonban nem felel meg az előző kategóriákban meghatározott kritériumoknak.

6. táblázat: Balmazújváros kulcs projektjei 2014-2020 között

kategória	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
KULCS	Mezőgazdasági feldolgozó üzem létesítése (1500 m2, 100 fő)	Balmazújváros külterületén, a Szoboszlói út mentén önkormányzati tulajdonú mezőgazdasági termőföldek területén belül feldolgozó üzem létesítése (mosó-, csomagoló-, és hűtő üzem), mintegy 1500 m2 hasznos területtel, mintegy 100 fő foglalkoztatásához.	TOP 1.1.	400
KULCS	Naperőmű létesítése	A projekt célja a megújuló energiaforrások felhasználásának előmozdítása, a város közintézmények szempontjából energia önellátóvá válása, Balmazújvároson, önkormányzati területen 3-500 kWp névleges teljesítményű naperőmű létesítése.	KEHOP	később kerül meghatározásra

7. táblázat: Balmazújváros hálózatos projektjei 2014-2020 között

kategória	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés I. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	Balmazújváros Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet a település belvíz-elvezetési problémáinak megoldására. Az elmúlt években megvalósított projektek keretében főként a város központi részét érintő utcák fejlesztése történt meg. Az elkövetkezendő években a település többi problémás részén is, ~25 km hosszban csapadékvíz árok burkolást, illetve zárt csatornák kialakítását kívánjuk megvalósítani. Jelen projekt a belvízrendezés I. ütemében valósul meg.	TOP 2.1.	125
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés II. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	Balmazújváros Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet a település belvíz-elvezetési problémáinak megoldására. Az elmúlt években megvalósított projektek keretében főként a város központi részét érintő utcák fejlesztése történt meg. Az elkövetkezendő években a település többi problémás részén is, ~25 km hosszban csapadékvíz árok burkolást, illetve zárt csatornák kialakítását kívánjuk megvalósítani. Jelen projekt a belvízrendezés II. ütemében valósul meg.	TOP 2.1	125

kategória	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés III. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	Balmazújváros Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet a település belvív-elvezetési problémáinak megoldására. Az elmúlt években megvalósított projektek keretében főként a város központi részét érintő utcák fejlesztése történt meg. Az elkövetkezendő években a település többi problémás részén is, ~25 km hosszban csapadékvíz árok burkolást, illetve zárt csatornák kialakítását kívánjuk megvalósítani. Jelen projekt a belvízrendezés III. ütemében valósul meg.	TOP 2.1.	125
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés IV. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	Balmazújváros Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet a település belvív-elvezetési problémáinak megoldására. Az elmúlt években megvalósított projektek keretében főként a város központi részét érintő utcák fejlesztése történt meg. Az elkövetkezendő években a település többi problémás részén is, ~25 km hosszban csapadékvíz árok burkolást, illetve zárt csatornák kialakítását kívánjuk megvalósítani. Jelen projekt a belvízrendezés IV. ütemében valósul meg.	TOP 2.1.	125
Közösségi közlekedés fejlesztése hálózatos projektek - HKKÖZL	Az önkormányzat közösségi közlekedési létesítményeinek rekonstrukciója (10 db buszmegálló építés és korszerűsítés)	Belterületen lévő önkormányzati közutak mentén autóbusz megállók korszerűsítése, buszvárók elhelyezésének korszerűsítése.	TOP 3.1.	20
Megújuló energia arányának növelése, energetikai fejlesztések - HENERG	Óvodai és bölcsőde épületek energetikai felújítása (3 db intézményi épület)	A Bólyai úti óvoda épületének rekonstrukciója, homlokzati hőszigeteléssel, nyílászárók cseréjével, belső épületgépészeti felújítás. A Kossuth utcai óvoda homlokzatfelújítása hőszigeteléssel, nyílászárók cseréjével, valamint megújuló energia elektromos energiává alakítása és hasznosítása. A Hortobágyi úti óvoda felújítása gépészeti munkákkal.	TOP 3.2.	150
Nevelés-oktatási intézmények fejlesztése - HOVODA	Óvodai épületek rekonstrukciója, bővítése	A Bólyai úti óvoda burkolatok, berendezések felújítása, bővítése. A Hortobágyi úti óvoda felújítása, belső burkolatok cseréjével, konyhai rész fejlesztésével.	TOP 1.4.	80

kategória	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [mFt]
Ipari területek fejlesztése - HIPAR	Munkahely teremtést szolgáló belterületi ipari területek közmű és közlekedési infrastruktúra kiszolgálása (közlekedő és elkerülő kiszolgáló utak, energia és víziközművek, távközlési és hírközlési közművek) két belterületi iparterületen 1,2 km út és közműhálózat	Az Észak- Nyugati, Sarkadi utcai, valamint a Böszörményi úti iparterület közmű- és infrastruktúra kiépítése, fejlesztése. Az Észak- Nyugati iparterület nagysága 7 ha, míg a Böszörményi úti iparterületé 2 ha.	TOP 1.1.	100
Kerékpár-fejlesztés HKPÁR	Turisztikai célú kerékpárút építés (Tiszacsege-Balmazújváros)	A projekt fő eleme a Tiszacsege – Hortobágy – Balmazújváros szakaszon kerékpárút kiépítése (27 km), ezzel összekapcsolva Hajdúszoboszlót a Tisza-parttal. Ohat - Pusztakőcs és Tiszalök között a teherszállítás megszűnt, illetve a személyszállítás 2009. december 13-tól szünetel, így a vasúti alépitmény (MÁV tulajdonban) átépítésével alacsony költségigénnyel alakítható ki a kerékpárút érintett szakasza: a nyomvonal kb. 7 km-en, Tiszacsege felől adott.	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Megújuló energia arányának növelése, energetikai fejlesztések - HENERG	Gázmotor projekt: termálvíz gáztartalmának hasznosítása energiatermelésre	A térség nemzetközileg is jelentős termálvízkészlettel rendelkezik, amelynek oka, hogy itt a geotermikus gradiens 100 méterenként 7-8°C, így a harmad- és negyedidőszaki rétegekből kitermelhető víz hőmérséklete 40-65 °C. Balmazújváros területén több aktív termálkút is található, azonban ezek energetikai célú hasznosítása jelenleg nem történt még meg. A termálfürdő vízfelhasználását jelenleg a B-243 kataszteri számú mélyfúrású termálkút (talpmélység 1100 m, kitermelt víz hőfoka: 67,0°C) biztosítja, a maximálisan kinyerhető vízmennyiség 1030 l/perc. Mindkét kút termálvize magas gáztartalmú, mely gázmotor segítségével hő- és villamosenergia-termelésre alkalmas. A cél 2 db 250 kW teljesítményű gázmotor létesítése, illetve visszasajtoló kút (6-800 m szintbe) üzembe helyezése.	KEHOP	később kerül meghatározásra

8. táblázat: Balmazújváros egyéb projektjei 2014-2020 között

kategória	A projekt (csomag) címe	A projekt rövid összefoglalása (Tervezett tevékenységek)	várható finanszírozó forrás megnevezése	Projekt (csomag) költség-igénye [m Ft]
EGYÉB	Közösségépítő rendezvények	Olyan városi és térségi rendezvények megvalósítása a cél, amelyek közösségformáló erejével megmozgatják a település lakosait kortól függetlenül. A rendezvények minden érdeklődési körre kiterjednek (művészeti, hagyományörző, természetvédő, sport, stb.)	TOP 5.	50
EGYÉB	Fehérvíz (mélyfúrású rétegvíz kutak) – szürkevíz (balmazújvárosi víztisztító mű) mintaprojekt közintézményekben	A projekt tartalma: - Fehér/szürke víz rendszerének kialakítása önkormányzati intézményekben: az értékes felszín alatti víz használata kizárólag ivóvízként (fehér víz), míg a mosás/zuhanyzás/WC öblítés kevésbé értékes felszíni - tisztítóműből kikerülő vízzel (szürke víz) kerülne megoldásra. - Környezetbarát (ózzonnal, vegyszerek nélkül) víztisztítás megvalósítása	KEHOP	később kerül meghatározásra
EGYÉB	ROHU / határon átnyúló együttműködés	A projekt célja a határon átnyúló kapcsolatok erősítése, gazdasági - társadalmi - környezeti feltételek fejlesztése.	ROHU	később kerül meghatározásra

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

9. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése	Mezőgazdasági feldolgozó üzem létesítése (1500 m ² , 100 fő)	Munkahely teremtést szolgáló belterületi ipari területek közmű és közlekedési infrastruktúra kiszolgálása két belterületi iparterületen 1,2 km út és közműhálózat	Növénytermesztés üvegházakban (japán technológia)	ROHU / határon átnyúló együttműködés
		Turisztikai célú kerékpárút építés (Tiszacsege-Balmazújváros)	Horgásztavak fejlesztése, programszervezéssel	
			Tejfeldolgozó üzem	
			Belterületi úthálózat, közlekedésfejlesztés (2 km gyűjtő út felújítása)	
			Kastélyban pincehelyiségében vendéglátó egység kialakítása	
			Labdajáték-edzőcsarnok megépítése	
T2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	Naperőmű létesítés	Belterületi vízrendezés	Megújuló energiák: hévíz hőhasznosítása, kiserőgáz hasznosítása (2 db hévízkút)	ROHU / határon átnyúló együttműködés
		Óvodai és bölcsődei épületek energetikai felújítása (3 db intézményi épület)	Megújuló energiák: önkormányzati épületek (általános iskolák) hőszigetelése, épületeken napelemes rendszer létesítése (1000 m ²)	
		Gázmotor projekt: termálvíz gáztartalmának hasznosítása energiatermelésre	Megújuló energiák: pellet fűtési rendszerek létesítése	
			Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése (6 km)	

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
			kerékpárút)	
			Városüzemeltetési épületek energiahatékonysági korszerűsítése (1 db épület)	
			Kemping kialakítása	
			Szálláshelybővítés (Kamilla Gyógyfürdő tetőterének beépítése, Thermál Hotel Balmaz átalakítása) (a gyógyító tevékenység megzavarása nélkül)	
T3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése		Az önkormányzat közösségi közlekedési létesítményeinek rekonstrukciója (10 db buszmegálló építés és korszerűsítés)	Belterületi úthálózat, közlekedésfejlesztés (2 km gyűjtő út felújítása)	ROHU / határon átnyúló együttműködés
		Óvodai épületek rekonstrukciója, bővítése	Egyéb önkormányzati tulajdonú kulturális, művelődési és igazgatási épületek rekonstrukciója, energiatakarékos fűtési rendszerek kialakítása (1 db épület energiatakarékos fűtési korsz.)	
			Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése (6 km kerékpárút)	Közösségépítő rendezvények
			Helyi identitást erősítő rendezvények támogatása (kulturális és szabadidős rendezvények)	
			Vasútállomás épületének felújítása, funkcióbővítése	
			Labdajáték-edzőcsarnok megépítése	
			Városi uszoda megépítése	
			Idősek otthona – kapacitásbővítés	
			Városi parkok, zöldterületek rekonstrukciója (2 hektár, sétányok, utcabútorok, parkosítás)	

4.5 A fejlesztések ütemezése

10. táblázat: Projektek ütemezése

ssz.	Fejlesztések	Kezdési időpont	Befejezési időpont	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév
Balmazújváros több városrész területét érintő tervezett fejlesztések															
1	Belterületi vízrendezés I. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	2016-07-01	2017-07-31												
2	Belterületi vízrendezés II. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	2017-01-01	2017-12-31												
3	Belterületi vízrendezés III. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	2018-01-01	2018-12-31												
4	Belterületi vízrendezés IV. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	2019-01-01	2019-12-31												
5	Az önkormányzat közösségi közlekedési létesítményeinek rekonstrukciója (10 db buszmegálló építés és korszerűsítés)	2016-07-01	2017-03-31												
6	Közösségépítő rendezvények	2015-01-01	2019-12-31												
7	Turisztikai célú kerékpárút építés (Tiszacsege-Balmazújváros)	2016-07-01	2019-12-31												
8	Naperőmű létesítése	2017-01-01	2019-12-31												
9	Gázmotor projekt: termálvíz gáztartalmának hasznosítása energiatermelésre	2017-01-01	2019-12-31												
10	Fehérvíz (mélyfúrású rétegvíz kutak) – szürkevíz (balmazújvárosi víztisztító mű) mintaprojekt közintézményekben	2017-01-01	2019-12-31												
11	Növénytermesztés üvegházakban (japán technológia)	2017-01-01	2019-12-31												
12	Munkahely teremtést szolgáló belterületi ipari területek közmű és közlekedési infrastruktúra kiszolgálása (közlekedő és elkerülő kiszolgáló utak, energia és víziközművek, távközlési és hírközlési közművek) két belterületi iparterületen 1,2 km út és közműhálózat	2017-01-01	2018-12-31												

ssz.	Fejlesztések	Kezdési időpont	Befejezési időpont	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév
13	Óvodai és bölcsőde épületek energetikai felújítása (3 db intézményi épület)	2016-06-01	2018-06-30												
14	Óvodai épületek rekonstrukciója, bővítése	2017-01-01	2018-06-30												
15	ROHU / határon átnyúló együttműködés	2016-01-01	2018-12-31												
Balmazújváros Északi városrész területét érintő tervezett fejlesztések															
16	Tejfeldolgozó üzem	2017-01-01	2019-12-31												
Balmazújváros Középső városrész területét érintő tervezett fejlesztések															
17	Városi parkok, zöldterületek rekonstrukciója	2016-04-01	2016-09-30												
18	Belterületi úthálózat, közlekedésfejlesztés (2 km gyűjtő út felújítása)	2016-07-01	2016-12-31												
19	Megújuló energiák: hévíz hőhasznosítása, kiserőgáz hasznosítása (2 db hévízkút)	2016-04-01	2016-12-31												
20	Megújuló energiák: pellet fűtési rendszerek létesítése	2016-07-01	2016-12-30												
21	Megújuló energiák: önkormányzati épületek (általános iskolák) hőszigetelése, épületeken napelemes rendszer létesítése (1000 m2)	2017-01-01	2018-06-30												
22	Egyéb önkormányzati tulajdonú kulturális, művelődési és igazgatási épületek rekonstrukciója, energiatakarékos fűtési rendszerek kialakítása (1 db épület energiatakarékos fűtési korsz.)	2016-01-01	2016-09-30												
23	Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése (6 km kerékpárút)	2016-04-01	2018-06-30												
24	Városüzemeltetési épületek energiahatékonysági korszerűsítése (1 db épület)	2016-01-01	2016-12-31												
25	Helyi identitást erősítő rendezvények támogatása (kulturális és szabadidős rendezvények megvalósítása)	2016-01-01	2019-12-31												
26	Szálláshelybővítés (Kamilla Gyógyfürdő tetőterének beépítése, Thermál Hotel Balmaz átalakítása) (a gyógyító tevékenység megzavarása nélkül)	2016-04-01	2018-06-30												

ssz.	Fejlesztések	Kezdési időpont	Befejezési időpont	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév
27	Kemping kialakítása	2016-01-01	2018-12-31												
28	Idősek otthona – kapacitásbővítés	2016-04-01	2018-06-30												
29	Városi uszoda megépítése	2016-01-01	2018-12-31												
30	Labdajáték-edzőcsarnok megépítése	2016-03-01	2016-12-31												
31	Vasútállomás épületének felújítása, funkcióbővítése	2016-01-01	2018-12-31												
32	Kastély pincehelyiségében vendéglátó egység kialakítása	2016-01-01	2018-12-31												
Balmazújváros Déli városrész területét érintő tervezett fejlesztések															
33	Mezőgazdasági feldolgozó üzem létesítése (1500 m ² , 100 fő)	2016-01-01	2018-12-31												
34	Horgásztavak fejlesztése, programszervezéssel	2017-01-01	2019-12-31												

4.6 Az akcióterületen kívüli fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

11. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Középső városrész Akcióterületi		
Városi parkok, zöldterületek rekonstrukciója	40	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népszámmegtartó településfejlesztés
Szálláshelybővítés (Kamilla Gyógyfürdő tetőterének beépítése, Thermál Hotel Balmaz átalakítása)	később kerül meghatározásra	GINOP
Kemping kialakítása	később kerül meghatározásra	GINOP
Idősek otthona – kapacitásbővítés	később kerül meghatározásra	EFOP
Városi uszoda megépítése	később kerül meghatározásra	Kormányzati forrás
Labdajáték-edzőcsarnok megépítése	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Vasútállomás épületének felújítása, funkcióbővítése	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Kastélyban pincehelyiségében vendéglátó egység kialakítása	később kerül meghatározásra	GINOP
Helyi identitást erősítő rendezvények támogatása	80	TOP 5. prioritási tengely Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás ösztönzés és társadalmi együttműködés
Városüzemeltetési épületek energiahatékonysági korszerűsítése (1 db épület)	50	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése (6 km kerékpárút)	150	TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Egyéb önkormányzati tulajdonú kulturális, művelődési és igazgatási épületek rekonstrukciója, energiatakarékos fűtési rendszerek kialakítása	80	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
Megújuló energiák: pellet fűtési rendszerek létesítése	60	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
Megújuló energiák: önkormányzati épületek (általános iskolák) hőszigetelése, épületeken napelemes rendszer létesítése (1000 m ²)	80	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
Megújuló energiák: hévíz hőhasznosítása, kiserőgáz hasznosítása (2 db hévízkút)	100	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
Belterületi úthálózat, közlekedésfejlesztés (2 km gyűjtő út felújítása)	200	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Északi városrész Akcióterületi		
Tejfeldolgozó üzem	később kerül meghatározásra	VP
Déli városrész Akcióterületi		
Növénytermesztés üvegházakban (japán technológia)	később kerül meghatározásra	VP
Horgásztavak fejlesztése, programszervezéssel	később kerül meghatározásra	VP
Kulcsprojektek		
Mezőgazdasági feldolgozó üzem létesítése (1500 m ² , 100 fő)	400	TOP 1.1. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók
Naperőmű létesítése	később kerül meghatározásra	KEHOP
Hálózatos projektek		
Belterületi vízrendezés I. ütem	125	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Belterületi vízrendezés II. ütem	125	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Belterületi vízrendezés III. ütem	125	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Belterületi vízrendezés IV. ütem	125	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Az önkormányzat közösségi közlekedési létesítményeinek rekonstrukciója (10 db buszmegálló építés és korszerűsítés)	20	TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Óvodai és bölcsőde épületek energetikai felújítása (3 db intézményi épület)	150	TOP 3.2. A települési önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása
Óvodai épületek rekonstrukciója, bővítése	80	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Munkahely teremtést szolgáló belterületi ipari területek közmű és közlekedési infrastruktúra kiszolgálása	100	TOP 1.1. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók
Turisztikai célú kerékpárút építés (Tiszacsege-Balmazújváros)	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
Gázmotor projekt: termálvíz gáztartalmának hasznosítása energiatermelésre	később kerül meghatározásra	KEHOP
Egyéb projektek		
Közösségépítő rendezvények	50	TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése
Fehérvíz (mélyfúrású rétegvíz kutak) – szűrkevíz (balmazújvárosi víztisztító mű) mintaprojekt közintézményekben	később kerül meghatározásra	KEHOP
ROHU / határon átnyúló együttműködés	később kerül meghatározásra	ROHU

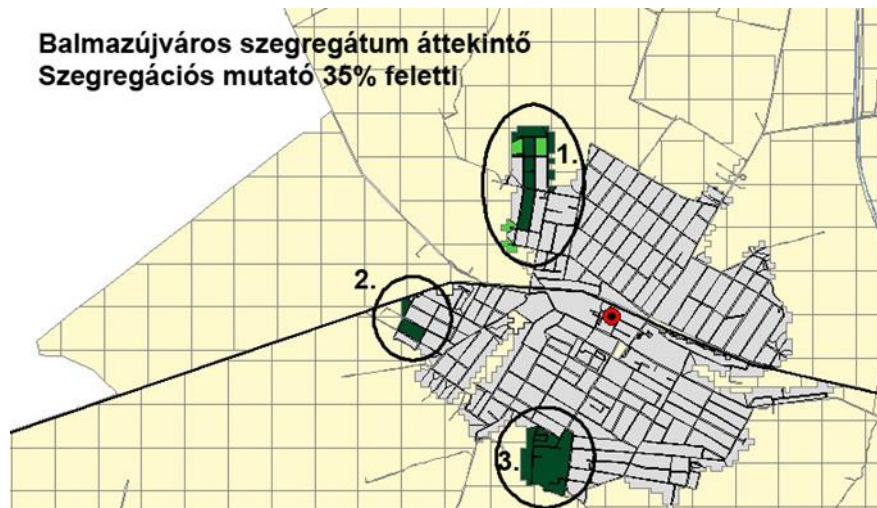

5 Anti-szegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Balmazújvárosban a 2011. évi népszámlálási adatok alapján három szegregátum azonosítható.

4. térkép: Balmazújváros szegregálódott területei

Balmazújváros szegregátumokat bemutató térképe. 2011. évi népszámlálás, KSH.

Mindhárom szegregátum a város szélén helyezkedik el, de mindhárom szegregátumból biztosított a városközpont és a szolgáltatások elérhetősége tömegközlekedéssel.

Legrosszabb állapotban a 3. sz. szegregátum romák által lakott utcái vannak (Malom, Magdolna, és Hársfa utca)

A 3. sz. szegregátumban a legmagasabb a szegregációs mutató, és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők, valamint a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya. Nemcsak a városi átlaghoz viszonyítva, hanem a szegregátumok között is itt kiugróan magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

2010. 01.01. óta egyik szegregátumban sem történtek jelentős infrastrukturális és humán fejlesztések, amelyek érintették volna a területet, vagy az itt lakókat.

12. táblázat: Balmazújváros város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza – a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság/Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
Szegregátum 1.	Az itt élők száma összesen 708 fő..A szegregátumok közül itt a legalacsonyabb a 0-14 évesek aránya, 31,9 A 60 év felettiek aránya 6,8 %	Az aktív korúak 65,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a háztartások több, mint 37,9 %-ban egyetlen foglalkoztatott sincs. Közfoglalkoztatásban résztvevők számáról nincsenek adataink. Lakásfenntartási támogatásban 149 család részesül, a rendszeres szociális segélyben részesülők száma 7 fő. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 278 gyermek jogosult.	A területen található lakások száma 168 ebből , 9 önkormányzati bérlakás. A lakások 17, 9 %-a alacsony komfortfokozatú, és több mint 10%-a egyszerűsítés.	A házak többsége tipikus falusi kockaház, vagy régi parasztház, de vannak itt kimondottan jó minőségű, és viszonylag új építésű házak is A közművek ki vannak építve, de hiányzik a portmentes út az alábbi utcákban: Lengyel M., Wesselényi u., Déli sor, Kodály Z. u., Révész I. u.,	Újtelep kissé elkülönül a városszövettől , de tömegközlekedés érinti. így biztosított az itt lakók számára is a szolgáltatások igénybevétele.	A területen lakossága etnikailag vegyes, de vannak kimondottan romák által lakott utcák.	Nagyobb infrastrukturális és humán fejlesztés nem történtek a szegregátumban.
Szegregátum 2.	A területen élők száma 90 fő. A 0-14 évesek aránya, 40%. A 60 év felettiek aránya viszont 4,4 %.	Az aktív korúak 70%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 42,9%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs. Közfoglalkoztatásban résztvevők számáról nincsenek adataink. Lakásfenntartási támogatásban 30 család részesül, a rendszeres szociális segélyben részesülők száma 2 fő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 53 gyermek jogosult.	A területen található lakások száma 19, ennek 15,8 % alacsony komfort fokozatú. Az egyszerűsítés lakások aránya.	A házak többsége tipikus falusi kockaház. A vezetékes vízvezeték, a szennyvízhálózat, a közvilágítás minden utcában ki van építve. Nincs portmentes út az alábbi utcákban: Szilágyi Erzsébet u., Vasvirág u., Hajnal u., Karinkó u.,	A szegregátum a város szélén helyezkedik el, de tömegközlekedési eszközzel (autóbusszal) elérhető a városközpont, és a jellemzően ott található hivatalok, szolgáltatók is.	A lakosság etnikailag vegyes, de egyre több romacs család költözik a területre.	Nagyobb infrastrukturális és humán fejlesztés nem történtek a szegregátumban

Szegregátum 3.	Az itt élők száma 745 fő, ez a legnépesebb szegregátuma a városnak. A szegregációs index is itt a legmagasabb, 57,7%. A 0-14 évesek aránya 34,5%, a 60 évnél idősebbek aránya 7,1%.	Az aktív korúak 76,3%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások több, mint 56,4%-ban egyetlen foglalkoztatott sincs. Közfoglalkoztatásban résztvevők számáról nincsenek adataink. Lakásfenntartási támogatásban 30 család, rendszeres szociális segélyben 16 fő részesül. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 279 gyermek jogosult.	A területen található lakások száma 153, ezek 57,5% -a alacsony komfortfokozatú. A lakásoknak csak 5,5 %-a egyszobás. Ugyanakkor a szegregátumban van 25 nem olyan lakás, amelyeknek a komfortfokozat a a félkomfortot sem éri el.	Van három utca Malom, Magdolna, és Hársfa utca, amelyek erősen leromlott állapotban vannak. Ez az a három utca, ahol kimondottan romák élnek, és nincs pormentes út, hiányzik a szennyvíz, a vezetékes gáz. A házak állaga is ebben a három utcában a legrosszabb. A többi utcában a közművek elérhetőek, a házak minősége átlagos, illetve kimondottan jónak mondható.	A szegregátumból a városközpont, a hivatalok, szolgáltatók autóbusszal elérhetőek.	Etnikailag vegyes terület, de van három utca, ahol kimondottan roma családok élnek.	Nagyobb infrastrukturális és humán fejlesztés nem történt a szegregátumban
------------------------------	--	---	---	--	---	--	---

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

A 2010-ben elkészített Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítése óta érdemi változások nem történtek a szegregátumok területén, nagyobb beruházásokra, infrastruktúra, illetve humán fejlesztésekre nem került sor.

A 2. számú táblázat a 2010-ben tervezett, de megvalósításra nem kerülő beavatkozásokat tartalmazza.

13. táblázat: A 2010-ben elkészített IVS tervezett, megvalósításra nem került anti-szegregációs célú beavatkozásai

Ágazat	Korábbi IVS anti-szegregációs tervének tervezett intézkedései	Tervezett indikátorok
Lakhatás	Infrastruktúra-fejlesztés a szegregátumokban Mindkét pormentes út és járda kialakítása	Északi városrész, Újtelep: a Bólyai J. – Kodály Z. –Wesselényi – Lengyel M– és Révész I. utcák által határolt tömbben.- Déli városrész, Felsővég: a Kiskút újsor – Magdolna – Hársfa – Malom – Csengő utcák által határolt tömbben
Közoktatás	Deszegregációs stratégia felülvizsgálata, HH/HHH és SNI gyermekek integrációja	Indikátorok nem lettek tervezve. SNI és HHH, roma gyermekek befogadása jelenleg csak az állami iskolában valósul meg. (Az etnikai tanulók aránya folyamatos emelkedést mutat az egyházi iskola megjelenése után.)
	Helyi HHH ösztöndíjrendszer kialakítása és működtetése-	-
Foglalkoztatás	-	-
Egyéb	-	-

A 3. számú táblázat tartalmazza azon beavatkozásokat, amelyek az integráció érdekében megvalósultak a 2010-es IVS elkészítése óta.

A 2010-es IVS Anti-szegregációs Programja által megfogalmazott célok:

1. oktatási integráció biztosítása
2. lakhatási integráció támogatása
3. foglalkoztatási integráció biztosítása
4. szociális integráció

14. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) a városban

	Korábbi IVS antiszegregációs terv megvalósult intézkedései (zárójelben a cél sorszáma, amihez hozzájárul)	Eredmény /értékelés
Horizontális anti-szegregációs beavatkozások	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók fejlesztő felzárkóztatása, képesség-kibontakoztató felkészítés (1)	
	A HH/HHH tanulók körében az érettségig adó iskolarendszerben tanulók számának növelése (1)	évfolyamonként változó a továbbtanulók száma, de folyamatos a törekvés
	A kompetencia alapú nevelés, oktatás bevezetése valamennyi nevelési-oktatási intézményben (1)	megvalósult
	Munkanélküli, rendszeres szociális segélyből élők idény jellegű – áprilistól-októberig tartó, évi kb. 60 ezer munkaóra – foglalkoztatása a mezőgazdaságban(3)	Mezőgazdasági mintaprojekt keretében valósul meg
	TÁMOP 5.3.1. „Első lépés” uniós program pályázat benyújtása (3)	TÁMOP 5.3.1 pályázat keretében sikeres pályázatot valósított meg Balmazújváros Város Önkormányzata 2011-ben.
	Ifjúsági bűn – és baleset megelőzés (4)	Sziréna Program A Balmazújvárosi Rendőrkapitányság illetékességi területéhez tartozó településeken működik
Szegregátum 1.	-	-
Szegregátum 2.	-	-
Szegregátum 3.	-	-

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Balmazújváros elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel társadalmi mobilizációjukhoz.

15. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Alcélok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	-
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyermekek kiegyenlített aránya intézményegységek, és párhuzamos osztályok között. Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése, a továbbtanulási mutatók javítása a HHH tanulók körében.
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése, a tartós munkanélküliek számának csökkentése. Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése A munkahelyteremtéshez hozzájáruló beruházásokkal, a munkaerőpiac igényeivel összehangolt képzések biztosítása
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése Az alapellátáson túlmutató szociális szolgáltatások biztosítása a szegregátumokban élők számára.
5. Közösségi terek, közösségi szolgáltatások biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltése feltételeinek biztosítása Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő, programok helyszíneinek biztosítása

A nagy létszámú szegregátumok megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, a szegregátumokban élők számát csökkentjük. Emellett, hogy a területek rehabilitációjával megteremtjük az élhető lakókörnyezetet.

16. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2	Szegregátum 3
A településrendezésben a szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése, építési tilalom elrendelésével	X		X
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében	X		X
A hiányzó járdák és pormentes útburkolatok kialakítása	X	X	X
Hiányzó közművek - víz és szennyvízhálózat - kiépítése			X
Élhetőbb környezet kialakítása: A lakókörnyezet rehabilitációja, területrendezési program a lakosság bevonásával. játszótér, sportpálya építése.	X		X
Közösségi munka elindítsa, közösségi ház kialakítása	X		X
Biztos Kezdet jellegű programok, tanoda jellegű programok működtetése	X		X
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórákkal	X	X	X
Foglalkoztatás növelését is célzó beruházás, kulturális- közösségi szolgáltatások bővítését célzó beruházás megvalósítása a szegregátum közelében, amely a terület felértékelődéséhez, és a lakosság életminőségének javításához egyaránt hozzájárul	X		X
A területen élők képzettségének és foglalkoztatottságának javítását célzó programok megvalósítása	X	X	X

5.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Balmazújváros számára a fenntartható városfejlődés egyik záloga. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseit, hogy azok nem okozhassák sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését. Emellett az önkormányzat a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal közösen Antidiszkriminációs jelzőrendszert működtet annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők a szerint, hogy az adott beavatkozás „kemény” (alapvetően fizikai jellemzők szerint mérhető, pl. infrastrukturális) vagy „puha” (alapvetően humán tényezőkre irányuló) jellegű-e. A város által alkalmazott intézkedések tartalmaznak kemény és puha elemeket egyaránt.

Az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Ugyanakkor már az óvodába lépés előtt szükségesek olyan fejlesztések, melyek a korai fejlesztés és egyéb szociális szolgáltatások köré tartoznak. Ennek érdekében pályázati források függvényében a város Biztos Kezdet Gyerekházat alakít ki és/ vagy biztos kezdet jellegű szolgáltatásokat indít és működtet.

Az óvodai - iskolai nevelésben - oktatásban résztvevő feladat-ellátási helyek között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes eloszlását biztosítani kell.

A Biztos Kezdet jellegű programok mellett az óvodai feladat-ellátási helyeken növelni kell a pedagógiai munkát segítő szakemberek kapacitását. (Pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus alkalmazása a szükségleteknek megfelelő óraszámokban). Kiscsoportos és egyéni fejlesztés biztosítása. Az óvodában az óvodapedagógusi létszám biztosítása a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

A kialakításra kerülő közösségi házban nyári napközi biztosítása szükséges, nyári étkeztetéssel, a hátrányos helyzetű tanulók részére. Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését.

A hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését célzó tanoda létrehozása szükséges. A nem formális tanulási módszerekre épülő kompetencia-fejlesztés elősegíti az iskolai sikerességet és erősíti a továbbtanulási motivációkat. A hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának megelőzése, a devianciák elkerülése érdekében a KLIK helyi tankerületével együttműködve segítjük az iskolai drog prevenció, a stressz prevenció és a családi életre nevelés érdekében szervezett átfogó iskolai programokat, az iskola, és a szociális - gyermekvédelmi intézmények szakembereinek együttműködésével, kortárs segítők, civil szervezetek bevonásával. A középiskolába járó hátrányos helyzetű diákok lemorzsolódásának csökkentése érdekében az önkormányzat speciális ösztöndíjat hoz létre, amely motiválja a diákok iskolai sikerességét és az intézményben történő bennmaradását. A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók továbbképzése, új gyakorlatok, lehetőségek megismerése. A szolgáltatások bővítése pályázati forrásokból oly módon, hogy az új szolgáltatások, projektek hatékony működtetése érdekében létszámfejlesztésre is sor kell, hogy kerüljön. Az egészségnevelés- egészségfejlesztés kiemelt szerepet kell, hogy kapjon városi szinten is, és ezen belül a hátrányos helyzetű lakosok minél szélesebb körű bevonására van szükség.

Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezményeket biztosítunk. A foglalkoztatás érdekében, a lakókörnyezetek rehabilitációjához is kapcsolódóan az önkormányzat szociális szövetkezetet kíván létrehozni. Meg kell teremteni a szociális gazdaság, szociális szövetkezet alapjait, mely a későbbiekben GINOP forrásból tovább fejleszthető.

17. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése	Jegyző, együttműködve a RNÖ elnökével	Nem releváns	2015-
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyerekek aránya kiegyenlítetttségének biztosítása az oktatási-nevelési intézményekben, a feladatellátási helyek között, valamint a csoportok, osztályok között	Fenntartó, intézményvezetőkkel	Nem releváns	2015-
	Kiscsoportos és egyéni fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére, a fejlesztő szakemberek biztosításával.	Óvodavezető	Saját forrás	2016-
	Az óvodapedagógusok létszámának biztosítása a törvényi előírásoknak megfelelően	Polgármester	Saját forrás	2015-
	Integrációt segítő pedagógiai programok működtetése	Fenntartó, intézményvezetőkkel együttműködve	-	2015-
	Nyári napközi biztosítása	Polgármester	Saját forrás	2015-
	Tanoda létrehozása	Polgármester	Saját forrás és EFOP	2016-
	Iskolai prevenciós programok működtetése, szakmaközi együttműködéssel	Fenntartó, és a jegyző, az intézményvezetőkkel	saját forrás	2015-
	HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	Polgármester	Saját forrás	2015-
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Saját forrás	2015-
	HH lakosság bekapcsolása az önkormányzati fejlesztések kivitelezésébe	-	-	2016-
	szociális szövetkezet létrehozásának megteremtése	Polgármester	Saját forrás, majd EFOP, vagy GINOP	2018-
	Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása	polgármester	-	2016-
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház / vagy program működtetése	Polgármester	Hazai forrás	2016-
	A jelzőrendszer sikeresebb működése, és prevenciós programok működtetése	Jegyző	Nem releváns	2015-
	Szociális szakemberek képzése	Kistérségi Egyesített Szociális intézmény	Saját forrás	2016-
5. Községi terek, községi munka biztosítása	Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda szolgáltatások helyszínül épület biztosítása	Polgármester	Saját forrás, pályázati forrás (EFOP)	2016-
	városi alközpontok kialakítása, községi terek kialakítása	Polgármester	Saját forrás, pályázati forrás (EFOP)	2017-
6. Egészségtudatosság fejlesztése	Egészségfejlesztő programok, szűrőprogramok szervezése	Polgármester	saját forrás	2016-

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

A Balmazújvárosban található három szegregátum közötti legfőbb különbségek a szegregátumok kialakulásának történetéből, folyamatából fakadnak. mindhárom szegregátum a város szélén, a városközponttól és a szolgáltatásoktól távolabb eső területen helyezkedik el. Mindhárom szegregátum lakossága vegyes etnikailag, de az 1. és 3. sz. szegregátumban vannak kimondottan romák által lakott utcák, a 2. sz. szegregátumba pedig az utóbbi években kezdődött meg a roma családok beköltözése, az idős lakosok által hátrahagyott, olcsón megvásárolható ingatlanokba. A 3. sz. szegregátum rendelkezik a legrosszabb mutatókkal. A 2.sz szegregátum esetén inkább rehabilitációs programok alkalmazására van szükség, és a továbbiszegregáció megállítására. Az 1. és a 3. sz. szegregátumban – legalábbis hosszabb távon – mobilizációs intézkedések is meg kell hogy valósuljanak. A településen található szegregátumok felszámolása nem lehetséges. Az 1. és 2. számú szegregátum – méretéből és az ott található ingatlanok magas számából adódóan – nem szüntethető meg. Mindkét szegregátum területén magas a szociálpolitikai kedvezményből épített ingatlanok száma.

A 2. sz szegregátum a városnak egy konszolidált területén helyezkedik el. Az infrastruktúra javításával a szolgáltatások fejlesztésével felértékelhető ez a terület, és vonzóbbá tehető a magasabb státusú lakosok számára is. Másrészt az itt élők képzettségének, foglalkoztatottsági mutatóinak javításával is csökkenthető a szegregációs mutató. Az ingatlanok értékének növelésén keresztül az itt lakók jövedelmi pozíciójának javítása is lehetővé válik.

Az 1- és 3. számú szegregátum esetében a horizontális fejlesztések, és a lakókörnyezet rehabilitációja mellett szükséges a szegregáció oldása és az ott élők részére a lakhatási mobilizáció feltételeinek megteremtése, a mobilizáció elősegítése is. Mindkét szegregátumban a foglalkoztatási és a lakáshelyzet javítása a legsürgetőbb feladat, valamint a 3. szegregátum romák által lakott utcáiban a hiányzó infrastruktúra kiépítése. Emellett rendkívül fontos, hogy a szegregátumokban az alacsony státuszú lakosság koncentrációja ne növekedjen, ezért az 1. és 2. számú területen építési tilalom elrendelése is szükséges.

A lakókörnyezet rehabilitációja során - különösen az 1. és 3. számú szegregátum esetén - figyelemmel kell lenni az illegális szeméttlerakók kialakulásának megelőzésére.

Az 1. és 2. sz. szegregátum esetén a zöldfelületek folyamatos növelésével elő kell segíteni az élhetőbb lakókörnyezetet a szegregátumok területén.

A szegregátumok területén hiányoznak a közösségi terek, a gyermekek részére nincs közösségi színtér, ezért egy játszótér megépítése indokolt. Ez elsősorban az 1. és 3. számú szegregátum esetében különösen releváns, hiszen itt a legmagasabb a 14 éven aluli gyermekek száma.

A szegregátumokon kívül, integrált lakókörnyezetben, bérlakások kialakításával szükséges a szegregátumok oldását, az ott élők számának csökkentését elősegíteni.

A közműszolgáltatókkal együttműködve kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról. Biztosítani kell az adósságkezeléshez kapcsolódó szolgáltatásokat.

Pályázati forrás igénybevételével komplex, szociális városrehabilitációs program indítása szükséges az 1. és 3. sz szegregátumot érintően.

18. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegr 1., 3.	Építési tilalom elrendelése	A szegregáció erősödésének megakadályozása	Polgármester	Nem releváns	2015
Szegr 1., 2.3	Járdák kiépítése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2015-2017
Szegr 1. 2. 3.	Pormentes útburkolat kiépítése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2016
Szegr. 1.3.	Sport és szabadidős tevékenységet biztosító közösségi tér kialakítása	kültéri, hasznos szabadidő eltöltést célzó infrastruktúrák biztosítása	polgármester	TOP	2017
Szegr 1., 3.	Zöldfelületek növelése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2016-2017
Szegr 1. 3.	játszótér építése	kültéri, hasznos szabadidő eltöltést célzó infrastruktúrák biztosítása	polgármester	TOP	2017
Szegr. 1., 3.	Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	A szegregáció oldása	polgármester	Saját forrás	2017-
Szegr. 1., 2., 3.	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Kistérségi Egyesített Szociális intézmény vezetője	Saját forrás	2015-
Szegr. 1, 3	Szociális városrehabilitációs program megvalósítása	A szegregáció oldása Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Polgármester		pályázati kiírástól függően

5.3.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése

19. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
A HHH gyerekek aránya kiegyenlítetttségének biztosítása az oktatási nevelési intézményekben, a feladatellátási helyek, és a csoportok között	X	X	X	X	X	X	X	X	X
egyéni és kiscsoportos fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére		X	X	X	X	X	X	X	X
Az óvodapedagógusok létszámának biztosítása a törvényi előírásoknak megfelelően	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nyári napközi biztosítása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Tanoda létrehozása		X	X	X	X	X	X	X	X
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szegregátum közelében lévő barna mezős ipari területre, alacsony státusúakaz foglalkoztató vállalkozások betelepülésének ösztönzése		X	X	X	x	X	X	X	X
Szociális szövetkezet létrehozása				X	X				
Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása		X	X	X	X	X	X	X	X
A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház / programok működtetése		X	X	X	X	X	X	X	X
Prevenációs programok indítása az iskolákban, szakmaközi és civilegyüttműködéssel	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szociális szakemberek képzése		X	X	X	X	X	X	X	X
Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda szolgáltatások helyszínéül épület biztosítása		X							
Építési tilalom elrendelése	X								
Járdák kiépítése	X	X	X						
pormentes útburkolat kiépítése		X	X						
Sporttevékenységhez közösségi tér kialakítása			X						
Zöldfelületek növelése		X	X						
játszótér építése			X						
Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben			X	X	X	X	X	X	X
Kártyás mérőórak elhelyezése	X	X	X	X	X	X	X	X	X

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak.

A projektfejlesztés során elemi érdekünk a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítjuk a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonjuk ezen folyamatokba.

A közösségi térként és szociális, oktatási célra is használt épületet integrált lakókörnyezetben alakítjuk ki, hogy biztosítsuk a többségi társadalom tagjainak a részvételét a szolgáltatásokban. A különböző fejlesztések fizikai megközelíthetőségének tervezése elengedhetetlen a mindenki számára biztosított hozzáférés érdekében.

Célirányos kampányt tervezünk minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

20. táblázat: A potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések és a hatások kivédésére teendő intézkedések

Potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések	Tervezett intézkedések ezek kivédésére	Felelős
nem releváns	nem releváns	nem releváns

Balmazújváros önkormányzata az ITS-ben tervezett fejlesztések során figyelembe veszi az antiszegregációs alapelveket. Potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések a stratégiában nem szerepelnek.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

21. táblázat: Tervezett fejlesztések, amelyek eredményeként javulhatnak a szegregációs mutatók

A tervezett projekt címe	A projektben tervezett tevékenységek
Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése (6 km kerékpárút)	Balmazújváros belterületén, városközponti fő- és gyűjtőutak mentén kerékpárút felújítás és építés.
Óvodai épületek rekonstrukciója, bővítése	A Bólyai úti óvoda burkolatok, berendezések felújítása, bővítése. A Hortobágyi úti óvoda felújítása, belső burkolatok cseréjével, konyhai rész fejlesztésével.
Mezőgazdasági feldolgozó üzem létesítése (1500 m ² , 100 fő)	Balmazújváros külterületén, a Szoboszlói út mentén önkormányzati tulajdonú mezőgazdasági termőföldek területén belül feldolgozó üzem létesítése (mosó-, csomagoló-, és hűtő üzem), mintegy 1500 m ² hasznos területtel, mintegy 100 fő foglalkoztatásához.

Azokat a konkrét beavatkozásokat, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, a horizontális és a terület specifikus tervezés során megfogalmaztuk. (alacsonyan képzett csoportokat célzó foglalkoztatási beavatkozások/fejlesztések, Balmazújváros szociális ellátórendszer fejlesztése, konkrét lakókörnyezetet érintő fejlesztések, oktatás specifikus beavatkozásai (tanodák, napközik stb.)

Ezekon túlmenően, illetve ezekkel a beavatkozásokkal összhangban, a város önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs programban foglaltak érvényesítésére. A hatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények vállalják, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására törekednek.

Az Önkormányzat a szegregált területeken különösen hangsúlyosan területi alapú beavatkozásokat tervez, amelynek elsődleges célja, a területi koncentráció csökkentése, a magasabb státuszú csoportok területre vonzása.

Ezzel párhuzamosan a társadalmi integrációt, re-integrációt szolgáló komplex eszközöket – munkaerő-piac, oktatás, szociális hozzáférés, társadalmi kirekesztettség csökkentése – alkalmaz, hogy a szegregált területen élők életminősége, ezen belül a lakhatási körülmények, a foglalkoztatási és képzettségi mutatók javuljanak, az itt élők egészségtudatos magatartása kialakuljon.

A területeken élők jelentős mértékben sújtja az alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, a munkakeresés feladásából adódó inaktivitás problémája. A rossz foglalkoztathatóság a megélhetést biztosító rendszeres munkajövedelem hiányát okozza, így az érintettek kiszolgáltatott helyzetben, rossz anyagi körülmények között élnek.

Az anti-szegregációs beavatkozások általános célkitűzése, hogy a szegregációval érintett területeken élők jelenlegi és jövőbeli életminősége javuljon. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, az itt élők jövedelmi viszonyai, és ez utóbbihoz szorosan kapcsolódik a megfelelő képzés megszerzése, amely a jövedelemszerzést elősegítő tényező

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés Hajdú – Bihar Megyei Integrált Területi Programjához

Jelen Stratégiában rögzített, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) finanszírozásában megvalósuló projektek tekintetében a Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja követelményrendszerének vizsgálata indokolt. A kohéziós régiókban található területi szereplők –18 megye és 22 megyei jogú város –közt a TOP által biztosított, a tervezésnél figyelembe veendő forrásokat az 1702/2014. (XII.3.) Kormányhatározat rögzíti. Ez Hajdú-Bihar megye tekintetében 49,62 milliárd Ft. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014 (XI.5) Korm. rendelet 19. § a) pontjában biztosított jogkörében eljárva a 64/2015. (V. 8.) MÖK határozattal fogadta el a Hajdú-Bihar Megyei Integrált Területi Programot. Hajdú – Bihar Megye Integrált Területi Programja által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritériumok egyrészt IH által meghatározott, kötelező, másrészt megye által kijelölt és alkalmazott kritériumok. Hajdú – Bihar Megye Integrált Területi Programja tekintetében az IH által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumokat az alábbi táblázat tartalmazza:

22. táblázat: IH által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok

ssz.	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indokoltág, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltága. Szükséges a szakmai alátámasztás, indoklás és/ vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Indíthatósága / előkészítettség	A kiválasztás kritériuma, hogy mennyire előkészített és indítható a projekt. Az előkészítettség egyben megalapozottságot és garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatóság és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás a hatását.
I.7.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága.

Hajdú-Bihar Megye az 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához az alábbi saját Területi Kiválasztási Rendszer kritériumokat kívánja figyelembe venni és elfogadásra előterjeszteni a Monitoring Bizottság felé. Hajdú – Bihar Megye Integrált Területi Program a saját kritériumként a II.1 (Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz); a II.3. (Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshöz); a II.5. (Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez); II.6. (Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez) valamint a II.8. (Egyéb, pontosan: Hozzájárulás a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz) kritériumok használatát rögzítette. A területi szereplő (Hajdú-Bihar megye) által választott és alkalmazott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszerét az alábbi táblázat tartalmazza:

23. táblázat: választott területi kiválasztási kritériumrendszer

ssz.	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat	Alkalmazás
II.1.	Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz	A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.	IGEN / NEM
II.2.	Hozzájárulás a pénzügyi egyensúly fenntartásához	A kritérium az önkormányzat költségvetési egyensúlyának fenntartását erősíti.	IGEN / NEM
II.3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshöz	A kritérium bevezetése az adott földrajti területen belüli bármilyen egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.	IGEN / NEM

II.4.	Hozzájárulás belső társadalmi kiegyenlítődéshez	A kritérium a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítését szolgálja.	IGEN / NEM
II.5.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.	IGEN / NEM
II.6.	Hozzájárulás munkahelyteremtéshez a	A kritérium bevezetése a foglalkoztatottsági helyzet javulását támogatja.	IGEN / NEM
II.7.	Hozzájárulás a külső természeti hatásokkal szembeni ellenálló képesség erősítéséhez	A kritérium bevezetésével szemponttá válik a beavatkozások hozzájárulása az ellenálló képesség növekedéséhez.	IGEN / NEM
II.8.	Egyéb, pontosan: Hozzájárulás környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz a	A kritérium bevezetésével szemponttá válik a beavatkozások hozzájárulása a környezeti/gazdasági/társadalmi fenntarthatósághoz.	IGEN / NEM

Jelen Stratégiában rögzített, TOP finanszírozásból megvalósuló projektek Hajdú – Bihar Megye Integrált Területi Program Területi Kiválasztási Rendszeréhez való megfelelőségét az alábbi táblázat tartalmazza, ahol „+” jellel a megfelelés tényét, „0” jellel a nem releváns kapcsolódást jelöltük.

24. táblázat: Projektek illeszkedése a Hajdú - Bihar Megyei Integrált Területfejlesztési Programhoz

Projekt típus	Projekt megnevezése	Hajdú – Bihar Megye Integrált Területi Program Területi Kiválasztási Rendszer											
		I.1.	I.2.	I.3.	I.4.	I.5.	I.6.	I.7.	II.1.	II.3.	II.5.	II.6.	II.8.
Középső városrész Akcióterületi	Városi parkok, zöldterületek rekonstrukciója	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Szálláshelybővítés (Kamilla Gyógyfürdő tetőterének beépítése, Thermál Hotel Balmaz átalakítása)	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Kemping kialakítása	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Idősek otthona – kapacitásbővítés	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Városi uszoda megépítése	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Labdajáték-edzőcsarnok megépítése	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Középső városrész Akcióterületi	Vasútállomás épületének felújítása, funkcióbővítése	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Kastélyban pincehelyiségében vendéglátó egység kialakítása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Helyi identitást erősítő rendezvények támogatása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Városüzemeltetési épületek energiahatékonysági korszerűsítése	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Középső városrész Akcióterületi	Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése		+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Egyéb önkormányzati tulajdonú kulturális, művelődési és igazgatási épületek rekonstrukciója, energiatakarékos fűtési rendszerek kialakítása	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+
Középső városrész Akcióterületi	Megújuló energiák: pellet fűtési rendszerek létesítése	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+
Középső városrész Akcióterületi	Megújuló energiák: önkormányzati épületek (általános iskolák) hőszigetelése, épületeken napelemes rendszer létesítése (1000 m ²)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+

Projekt típus	Projekt megnevezése	Hajdú – Bihar Megye Integrált Területi Program Területi Kiválasztási Rendszer												
		I.1.	I.2.	I.3.	I.4.	I.5.	I.6.	I.7.	II.1.	II.3.	II.5.	II.6.	II.8.	
Középső városrész Akcióterületi	Megújuló energiák: hévíz hőhasznosítása, kísérőgáz hasznosítása (2 db hévízkút)	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+	
Középső városrész Akcióterületi	Belterületi úthálózat, közlekedésfejlesztés (2 km gyűjtő út felújítása)	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	0	+	
Északi városrész Akcióterületi	Tejfeldolgozó üzem	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	
Déli városrész Akcióterületi	Növénytermesztés üvegházakban (japán technológia)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Déli városrész Akcióterületi	Horgásztavak fejlesztése, programszervezéssel	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
KULCS	Mezőgazdasági feldolgozó üzem létesítése (1500 m2, 100 fő)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
KULCS	Naperőmű létesítése	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés I. ütem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés II. ütem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés III. ütem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés IV. ütem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
Közösségi közlekedés fejlesztése hálózatos projektek – HKKÖZL	Az önkormányzat közösségi közlekedési létesítményeinek rekonstrukciója (10 db buszmegálló építés és korszerűsítés)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
Megújuló energia arányának növelése, energetikai fejlesztések – HENERG	Óvodai és bölcsőde épületek energetikai felújítása (3 db intézményi épület)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
Nevelés-oktatási intézmények fejlesztése – HOVODA	Óvodai épületek rekonstrukciója, bővítése	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	

Projekt típus	Projekt megnevezése	Hajdú – Bihar Megye Integrált Területi Program Területi Kiválasztási Rendszer												
		I.1.	I.2.	I.3.	I.4.	I.5.	I.6.	I.7.	II.1.	II.3.	II.5.	II.6.	II.8.	
Ipari területek fejlesztése – HIPAR	Munkahely teremtést szolgáló belterületi ipari területek közmű és közlekedési infrastruktúra kiszolgálása két belterületi iparterületen 1,2 km út és közműhálózat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Kerékpár-fejlesztés HKPÁR	Turisztikai célú kerékpárút építés (Tiszacsege-Balmazújváros)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Megújuló energia arányának növelése, energetikai fejlesztések – HENERG	Gázmotor projekt: termálvíz gáztartalmának hasznosítása energiatermelésre	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
EGYÉB	Közösségépítő rendezvények	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
EGYÉB	Fehérvíz (mélyfúrású rétegvíz kutak) – szürkevíz (balmazújvárosi víztisztító mű) mintaprojekt közintézményekben	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	
EGYÉB	ROHU / határon átnyúló együttműködés	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	

EU 2020 Stratégia
célok**6.1.2 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire és prioritásaihoz**

Az Európa 2020 Stratégia három, egymással összefüggő és egymást kölcsönösen erősítő szakpolitikai területre épül: intelligens növekedés, azaz a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása; fenntartható növekedés, azaz erőforrás-hatékonyabb, környezetbarát és versenyképesebb gazdaság létrehozása; és inkluzív növekedés, azaz a foglalkoztatás magas szintjét biztosító, szociális és területi kohéziót eredményező gazdaság ösztönzése.

Az előrehaladást az unió öt kiemelt célkitűzés megvalósulása alapján értékeli majd, és a tagállamok feladata lesz, hogy ezeket a célkitűzéseket lebontsák a kiindulási helyzetet is tükröző, nemzeti szintű célokkra.

1. Foglalkoztatás

Magyarország a foglalkoztatási szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a 20-64 év közötti népesség foglalkoztatási arányának 75 százalékra növelését tűzte ki célul 2020-ig.

2. Kutatás-fejlesztés

Magyarország az Európa 2020 Stratégia kutatás-fejlesztési célkitűzéséhez kapcsolódva a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 1,8 százalékára történő növelését vállalja 2020-ig.

3. Klíma-energia

Magyarország az Európa 2020 stratégia energia és klíma céljaihoz kapcsolódva a megújuló energia-források részarányának 14,65 százalékra növelését, 10 százalékos teljes energia-megtakarítást, valamint az EU emisszió-kereskedelmi rendszerén kívül az üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10 százalékos növekedését vállalta 2020-ig.

4. Oktatás

Magyarország a képzettségi szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a felső-fokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának (a 30-34 évesek körében) 30,3 százalékra növelését és a korai iskolaelhagyók arányának (a 18-24 évesek körében) 10 százalékra csökkentését vállalja 2020-ig.

5. Társadalmi felzárkózás

Magyarország az Európa 2020 Stratégia szegénységi céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20 százalékos csökkentését vállalja 2020-ig; ez – a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűrésével – 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű.

EU 2020 Stratégia
prioritásai

Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája egymást kölcsönösen megerősítő három prioritást tart szem előtt.

1. Intelligens növekedés keretében a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítását; melynek keretében erősíteni kívánja a jövőbeli növekedés alapjait képező tényezőket, a tudást és az innovációt. Ehhez szükségesek: az oktatás minőségének javítása, kutatási teljesítményünk fokozása, az innováció és tudástranszfer népszerűsítése. Az információs és kommunikációs technológiák teljes körű alkalmazása, valamint annak biztosítása, hogy az innovatív ötletekből olyan új termékek és szolgáltatások szülessenek, amelyek segítenek a növekedés és minőségi munkahelyek megteremtésében és abban, hogy kezeljük a társadalmi kihívásokat.

2. Fenntartható növekedés: erőforrás-hatékony, fenntartható és versenyképes gazdaság megteremtése, többek között környezetbarát – technológiák fejlesztése, az Információs és kommunikációs technológiákat alkalmazó intelligens hálózatok bővítésének felgyorsítása, valamint a vállalkozások versenyképességének megerősítése, elsősorban a gyártásban és a kkv-

k körében, illetve azáltal, hogy a fogyasztókat hozzásegítjük az erőforrás-hatékonyság nagyra értékeléséhez. Ez a megközelítés hozzá segít, hogy megelőzzük a környezetkárosodást, a biodiverzitás csökkenését és az erőforrások nem fenntartható használatát, illetve erősíti majd a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót.

3. Inkluzív növekedés: azaz a magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakításának ösztönzése. A magas foglalkoztatottság, a készségek fejlesztésére való beruházás, a szegénység leküzdése és a munkaerőpiac modernizálása, valamint képzési és szociális védelmi rendszerek révén az emberek képessé válnak az előttük álló változások felmérésére, a változások kezelésére és összetartóbb társadalom kialakítására.

25. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz

ITS Átfogó célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése	1, 2, 3, 4, 8, 10	1b, 2b, 3a, 3b, 3c, 3d, 4b, 8a, 8b, 8c, 8d, 10
T2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	4, 5, 6, 7	4e, 4c
T3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11	2b, 4b, 5b, 6b, 6c, 6d, 6e, 6f, 7b, 7c, 11, 8a, 8b, 8c, 8d, 9a, 9b, 9c, 9d, 10, 11

6.1.3 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

OFTK-hoz
illeszkedés

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

■ Szakpolitikai célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

■ Területi célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Az Országgyűlés által 2014. január 3.-án elfogadott és hatályba lépett I/2014-es (I.3) OGY határozata alapján az Országos Területfejlesztési Konceptióban Balmazújváros nem került nevesítésre. Ennek oka, hogy egy kisvárosi ranggal rendelkező alföldi település önmagában nem képvisel országos szintű fejlesztési potenciált.

A településhez legközelebbi regionális szerepkörrel felruházott város Debrecen. Mivel Balmazújváros a hajdúsági főváros vonzáskörzetébe esik, ezért a település számára rendelkezésre álló lehetőségek a Debrecennel kialakított kapcsolatokról függenek.

A két szomszédos város kölcsönhatásban áll egymással. A településeket jellemző kapcsolatban inkább a megyeszékhely dominál, mivel a debreceni fejlesztések és események nagyobb hatással vannak Balmazújvárosra. A nagyváros több lehetőséget kínál az értelmiség számára, akik vagy átköltöznek, vagy az ingázást választják. Egyre jellemzőbbé válik, hogy a debreceni városközpontból a lakosság a város peremterületeire vagy szomszédos településeire költözik. A folyamat során erősödnek az olyan szuburbanizációs folyamatok, mint a várost körülvevő úthálózatra nehezedő nyomás a személygépjárművek magas száma miatt. A legtöbb háztartás saját gépjárművel közlekedik, ezért közösségi közlekedés iránti igény csökkenése és ezekkel egy időben nő a városok zaj- és levegő-szennyezettségének a terhelése.

Az Országos Területfejlesztési Konceptióban foglaltak alapján a kedvező agrárpotenciált Magyarország nem használja ki teljes mértékben. Az elkövetkezendő évek fontos feladata lesz az alföldi települések agroökológiai adottságainak kihasználása sokoldalú és minőségi élelmiszer termelés folytatása. A tevékenységhez kiváló alapot nyújtanak az erős agrárhagyományok és a lakosság kötődése a mezőgazdasághoz. A jövőben a monokultúras gazdálkodás helyett célszerű lenne előnyben részesíteni a termőhelyi feltételeknek megfelelően specializált növénytermesztést.

Az élelmiszer a lakosság egészségét és életminőségét leginkább befolyásoló tényező, stratégiai cikk. Magyarország jelenleg is mintegy 120%-os önellátásra képes az alapvető élelmiszerekből. Ez a szint a termelési potenciál ésszerű és fenntartható fejlesztésével 150%-ra növelhető, ami a globális élelmiszerigény várható jelentős emelkedésével komoly nemzetgazdasági előnyt jelent az ország számára. Az élelmiszergazdaság hazai piacvesztését szemlélteti az élelmiszeripari termékek importjának dinamikus növekedése az önellátással szemben. A magasabb hatékonyságú önellátás a helyi termelők megfelelő támogatása mellett, csökkentheti az alapvető élelmiszerek importját.

A vidéki települések egyik legfontosabb kitörési pontját a helyi termékek előállításának kellene, hogy jelentse az elkövetkezendő években. A helyben termelt termékek feldolgozása és értékesítése helyi és nemzetgazdasági szinten is kedvező lehetőségeket jelent. A folyamat elősegítése érdekében azonban a helyi termékek értékesítését adókedvezményekkel kellene támogatni, ahhoz, hogy a kisvállalkozók számára nyereséges legyen a tevékenységük és lehetőségük nyíljon gyarapodásra és a növekedéshez szükséges fejlesztések finanszírozására.

Hajdú – Bihar Megye
Területfejlesztési
Konceptiója és
Programja

Hajdú-Bihar megye jövőképe alapján 2030-ban a megye és települései 2010-től számítva, már két évtizede a fenntartható fejlődés útján halad előre és folyamatosan gyarapodik. Egy ilyen környezetben jelentős javulás érhető el a gazdasági teljesítmény mutatóiban, a foglalkoztatottak számának emelkedése mellett.

A megye kedvező földrajzi fekvését, természeti és kulturális értékeire alapozva növeli gazdaságban betöltött szerepét. Az alábbi célkitűzések lehetnek relevánsak Balmazújváros esetében.

- A megye **agrár- és élelmiszergazdasága** megerősödik, nő az exportban és a megye gazdaságában betöltött szerepe, hozzájárul a fenntartható gazdasági növekedéshez, valamint a vidéki térségek fejlődéséhez és a foglalkoztatás növeléséhez.

- A megyében jelentősen nő az **innováció és a tudás szerepe**. Kiemelt figyelmet kap a nyelvtanulás és a szakmai képzés megerősítése, a tanulható kompetenciák fejlesztése, a piacképes tudást közvetítő oktatási intézmények fejlesztése, hiszen a jól képzett és kreatív ember a legfontosabb erőforrása a gazdasági fejlődésnek. Ennek elengedhetetlen részét képezi a lakosság és elsősorban a fiatalok szemléletváltozása, az innováció társadalmi elterjesztése.
- A megye kedvező természeti adottságait megőrzi és kihasználja a társadalmi együttműködések nyújtotta lehetőségeket, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a megye kiegyensúlyozottan fejlődjön, valamint minden lakosa számára élhető környezet legyen.
- A megye teljes területén egészséges települési környezet kerül kialakításra, megőrizve a meglévő természeti értékeket, így minőségi szinten élhető, természeti, épített környezet jön létre, amely hozzájárul a térség népességmegtartó erejének növeléséhez is.
- A **társadalom megújítása** terén fontos szerepet kapnak a helyi közösségek, ezáltal hozzájárulva a társadalmi tőke, az állampolgári részvétel és civil szektor, valamint a közösségi művelődés intézményeinek megerősítéséhez, a közösségfejlesztés módszertanának alkalmazásához.
- A gazdasági megújulással, az elérhetőség, a közlekedési kapcsolatrendszer javulásával nem nő a különbség a megye központi és elsősorban határ menti települései között és ezen **leszakadó térségek** bekapcsolódnak a járási vérkeringésekbe. Ehhez a fejlett és aktív határon átnyúló kapcsolatok is hozzájárulnak, melyek gazdasági – társadalmi – szociális és közösségi vetületekre térnek ki, kiteljesítve a megyében működő európai területi együttműködési csoportosulás (ok) (EGTC) tevékenységét.
- A **vidéki területek** olyan értékekkel rendelkező élettérre válnak, ahol a fiatalok és idősök egyaránt megtalálják jövőjüket, boldogulásukat.

A megye jövőképeinek megvalósításának érdekében az alábbi, Balmazújváros számára releváns elemeket tartalmazó célrendszer került megfogalmazásra.

Átfogó cél 1

Hajdú-Bihar megye természeti adottságaira, hagyományaira és kutatási potenciáljára alapozott gazdaságfejlesztés, mely növeli a foglalkoztatást és erősíti a megye kelet-magyarországi innovációs központ funkcióját

Hajdú-Bihar megye gazdasága hagyományosan a mezőgazdaságra és az élelmiszeriparra épült. Ez a terület a jövőben is erőteljesen megjelenik majd a megye gazdasági szerkezetében. A mező-gazdaság számára előnyös természeti adottságok magas hozzáadott értékű, nemzetközileg is versenyképes, egészséges élelmiszerek előállítását teszik lehetővé, amelyet a megfelelő kutatás-fejlesztés támogat.

A megye gazdasága és kutatás-fejlesztése erősen Debrecen központú, a város Kelet-Magyarországon meghatározó szerepet tölt be ezeken a területeken. Ezt a regionális pozíciót meg kell erősíteni, és a kisugárzó hatás növelésével, új város-vidék kapcsolatokra építve a megye településeit bekapcsolni a gazdasági vérkeringésbe. Gazdasági és innovációs területeken a megye- és országhatárokon átnyúló kapcsolatokra támaszkodva fejlődik a megye versenyképes termelése, ezáltal növelve a foglalkoztatást.

Átfogó cél 2

A **szegénység és társadalmi kirekesztés csökkentéséhez**, valamint a munkaképes korú lakosság piacképes képzettségi szintjének növeléséhez szükséges szolgáltatási, népegészségügyi és köz-igazgatási funkciók erősítése

Hajdú-Bihar megyében cél a szegénység elleni küzdelem, különösképpen a mélyszegénységben élők számának csökkentése. A társadalmi kirekesztettség elleni fellépés részeként elerendő cél a társadalom önszerveződő, öngondoskodó erejének helyreállítása, egészségének fejlesztése, építve a helyi kulturális és vallási értékekre, erősítve a helyi közösségeket, fejlesztve a civil

társadalmat és növelve az állampolgári aktivitást és az egészség-tudatosságot. A munkaképes korú lakosság képzettségi szintjének növelését elsősorban a szakképzésre és a felsőfokú képzésre támaszkodva kell elérni, segítve az első átfogó célban megfogalmazott gazdasági fejlődést. A fenti célokat az ügyfélbarát, mindenki számára elérhető és hozzáférhető közszolgáltatás és közigazgatás, valamint államigazgatás kialakítása segíti, amely javítja a lakosság egészségi állapotát és a közbiztonságot.

Átfogó cél 3

A hatékony víz- és energiagazdálkodás, valamint a **fenntartható környezetgazdálkodás** feltételeinek megteremtése és fejlesztése a Tiszántúlon az éghajlat- és klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése

Hajdú-Bihar megye páratlan természeti értékeinek sokféleségét megőrizve hosszútávon fenntartható környezetbarát gazdaságot kell kialakítani. A megyét (hasonlóan a tiszántúli megyékhez) is érintik a klímaváltozás hatásai; az aszály, belvíz és árvíz problémáinak megoldása a fenntartható vízgazdálkodás fejlesztésével már rövidtávon segítheti a megye gazdaságának fejlődését.

A megye energiafüggőségének csökkentése érdekében kiemelt cél a megújuló energiák széleskörű alkalmazásának elterjesztése, illetve az energiahatékonyság növelése.

A fenntartható fejlődés elveit figyelembe kell venni a megyei stratégia és program kialakításakor és megvalósításakor. Ezen elvek a kedvezőtlen környezeti és társadalmi hatások csökkentésében kínálnak alternatívát. Ezen alapelvek – többek között – a következők:

Figyelem és gondoskodás az életközösségekről

- Az ember életminőségének javítása
- A Föld életképességének és diverzitásának a megőrzése
- A meg nem újuló erőforrások használatának minimalizálása
- Meg kell változtatni az emberek attitűdjét és magatartását
- Lehetővé kell tenni, hogy a közösségek gondoskodjanak a saját környezetükről
- Biztosítani kell az integrált fejlődés és természetvédelem nemzeti kereteit
- Globális szövetséget kell létrehozni

Stratégiai területi cél 2

Járasközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai

A járásközpontok és járási szintű kisvárosok a járások szintjén a közigazgatás és egyben a gazdaság centrumai, mindamelllett, hogy a hajdú városok és a bihari térség városai és térségeik jelentős mértékben különböznek egymástól, melyeket a fejlesztéseknél figyelembe javasolt venni. A megye (Debrecenen kívüli) nagyobb vállalatai közül a legtöbb ezeken a településeken található. Ezen vállalatok esetében cél a helyi beszállítók, a beszállítói hálózatok erősítése, illetve a helyi, térségi foglalkoztatás növelése a vállalatok innovációra épülő fejlesztésével. Különös figyelmet kell fordítani az élelmiszeripari vállalkozások fejlesztésére, letelepítésére.

A foglalkoztatás növeléséhez elengedhetetlen a megfelelő képzettségű munkaerő rendelkezésre állása. A szakképző intézmények, illetve szakiskolák képzésének harmonizálása szükséges a megye gazdasági struktúrájával, illetve közös, gyakorlat-orientált (duális) képzési rendszer kialakítása indokolt a vállalatokkal együttműködve.

A járási központok a térségi közigazgatás központjai, ezért ezeken a településeken biztosítani kell a járás települései számára a minőségi, elérhető és egyenlő esélyű hozzáférést a közszolgáltatásokhoz és közigazgatáshoz, különös tekintettel az egészségügyi, népegészségügyi és szociális szolgáltatásokra.

Célunk a járási központokban működő, főként integrált feladatokat ellátó kulturális intézmények (városi könyvtárak, múzeumok, stb.) feladatellátását támogató IKT infrastruktúrájának és belső tereinek megújítása a közösségi programok és az innovatív tudásátadás érdekében.

E településeken kezelni kell a lakásállományhoz kapcsolódó energetikai problémákat is.

A felsőoktatási képzés becsatornázása a megyei gazdaságba a gyakorlati, duális képzések kiszélesítésén, a munkaerőpiac és a felsőoktatás képzési, továbbképzési kapacitásainak szervezeti szinten történő összehangolásán, valamint a start-up ökoszisztéma továbbfejlesztésén keresztül

Horizontális elv 2

A társadalom és a gazdaság önszerveződő folyamatainak újraélesztése

A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni fellépés, valamint az előregedő társadalom okozta problémák megoldása továbbra is nagy kihívást jelent az Európai Unió és tagállamai számára. A társadalmi integráció területén tett lépések pozitív eredménye, hogy egyértelműbbé váltak a szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelésére szolgáló szakpolitikai elsőbbségek, ami egyébként a tagállamok által elfogadott szakpolitikai megközelítésekben is megmutatkoznak.

A fenti hatással bíró beruházások kapcsán, lehetőséget adva az önszerveződő folyamatok elindulására.

Horizontális elv 3

Az életminőség javítása az öregedő társadalom kihívásaira válaszolva

A társadalom öregedése, azaz az idősebb korosztályok arányának növekedése az utóbbi évtizedek egyik meghatározó társadalmi jelensége. A 65 éven felüliek aránya az elkövetkező évtizedekben – kisebb hullámzásokkal – az eddigieknél is erőteljesebben fog növekedni. 2050-re Magyarország népességének közel 30 százaléka lesz 65 éves vagy idősebb.

A társadalom idősekről alkotott képe ellentmondásos. Bizonyos vonatkozásokban azt lehet mondani, hogy a fiatalabb generációk toleránsabbak az idősebbekkel, ugyanakkor például az idősek munkatapasztalata a korábbi évekhez képest leértékelődött.

Mindamellettt egyre növekvő trendet jelent az időseket megcélzó termékek és szolgáltatások fejlesztése, melynek alapját az általános fogyasztásnövekedésen túl például az idősek egy jelentős csoportjának növekvő igénye képezi a pénzügyi szolgáltatások iránt, átalakulnak továbbá a táplálkozási szokások, nő az egészségügyi és rekreációs szolgáltatások jelentősége, de például a nyugdíjbiztosítási szolgáltatások iránti igény is. A megye lakosságának életminőség javítása szorosan összefügg az egészségügyi prevencióval is.

A fenti folyamatok természetesen Hajdú-Bihar megyére is vonatkoznak, ezért az öregedő társadalom kihívásaira válaszoló és azokra megoldást kínáló beruházások előnyt kell, hogy élvezzenek a fejlesztések között.

Horizontális cél 2

A foglalkoztatás növelése a megye munkaképes korú lakossága körében

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program keretében finanszírozott minden újonnan megvalósuló gazdasági célzatú beruházásnak, szolgáltatás-fejlesztésnek hozzá kell járulnia e horizontális célhoz, azaz új munkahelyeket kell teremtenie. E cél elérésének elsődleges előnyt kell jelenteni azon beruházásokkal szemben, amelyek e célhoz nem járulnak hozzá.

Nem tartoznak a cél hatálya alá azon fejlesztési, beruházási programok, melyek oktatási-nevelési, társadalom-fejlesztési, közszolgáltatási, közigazgatási, államigazgatási vagy szakigazgatási célokkal valósulnak meg.

A cél elérését a Hajdú-Bihar megyében foglalkoztatottak számának munkaképes korú lakosságra vetített arányának növekedése is mutatja, amelyhez a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program közvetett módon járul hozzá.

Horizontális cél 3**A megye lakosságának és gazdaságának bekapcsolása az információs társadalomba**

Napjainkban kiemelt fontossággal bír az információs társadalomba való bekapcsolódás mind a lakosság, mind a gazdasági szereplők számára, ezért ehhez kötődően a közösség-fejlesztési és közigazgatási fejlesztések során ezen horizontális célhoz való hozzájárulást előnyként kell megjeleníteni. Ezért a 3. horizontális cél elérését az alábbi, KSH-tól éves szinten bekérhető, indikátorok teljesülésével lehet mérni:

- Az internet-előfizetések száma hozzáférési szolgáltatások szerint.
- Az információs és kommunikációs technológiák használatának aránya a vállalkozásoknál.
- Az internetet használó vállalkozások internetkapcsolatának típusai.
- Az internet igénybevétele a közigazgatási ügyek intézésére az internethasználó vállalkozások arányában.
- Háztartások infokommunikációs eszközellátottsága és egyéni használat jellemzői.

6.1.4 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat**6.1.4.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz**

Balmazújváros Helyi Építési Szabályzata 2000.01.01 napján lépett hatályba, az Önkormányzat ezt a településrendezési eszközt használja és alkalmazza, az évek során fellépő megalapozott igények alapján 2006, 2008, 2010, 2012, 2013 évi elvégzett módosításokkal aktualizálja.

A TK rögzíti, hogy Balmazújváros mára társadalmi, gazdasági szerepköre alapján város, és jelen van az átlagosnál dinamikusabb fejlődéssel jellemezhető magyar településrendszer formációi között. A fejlesztési koncepció feltérképezte a ma működési és távlati fejlődési, átstrukturálódási szükségleteket. A távlati és rövidebb távú tervei megfogalmazásakor ezen kapcsolódási pontok alapján határozta meg a konkrét érdekeit és céljait.

Az aktuális és releváns módosítások szükségességének általános okai:

A rendszerváltoztatásnak a társadalom egészére kiható politikai és gazdasági változások következtében megfogalmazódott fejlesztési elképzelések az OTvT-ben öltöttek testet, melyeket a helyi előírásokkal kell fogatosítani.

- Nagyobb súllyal jelentkezik az ökológiai szemlélet.
- Új országos közlekedési hálózat fejlesztési koncepció van.
- Módosult az építési törvény, és a végrehajtásra kiadott Kormányrendelet.
- Jelentősen megváltoztatta és korszerűsítette a tervezés korábbi rendszerét és tartalmát.

A városhoz hasonlóan a környező települések is rendelkeznek településszerkezeti tervvel. A települések számos hasonló intézkedési prioritásokkal rendelkeznek az egyes települések külön sajátosságai mellett.

6.1.4.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

A 2015-2019-es időszakot felölelő gazdaság fejlesztési programban a város által meghatározott projektek sorozata összességében az ITS-ben is jól azonosítható irányokat jelöl ki. Így látható a projektek pozicionálása alapján, hogy a turisztikai fejlesztéseket kívánják erősíteni, amely a település gazdaságának komplex fejlődését segítheti elő, ezen felül más ágazati fejlesztések tekintetében a mezőgazdasági fejlesztéseket jelölik ki, ahol feldolgozó üzemek létesítését tervezik. Ezen fejlesztési célok közvetve a településen élők foglalkoztatási arányát javíthatja, amely cél megjelenik a Integrált Település Fejlesztési Stratégiában is. A gazdasági program további projektjei erősíteni kívánják a települési identitást, a település infrastruktúráját melyek további fejlesztő folyamatokat indikálhatnak, a lakónépesség, és a gazdaság kapcsán is, így szolgálva az ITS-ben megfogalmazott humán és a gazdasági célokat.

6.1.4.3 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Balmazújváros területére is benyúlik a Hortobágyi Nemzeti Park, így meghatározza a város által tervezett fejlesztések lehetőségeit. A HNP hazánk első és legnagyobb kiterjedésű nemzeti parkja. A védetté nyilvánított határozattal 1973-ban alakulhatott nemzeti parkká 52 ezer hektáros területen, amely a folyamatos bővítések és összevonások révén ma már több mint 82 ezer hektár védett területet foglal magába. A HNP Újszentmargita Tilos-erdő erdőrezervátumának magterülete (22,3 ha) fokozottan védett terület (15/2000 KÖM). A HNP létesítéséről szóló dokumentumok alapján a védetté nyilvánított terület rendeltetése az alábbiakban foglalható össze:

Védje és fejlessze a puszta jellegzetes természeti értékeit, őrizze a Hortobágy sajátos pusztai tájképét, növény- és állatvilágát.

Biztosítsa a Hortobágy különleges madárvilágának háborítatlan fészkelését és vonulását. Természetes körülmények között, hiteles formában őrizze és mutassa be a hagyományos pusztai életformát, a kiveszőfélben lévő ősi magyar állatfajtaikat és a Hortobágy kulturális értékeit, történelmi emlékeit, tekintettel ezek kiemelkedő hazai és nemzetközi jelentőségére.

Balmazújváros közigazgatási területén belül a HNP alábbi zónaterületei helyezkednek el:

I/A (nem látogatható) zóna: Az emberi beavatkozás általában tilos. Kivéve tudományos anyagok gyűjtése, és egyes speciális esetekben a kezelési célzatú legeltetés vagy vízutánpótlás. Néhány ilyen terület több száz, de akár ezer hektár kiterjedésben a déli pusztákon, a hortobágyi halastavaktól keletre, valamint természetes folyószakaszok a Hortobágy folyó mentén, természetes mocsarak Nagyivántól délkeletre, és a Tisza-tó zavartalan részein található. Ebbe a zónába tartozik a település külterületének a Kishortobágy csárdától északra elhelyezkedő Hortobágy folyó keleti oldala.

II/B (engedéllyel, vezetővel látogatható) zóna: Természetes vagy féltértermészetes, általában az I. zónát körülvéő biotópok, szigorúan ellenőrzött és korlátozott mező- és erdőgazdasági tevékenységgel, a különleges fontosságú és/vagy életföldrajzilag jellegzetes fajok és biotópok védelmének prioritásával. Kisebb, szórtan elhelyezkedő terület egységek tartoznak ebbe a zónába. Ilyen a Magdolna-ér és a 33 számú főút közötti terület egy része, a Karinkó mezőgazdasági terület rész kisebb egysége.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket, erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

26. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

	Városi szintű középtávú tematikus célok									
Városi szintű problémák	T1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése			T2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés			T3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése			A kapcsolódások összesített erőssége
	T 1.1.	T 1.2.	T 1.3.	T 2.1.	T 2.2.	T 2.3.	T 3.1.	T 3.2.	T 3.3.	
A város népessége csökken	2	2	2	1	1	1	3	3	3	7
A magasan képzett lakosság elvándorlása gyorsul	3	3	3	1	1	1	2	2	2	7
A városban és térségében a vállalkozások együttműködésének szintje alacsony	2	2	2	0	0	0	2	2	2	4
Romló foglalkoztatási mutatók	3	3	3	0	0	0	1	1	1	4
Szegregációs folyamatok erősödése	2	2	2	0	0	0	3	3	3	5
Romló szociális viszonyok	3	3	3	0	0	0	3	3	3	6
A kapcsolódások összesített erőssége	15			2			14			

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a gazdaság fejlesztése, melynek keretében tervezi a gazdaság fejlesztés környezetét biztosító infrastruktúra fejlesztését, és konkrét munkahely teremtését is megvalósítani. A települési problémákat közel hasonló mértékben csökkentheti a leszakadó területek fejlesztése, a Központi városrészhez hasonló életminőség kialakítása. **Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése** tematikus cél a város problémáinak kezelése tekintetében túlnyomó részben megoldást jelenthet a városban felmerülő problémákra, hiszen egy kiegyensúlyozott foglalkoztatás fejlesztést eredményezhet amennyiben a cél irányában megfelelő mennyiségű tevékenység hat. A foglalkoztatás növelése sokban segíti a további két cél megvalósulását is, hiszen ezek önállóan nem léteznek, egymást erősítő folyamatok. Az egyes célokhoz kapcsolódó eredmények hozzájárulása a különböző problémákhoz eltérő mértékű, összességében a célok elérése kapcsán a népesség életminősége javul és ez kihatással lesz a város lakosság megtartó képességének javításával a jelenleg meglévő demográfiai problémákra is így az elvándorlás jelentősebb mértékben lassulhat. A város által megfogalmazott célok legkevésbé a szegregáció mérséklését szolgálják; minden esetben a problémák mérséklését tipikusan a város vezetése hatókörén kívül eső tényezők (pl. jelentős forrásigény, személyes kapcsolatok minősége) is jelentős mértékben befolyásolják, valamint a tervezett fejlesztések közül kevés az amely közvetlenül a szegregáció problémájára reagál, sokkal inkább csak közvetett hatással van arra.

27. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

	Városi szintű középtávú tematikus célok									
Városi szintű adottságok	T1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értéktéremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése			T2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés			T3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése			A kapcsolódások összesített erőssége
	T 1.1.	T 1.2.	T 1.3.	T 2.1.	T 2.2.	T 2.3.	T 3.1.	T 3.2.	T 3.3.	
Jó infrasrtuktúrális adottságok	3	3	3	0	0	0	2	2	2	5
A város jelentős nagyságú ipari területtel rendelkezik	3	3	3	0	0	0	1	1	1	4
Jó turisztikai adottságok	3	3	3	0	0	0	3	3	3	6
A vidéki turizmus természeti és gazdálkodási alapjai megvannak	3	3	3	0	0	0	3	3	3	6
Jó egészségügyi ellátási rendszer	0	0	0	0	0	0	3	3	3	3
Kedvező földrajzi elhelyezkedés	2	2	2	2	2	2	2	2	2	6
A kapcsolódások összesített erőssége	14			2			14			

Az értékelő táblázatból látható, hogy városi célkitűzés tekintetében minden tematikus cél nagyban épít a város adottságaira; ezek **Versenyképes és innovatív gazdaság: az értéktérítő foglalkoztatás és aktivitás növelése és Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése** célkitűzések alapoznak leginkább a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra. **A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés** az adottságok csak kisebb részére és mérsékelt hangsúllyal épít. Az adottságok és a célok viszonyában kiemelkednek a „Jó turisztikai adottságok”, „A vidéki turizmus természeti és gazdálkodási alapjai megvannak”, „A vidéki turizmus természeti és gazdálkodási alapjai megvannak”, „Jó infrastruktúráis adottságok”, amelyek így a város legfontosabb adottságának tekinthetők, és amelyek további fejlesztése és minél szélesebb körű funkciókkal történő hasznosítása az egész város fejlődése szempontjából meghatározó lehet.

28. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai

Városrészi szintű problémák / városrészi célok	V1. Megújuló erőforrás felhasználás fejlesztése és energetikai beruházások	V2. Turisztikai nivó erősítése, fejlesztése	V3. Meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése	V4. Hálózatos infrastruktúra fejlesztése	V5. Identitás erősítése	V6. Munkahelyteremtés és azt elősegítő beruházások	A kapcsolódások összesített erőssége
Északi városrész							
Szegregátum kialakulása	3	0	0	0	3	3	6
Turisztikai vonzerők hiánya	0	0	0	0	0	0	0
Alacsony tőkeerejű vállalkozások	3	0	0	0	0	3	6
A kapcsolódások összesített erőssége	6	0	0	0	3	6	
Középső városrész							
Többfunkciós kulturális létesítmények hiánya	0	2	3	2	0	0	7
Kereskedelmi és vendéglátó-ipari egységek egységes arculatának hiánya	0	3	1	0	0	0	4
Idegenforgalmi fogadókészség alacsony kihasználtsága	3	3	0	0	2	2	10
A kapcsolódások összesített erőssége	3	8	4	2	2	2	
Déli városrész							
Szegregátum kialakulása	3	0	0	0	3	3	6
Turisztikai vonzerők hiánya	0	0	0	0	0	0	0
Alacsony tőkeerejű vállalkozások	3	0	0	0	0	3	6
A kapcsolódások összesített erőssége	6	0	0	0	3	6	

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- **„Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése”** tematikus cél erős kapcsolódást mutat minden városrészi cél tekintetében. Teljesüléséhez a **„Munkahelyteremtés és azt elősegítő beruházások”** és a **„Identitáserősítés”, „Hálózatos infrastruktúra fejlesztése”** területi célok járulnak hozzá dominánsan, az **„Megújuló erőforrás felhasználás fejlesztése és energetikai beruházások”, „Turisztikai nívó erősítése, fejlesztése”** esetében a kapcsolódás némileg gyengébb, mivel ezek kapcsolata csak közvetett, míg az előbb említettek, közvetlenül kapcsolódnak egymáshoz.
- A tematikus célok eléréséhez a különböző városrészek megközelítőleg azonos erősséggel járulnak hozzá, a célok kitűzése szinte kivétel nélkül biztosítja a város összehangolt területi fejlődését.
- A városrészek tekintetében a Déli és Északi városrészek céljai a gazdaságfejlesztést szolgálják, melyen keresztül a foglalkoztatás és a jövedelmi viszonyok javulhatnak, így a **„Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése”** és **„Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése”** tematikus célokhoz kapcsolódik szervesen.

29. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

	Városi szintű középtávú tematikus célok									
	T1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értékteremtő foglalkoztatás és aktivitás növelése			T2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés			T3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése			A kapcsolódások összesített erőssége
Városrészi célok	T 1.1.	T 1.2.	T 1.3.	T 2.1.	T 2.2.	T 2.3.	T 3.1.	T 3.2.	T 3.3.	
V1. Megújuló erőforrás felhasználás fejlesztése és energetikai beruházások	1	1	1	3	3	3	2	2	2	7
V2. Turisztikai nívó erősítése, fejlesztése	3	3	3	2	2	2	2	2	2	7
V3. Meglévő ellátási funkciók minőségi szintjének emelése és igény szerinti bővítése	2	2	2	1	1	1	3	3	3	6
V4. Hálózatos infrastruktúra fejlesztése	3	3	3	2	2	2	3	3	3	8
V5. Identitáserősítése	1	1	1	2	2	2	3	3	3	6
V6. Munkahelyteremtés és azt elősegítő beruházások	3	3	3	1	1	1	3	3	3	7
A kapcsolódások összesített erőssége	13			11			16			

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészen független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnak, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása szempontjából fontos, hogy tartalmazza a stratégia szintjén azonosított kockázatokat, tehát azon történéseket, eseményeket, melyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Azon kockázatokat, melyek az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztetik, az egyes fejlesztések kapcsán kell majd a megvalósításhoz kapcsolódóan meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a kockázatok bemutatása mellett bemutatja azok hatását, megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint az esetleges bekövetkeztük esetére tervezett intézkedéseket is megjeleníti, annak érdekében, hogy a stratégia megvalósítását ténylegesen segítse a kockázatok elemzése. Ezen adatok az alábbi táblázatban találhatóak, melyek külön szöveges formában nem kerülnek kifejtésre.

A község tervezett kapcsolódó beruházásaira nagy hatással van a kedvezőtlen gazdasági helyzet, mivel általában ilyenkor csökkennek az önkormányzatok adóbevételei, amelyeket költségvetési elvonások is tetéznék, mindezek által pedig csökken a beruházásokra fordítható saját források mértéke. Ebben a helyzetben azoknak a beruházásoknak kedvezőbb a helyzete, amelyek megvalósításához pályázati források vehetők igénybe, illetve sikerül azokat megszerezni.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. A jelenleg tapasztalható, az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli a beruházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

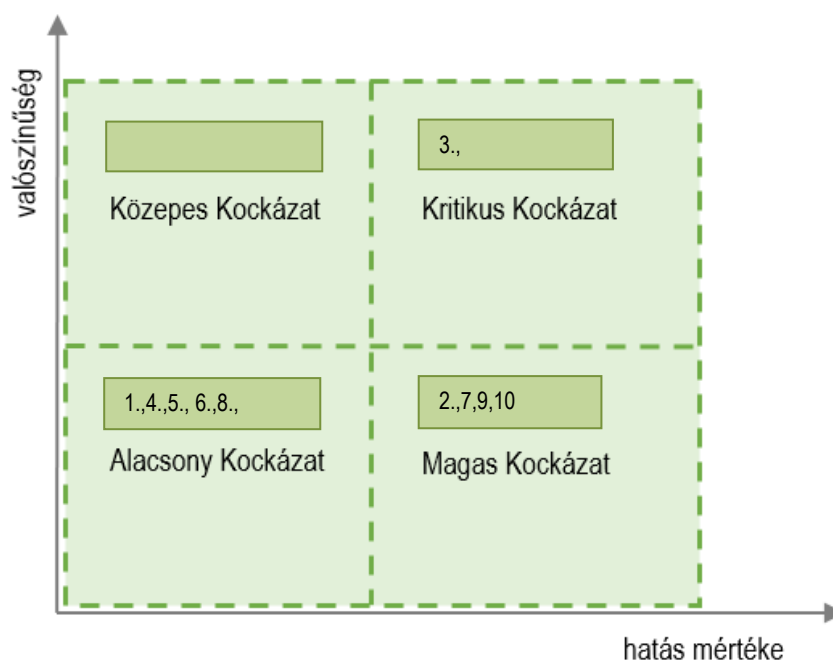
30. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
1	A jogszabályi környezet változásai	közepes	közepes/ jelentős	A jogi és szabályozási követelményeket meghatározó intézményekkel folyamatosan szoros együttműködésre kell törekedni. Ezen túlmenően a vonatkozó jogszabályok és eljárásrendek módosításait folyamatosan figyelemmel kell kísérni.
2	A kulcsprojektek megvalósításához szükséges pályázati forrás nem áll rendelkezésre	közepes	jelentős	A kockázat elkerülése érdekében folyamatosan egyeztetés szükséges a forrást biztosító szervezetekkel, intézményekkel. Amennyiben szükséges, további finanszírozási lehetőségeket kell felkutatni.
3	A fejlesztések költségei meghaladják az előzetesen meghatározott értéket	közepes	jelentős	A fejlesztések előkészítésénél körültekintően kell tervezni a költségeket és lehetőség szerint törekedni kell a költséghatékony megoldások alkalmazására.
4	Sikertelen közbeszerzési	alacsony	közepes	Körültekintő előkészítéssel, közbeszerzési szakértő alkalmazásával a kockázat

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
	eljárások			minimálisra csökkenthető
5	A fejlesztéseket érintő esetleges régészeti feltárások elhúzódása miatti csúszás	alacsony	közepes	A fejlesztések kivitelezői, az Önkormányzat és a feltárást végző régészek közötti folyamatos együttműködés, a rendszeres egyeztetések jó alapot adnak a kockázat hatásainak mérséklésére.
6	Kivitelezői határidő csúszása	közepes	közepes	A fejlesztések kivitelezésekor megfelelő végrehajtási ütemtervet kell meghatározni. A nyertes kivitelezővel kötött vállalkozási szerződésben a kivitelezőnek felróható határidőcsúszás miatt olyan kötbért kell meghatározni, ami fedezi az Önkormányzat kockázatát.
7	A lakosság és a civil szervezetek elégedetlensége	alacsony	jelentős	A lakosság és a civil szervezetek már a stratégia alkotásának folyamatába be vannak vonva a társadalmasítás eszközeivel, a fejlesztések előkészítése során a lakosoknak lehetősége volt a fejlesztési javaslatait eljuttatni a város vezetése számára. A civil szervezetek képviselői minden munkacsoportba bevonásra kerültek, ahol lehetőségük van véleményük és javaslatuk megvitatására. A lakosság szempontjából kiemelkedő fejlesztési elemek kapcsán (pl. a Nagyerdő fejlesztései), további egyeztetéseket kell folytatni a lakosság és a civil szervezetek képviselőivel a konkrét tervek készítésekor.
8	Az intézmények fenntartási költségei jelentős mértékben emelkednek	közepes	közepes	A fejlesztések során korszerű, a fenntarthatóságot elősegítő technológiák (lehetőség szerint a legjobb elérhető technológiák) alkalmazása szükséges a tervezés és a kivitelezés során. A fenntarthatóság szempontjából kiemelkedő fontosságú az energiahatékonyságot szem előtt tartó tervezés és kivitelezés megvalósítása. Emellett már a fejlesztések megtervezésekor számba kell venni a várható bevételeket és kiadásokat.
9	Műszaki kivitelezés miatti minőségromlás	alacsony	jelentős	A fejlesztések műszaki kivitelezését, a szükséges közbeszerzéseket a lehető legnagyobb gondossággal kell előkészíteni. Nagy hangsúlyt kell helyezni a megfelelő referenciákkal rendelkező kivitelező kiválasztására, a megfelelő garanciális feltételek beépítésére a szerződésbe. Kiemelkedő fontosságú a gondos műszaki

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
				ellenőrzés biztosítása a kivitelezés során.
10	A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	jelentős	A tervezés fázisában nagy hangsúlyt kell helyezni arra, hogy a városi klímát jól tűrő, honos növényfajok kerüljenek telepítésre a fejlesztések keretében a közterületeken. Kiemelt figyelmet kell arra fordítani, hogy a növények a legmegfelelőbb időpontban kerüljenek telepítésre és a gondozás szakszerű legyen. A kivitelező felelősségét megfelelően kell szabályozni a szerződésben.

8. ábra: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Balmazújváros Város stratégiájában megjelölt legfontosabb prioritásai közé tartozik a versenyképes gazdaság, az élhető város kialakítása, valamint az idegenforgalom fejlesztése. Ennek érdekében az önkormányzat számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartozhatnak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak. Az alábbiakban bemutatásra kerül, hogy Balmazújváros mely fejlesztési és nem beruházási jellegű tevékenység támogatja az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósulását, az abban megfogalmazott stratégiai célok elérését.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Balmazújváros Város Önkormányzata az elfogadott Polgármesteri Hivatali Szervezeti és Működési Szabályzatának értelmében jelenleg az alábbi osztályok és bizottságok támogatásával működik, melyek segítik a képviselő testület és a polgármester munkáját és döntéshozatalát:

31. táblázat: Balmazújváros Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal bizottságai, szervezeti egységei

Bizottságok	Polgármesteri Hivatal Belső szervezeti egységei
Ügyrendi- és Jogi Bizottság	Szociális osztály
Pénzügyi -, Mezőgazdasági- és Környezetvédelmi Bizottság	Helyi adócsoporthoz tartozó, Beruházási osztály, közterület fenntartás, városi mezőgazdász
Intézményfelügyeleti-, Szociális, és Közbiztonsági Bizottság	Beruházási osztály - közterület fenntartás, városi mezőgazdász

Forrás: www.balmazujvaros.hu Balmazújváros Város Önkormányzata, 2015

Balmazújváros területén több, a város 100%-os tulajdonában lévő gazdasági szervezet működik:

- Balmazújvárosi Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft. Főtevékenység: karbantartás
- Balmaz Intercom Kft. Főtevékenység: távközlés
- Balmaz-Kamilla Kft.

Az önkormányzati hivatali ügyek intézésének hatékonyságát hivatott növelni az intézményben 2 pályázatával:

- „ÁROP 1.A.2/A A polgármesteri hivatalok szervezetfejlesztése: A döntési mechanizmus korszerűsítése Balmazújvárosban” című pályázat keretében közvélemény kutatás zajlott a lakosság körében a közszolgáltatásokkal kapcsolatos igények és elégedettség felmérésére.
- „ÁROP 1.A.5-2013 Szervezetfejlesztés konvergencia régiókban lévő önkormányzatok számára: Szervezetfejlesztés Balmazújváros Város Önkormányzatánál”.

A projektek megvalósítása révén javul a döntési folyamatok megalapozottsága, átlátható információáramlás biztosítja a döntési folyamat szereplőinek tájékozottságát, a döntésekről a partnerek tájékoztatása gyors és érthető. Ez utóbbit szolgálja Balmazújváros Városának honlapja (www.balmazujvaros.hu, Balmazújváros Újság havi számai), ahol a várost érintő döntések kommunikálásra kerülnek a lakosság és egyéb szervezetek felé. Megvalósul a civil szervezetek minél teljesebb körű bevonása a döntéshozataltól a megvalósításig.

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Az IVS-ben foglaltakat Balmazújváros Önkormányzata jó hatásfokon valósította meg, így jelen ITS készítésekor stabil megalapozott fejlesztések alapozták meg a tervezést, tették azt kiszámíthatóvá, világossá.

Balmazújváros Város nem rendelkezik Városfejlesztési társasággal, sem más az Önkormányzattól függetlenül működő településfejlesztéssel foglalkozó vagy azért felelős szervezettel. Az eddigi hatékony jól működő fejlesztési tevékenység eredményeképpen nem is terveznek ilyen szervezetet létrehozni. Az ITS-ben foglaltakat továbbra is az Önkormányzat koordinálja.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Az ITS készítése során meghatározásra kerültek Balmazújváros azon partnerei, amelyekkel kapcsolatban van vagy kapcsolatba kell lépnie az ITS tervezése során. Ez a partnerségi terv készítésekor történt meg, melynek során kijelölésre kerültek a partnerek típusai is, valamint a partnerek azonosításának harmadik lépéseként a fentebb azonosított partnerek elemzésre kerültek a stakeholder elemzés segítségével.

Ezen elemzési módszereket alapul véve kerültek meghatározásra a Balmazújváros Településfejlesztési Stratégia tervezéséhez, véleményezéséhez, megvalósításához és fenntartásához kapcsolódóan, a fenti partnereket magukba foglaló munkacsoportok.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Balmazújváros Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – (településfejlesztési koncepciójának és) integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmazásához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek
 - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: 2015.05.26.-án megkezdődött Államigazgatási eljárás keretében, a Konzorcium által biztosított elektronikus platformon
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: 2015.04.30.-án megtartott tájékoztatót, valamint a Balmazújváros Város saját honlapján kialakított elektronikus felületen véleményezhette. (<http://balmazujvaros.hu/its>)
- Lakossági szint: 2015.04.30.-án megtartott tájékoztatót, valamint a Balmazújváros Város saját honlapján kialakított elektronikus felületen véleményezhette. (<http://balmazujvaros.hu/its>)

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az INNOVA Észak-Alföld Regionális Innovációs és Fejlesztési Ügynökségnél (4031 Debrecen, Kürtös u.4)

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – <http://balmazujvaros.hu/its> – elérhetőek.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

A 2007 – 2013 közötti időszak egyik fontos tapasztalata, hogy a célok megvalósulásának méréséhez szükséges adatok nem vagy csak korlátozottan álltak a települések rendelkezésére, így a stratégia monitoringjának egy fontos eszköze hiányzott.

Az **Európai Bizottság** 2014 januárjában hozta nyilvánosságra a **2014-2020-as programozási időszak monitoring és értékelési folyamatokra vonatkozó iránymutatásának tervezetét**.¹ A korábbi időszakhoz képest jelentős változásokat jelenít meg a dokumentum, melyek közül a legfontosabb a szakpolitikai célok egyértelműbb kifejezésre juttatása, mely alapvető fontosságú a célorientált szakpolitika megvalósítása, valamint a forrás lehívására fókuszáló korábbi szemlélettel való eltávolodás érdekében. Világosan lehatárolásra kerülnek az értékelés különböző típusai és határozott módszertant követel meg a beavatkozások hatásainak bemutatására vonatkozóan.

Az **Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete** minden prioritás az alapspecifikus szabályoknak megfelelően minőségi vagy mennyiségi szempontból kifejezett mutatókat és kapcsolódó célértékeket határoz meg a program végrehajtásában a célkitűzések megvalósításához képest elért előrehaladás értékelésére. Ezek a mutatók tartalmazzák a kihelyezett összegekre vonatkozó pénzügyi mutatókat, a támogatott műveletekre vonatkozó kimeneti mutatókat és az érintett prioritáshoz kapcsolódó eredménymutatókat.

Ahogy az a fenti EU-s iránymutatásból és rendeletből kiderült, a 2014 – 2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az **indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő**, jelen stratégia indikátorai is úgy lesznek kialakítva, hogy azok **egyértelmű és hozzáférhető adatokra** támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni.

Ennek érdekében kiemelt fontosságú, hogy Debrecen kialakítsa a stratégia megvalósulásának nyomon követésére alkalmas **adatbázisát**. Ez célszerűen terjedjen ki mind a végrehajtással kapcsolatos, mind az indikátorértékek változásának mérésével kapcsolatos adatokra.

Mint lényeges menedzsment-funkció Debrecen városa a **monitoring tevékenység irányítását** és a **szervezésével** kapcsolatos feladatokat mind a stratégia tervezése, mind a végrehajtás során a városfejlesztő társaságához delegálja. A hatékony monitoring tevékenység érdekében az **Önkormányzat monitoring bizottság felállítását tervezi**, az ITS monitoringjához és értékeléséhez kapcsolódóan. Ennek szervezeti keretei, feladata, funkció a nemzeti jogszabályok ismeretében, később kerülnek meghatározásra.

Tekintettel arra, hogy a 2014-2020-as időszak nemzeti és területi szintű monitoring és értékelési rendszerét megalapozó jogszabályi és intézményi háttér jelen stratégiai verzió készítésekor még nem került kialakításra, a 2. fejezetben található, a célokhoz, valamint az egyes akcióterületi beavatkozásokhoz és az integrált településfejlesztési stratégia intézkedéseikhez rendelt vonatkozó indikátorok később kerülnek meghatározásra.

¹ The Programming Period 2014-2020 – Guidance Documentation Monitoring and Evaluation – European Regional Development Fund and Cohesion Fund – Concepts and Recommendations

8.5.1 Az ITS célrendszeréhez kapcsolódó indikátorok meghatározása

Az Operatív Programok közül a városok számára, így Balmazújváros Város Önkormányzata számára is az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódóan a megyei Integrált Területi Programok (ITP) tervezése és az abban rögzített városi fejlesztési elképzelések összegyűjtése, rendszerezése párhuzamosan zajlott jelen stratégia készítésével

Így jelen Stratégia tervezési munkájának elsődleges fókuszában jellemzően a TOP finanszírozásában megvalósítható projektek álltak, melyek megfelelő indikátormutatókkal és indikátorértékekkel kerültek kidolgozásra.

Ágazati és egyéb forrásokból megvalósítandó projektek esetében a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek lesznek. Így a projektekhez rendelt output indikátorok esetében az indikátor forrása mellett rögzítésre került a tervezett változás értéke, egyes esetekben annak tendenciája.

A Stratégia célrendszerének elérésének mérhetőségét az egyes tematikus célokhoz rendelt eredményindikátorokkal biztosítjuk, melyeket jelen dokumentum „32. táblázat: Tematikus célok indikátorai” című táblázata tartalmaz. Az eredményindikátorok tekintetében rögzítésre került az indikátor forrása, annak mérési gyakorisága valamint a várható változás, az indikátor – mutatókhoz rendelt tendencia.

32. táblázat: Tematikus célok indikátorai

Átfogó cél	Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága	Célérték
1. Versenyképes és innovatív gazdaság: az értéketermelő foglalkoztatás és aktivitás növelése	T 1.1. Versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH (népszámlálás)	tízévente	növekvő
	T 1.2. A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése	Vendégéjszakák száma (kereskedelmi és magán)	db	KSH	évente	növekvő
	T 1.3. A gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása (oktatás, szakképzés, stb.)	Foglalkoztatási ráta a 15-64 évesek arányában	%	KSH	évente	növekvő
2. A környezettudatosság erősítése, a klímaváltozásra való felkészülés	T 2.1. Közlekedés-fejlesztés (külső és belső elérhetőség, fenntarthatóság)	Gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók aránya	%	KSH	10 évente	növekvő
	T 2.2. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	Önkormányzati felmérés	később kerül meghatározásra	növekvő
	T 2.3. Megújuló energia arányának növelése	Fejlesztés eredményeként a fel nem használt energia mennyisége	MJ/MW	Önkormányzat	évente	növekvő
3. Az életminőség javítása, a társadalmi különbségek csökkentése	T 3.1. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	Önkormányzati felmérés	évente	növekvő
	T 3.2. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	Önkormányzati felmérés	évente	növekvő
	T 3.3. A leszakadó városrészek fizikai és társadalmi megújítása, identitás-erősítő beavatkozások	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	pontérték	KSH (népszámlálás)	tízévente	növekvő

8.5.2 Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

33. táblázat: A stratégiában szereplő projektek indikátorai

Projekt típus	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	output indikátor	indikátor értéke
Középső városrész Akcióterületi	Városi parkok, zöldterületek rekonstrukciója (2 hektár, sétányok, utcabútorok, parkosítás)	TOP 2.1.	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága (m2)	20000
Középső városrész Akcióterületi	Szálláshelybővítés (Kamilla Gyógyfürdő tetőterének beépítése, Thermál Hotel Balmaz átalakítása)	GINOP	Férőhelyek száma (szoba) (tervezet)	17-20
Középső városrész Akcióterületi	Kemping kialakítása	GINOP	Férőhelyek száma (fő) (tervezet)	120
Középső városrész Akcióterületi	Idősek otthona – kapacitásbővítés	EFOP	Férőhelyek száma (fő) (tervezet)	30
Középső városrész Akcióterületi	Városi uszoda megépítése	Kormányzati forrás	Vízfelület nagysága (m2) (tervezet)	400
Középső városrész Akcióterületi	Labdajáték-edzőcsarnok megépítése	később kerül meghatározásra	Edzőcsarnok nagysága (m2) (tervezet)	300
Középső városrész Akcióterületi	Vasútállomás épületének felújítása, funkcióbővítése	később kerül meghatározásra	Megújult épületek száma (tervezet)	1
Középső városrész Akcióterületi	Kastélyban pincehelyiségében vendéglátó egység kialakítása	GINOP	Kialakított pincehelyiségek száma (tervezet)	1
Középső városrész Akcióterületi	Helyi identitást erősítő rendezvények támogatása (kulturális és szabadidős rendezvények)	TOP 5.	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma (fő)	100
Középső városrész Akcióterületi	Városüzemeltetési épületek energiahatékonysági korszerűsítése (1 db épület)	TOP 3.2.	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték)	19,6

Projekt típus	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	output indikátor	indikátor értéke
Középső városrész Akcióterületi	Önkormányzati kerékpárút hálózat fejlesztése (6 km kerékpárút)	TOP 3.1.	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)	6
Középső városrész Akcióterületi	Egyéb önkormányzati tulajdonú kulturális, művelődési és igazgatási épületek rekonstrukciója, energiatakarékos fűtési rendszerek kialakítása (1 db épület energiatakarékos fűtési korsz.)	TOP 3.2.	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték)	36,09
Középső városrész Akcióterületi	Megújuló energiák: pellet fűtési rendszerek létesítése	TOP 3.2.	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése (kWh/év)	23640
			Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték)	19,6
			Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés (PJ/év)	0,000085104
			A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év)	0,000085104
Középső városrész Akcióterületi	Megújuló energiák: önkormányzati épületek (általános iskolák) hőszigetelése, épületeken napelemes rendszer létesítése (1000 m2)	TOP 3.2.	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése (kWh/év)	343400
			Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték)	68,18
			Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés (PJ/év)	0,00123624
			A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év)	0,000038808
Középső városrész Akcióterületi	Megújuló energiák: hévíz hőhasznosítása, kiserőgáz hasznosítása (2 db hévízkút)	TOP 3.2.	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték)	28,3
			A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év)	0,0036

Projekt típus	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	output indikátor	indikátor értéke
Középső városrész Akcióterületi	Belterületi úthálózat, közlekedésfejlesztés (2 km gyűjtő út felújítása)	TOP 1.3.	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza (km, 4-5 számjegyű utakra értendő)	2
Északi városrész Akcióterületi	Tejfeldolgozó üzem	VP	Tervezett foglalkoztatottak száma (fő) (tervezet)	150
Déli városrész Akcióterületi	Növénytermesztés üvegházakban (japán technológia)	VP	Üvegházak nagysága (ha) (tervezet)	3-4
Déli városrész Akcióterületi	Horgásztavak fejlesztése, programszervezéssel	Vp	Fejlesztett horgásztavak (db) (tervezet)	1
KULCS	Mezőgazdasági feldolgozó üzem létesítése (1500 m ² , 100 fő)	TOP 1.1.	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe (ha)	0,15
KULCS	Naperőmű létesítése		Később kerül meghatározásra	
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés I. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	TOP 2.1.	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza (m)	6250
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés II. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	TOP 2.1.	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza (m)	6250
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés III. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	TOP 2.1.	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza (m)	6250
Csapadék és belvíz - HVÍZ	Belterületi vízrendezés IV. ütem (6,25 km csapadékvíz árok burkolás, ill. zárt csatorna)	TOP 2.1.	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza (m)	6250
Közösségi közlekedés fejlesztése hálózatos projektek – HKKÖZL	Az önkormányzat közösségi közlekedési létesítményeinek rekonstrukciója (10 db buszmegálló építés és korszerűsítés)	TOP 3.1.	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma (db)	10
Megújuló energia arányának növelése, energetikai fejlesztések – HENERG	Óvodai és bölcsőde épületek energetikai felújítása (3 db intézményi épület)	TOP 3.2.	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése (kWh/év)	530860
			A megújulóenergia-termelés további kapacitása (MW)	9,3

Projekt típus	Projekt megnevezése	Finanszírozás forrása	output indikátor	indikátor értéke
			Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték)	107,78
			Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés (PJ/év)	0,00191088
Nevelés-oktatási intézmények fejlesztése – HOVODA	Óvodai épületek rekonstrukciója, bővítése	TOP 1.4.	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (db, óvoda férőhelyeinek száma)	210
Ipari területek fejlesztése – HIPAR	Munkahely teremtést szolgáló belterületi ipari területek közmű és közlekedési infrastruktúra kiszolgálása (közlekedő és elkerülő kiszolgáló utak, energia és víziközművek, távközlési és hírközlési közművek) két belterületi iparterületen 1,2 km út és közműhálózat	TOP 1.1.	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe (ha)	2
Kerékpár-fejlesztés HKPÁR	Turisztikai célú kerékpárút építés (Tiszacsege-Balmazújváros)	később kerül meghatározásra	Kiépített kerékpárút teljes hossza (km)	27
Megújuló energia arányának növelése, energetikai fejlesztések – HENERG	Gázmotor projekt: termálvíz gáztartalmának hasznosítása energiatermelésre	KEHOP	előállított energiamennyiség (PJ/év) (tervezet)	0,00121
EGYÉB	Közösségépítő rendezvények	TOP 5.	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma (fő)	100
EGYÉB	Fehérvíz (mélyfúrású rétegvíz kutak) – szűrkevíz (balmazújvárosi víztisztító mű) mintaprojekt közintézményekben	KEHOP	előállított vízmennyiség (m3) (tervezet)	15000
EGYÉB	ROHU / határon átnyúló együttműködés	ROHU	Határon átnyúló kapcsolat (db) (tervezet)	1

8.5.3 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

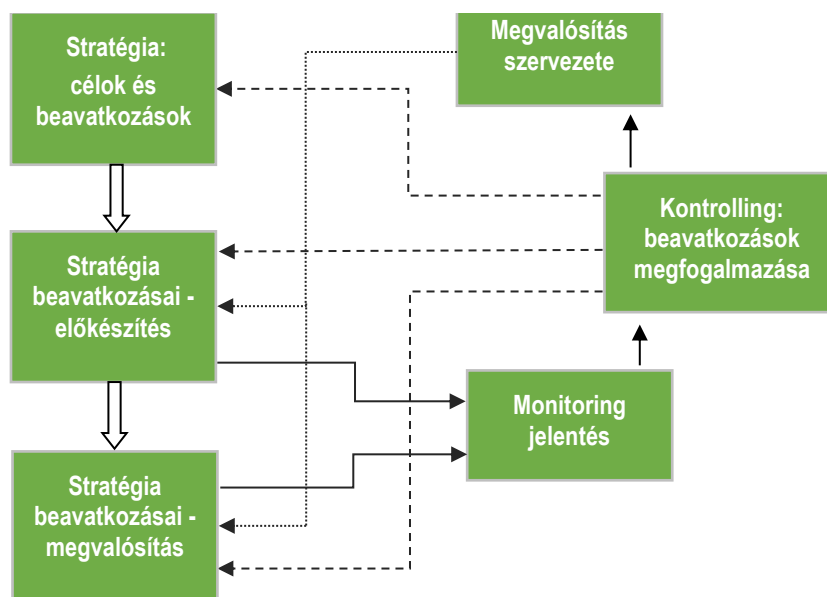
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelőset
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja:

9. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- Monitoring bizottság: negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
 - Polgármester
 - A testületi bizottsági elnökök
 - Főépítész
 - A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
 - Egyéb civil szervezetek
 - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Negyedéves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint – a monitoring bizottság javaslatai alapján – a jelentést az illetékes szakbizottságok, illetve a képviselőtestület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:
 - a beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
 - a beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
 - a stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulására,
 - a különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
 - javaslatok megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.
- Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - A megvalósítás szervezeti keretei
 - A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
 - A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatott intézkedések leírása és értékelése
 - A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
 - A megvalósításra fordított pénzügyi források

- A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
 - A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
 - Melléklet: A negyedéves jelentések összefoglalása és értékelése
- Értékelő lapok: a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető legobjektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell, hogy fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.

Az ITS elkészítése során megtartott megbeszélések, workshopok jelenléti íveit tartalmazza a „Mellékletek” fejezet.

Főbb témák:

- A tervezési folyamat háttere
- A szükséges erőforrások egyeztetése
- Partnerségi lépések ütemezése:

a(z) „Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása Projektindító megbeszélés” megbeszélésről

Balmazújváros Város Önkormányzatával

Időpont: 2015.január 22.

Helyszín: Balmazújváros,

[illegible]

ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002
„Észak-Alföldi Operatív Program - Fenntartható
településfejlesztés a kis- és középvárosokban –
Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”

- Egyeztetés államigazgatási szervekkel
- ITS helyzetfeltárás munkarész
- TOP forrásból megvalósítani kívánt projektek
- Településrendezési szerződések
- Önkormányzati segélyezés
- Fiatalokat támogató lakáspolitikai
- Internet adatok részletezése
- Közmunkaprogram
- további feladatok, határidők rögzítése

JELLENLÉTI ÍV

a(z) „**Helyzetelemzés előzetes egyeztetése**”
üléséről/egyeztetésről/megbeszélésről

BALMAZÚJVÁROS Város Önkormányzatával

Időpont: **2015. 03. 19.**

Helyszín: **Balmazújváros**

[illegible]

Társadalmasítási / Partnerségi workshop – 2015. április 30.

Főbb témák:

- a SWOT analízis főbb megállapításai
- az önkormányzati projektek beillesztése az új célrendszerbe
- a meghívottak projekt-javaslatának összegyűjtése

JELENLETI ÍV			
Balmazújváros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája célrendszerének kidolgozása és a Vidékfejlesztési pályázati lehetőségek ismertetése tárgyában szakmai konzultációra, „workshop”-ra			
Helye: Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal-Díszterem 4060 Balmazújváros, Kossuth tér 4-5. Ideje: 2015. április 30. csütörtök 14.00 óra			
NÉV	KÉPVISELT SZERVEZET	ELÉRHETŐSÉG	ALÁÍRÁS
1. Varga Jácint	INNOVA Észak-Alföld Regionális Fejlesztési és Innovációs Ügynökség	varga.jacint@innova-alfold.hu	<i>[Signature]</i>
2. Papp György	INNOVA Észak-Alföld Regionális Fejlesztési és Innovációs Ügynökség	gyorgypapp@innova-alfold.hu	<i>[Signature]</i>
3. Gonda József	FORENSYS Kommunikációs Tanácsadó Kft. ügyvezető	ITS-Kommun	<i>[Signature]</i>
4. dr. Csordás-László Enikő	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fejlesztési, Tervezési, Stratégiai Osztály képviselőjében		
5. Dr. Tiba István	országgyűlési képviselő		
6. Dr. Veres Margit	polgármester		<i>[Signature]</i>
7. Tóthné Dr. Kertész Mariann	jegyző		<i>[Signature]</i>
8. Dr. Bencsik Judit	aljegyző	52 580-100	<i>[Signature]</i>
9. Vágnerné Szilágyi Ilona	pénzügyi osztályvezető	penzugy@balmazujvaros.hu	<i>[Signature]</i>
10. Csíha Gábor	hatósági osztályvezető		

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

11.	Csonka-Kis Pál	Önkormányzati képviselő			
12.	Nádasiné Kerekes Erzsébet <i>BOX KAMRA</i>	Balmazújvárosi Általános Iskola Intézményvezető helyettes	52 580 - 543	Boda László	
13.	Berettyán Sándorné	Balmazújvárosi Általános Iskola Tagintézmény-vezető	52/580 - 543	Berettyán Sándor	
14.	Molnárné Nemes Margit	Lengyel Menyhért Városi Könyvtár Intézményvezető	52/370 - 328	Andrák Deves Gyula	
15.	Hegedűs Tibor	BalmazInterCOM Kft. ügyvezető			
16.	Genesi Zoltán	Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft. ügyvezető	30/863 - 6500	genesi	
17.	Bíróné Nagy Csilla	Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesület munkaszervezet vezető	30/523 3855	Bíró Csilla	
18.	Mikó Zoltán	Tiszagyulaháza polgármestere			
19.	Koós Amikó	Angyalliget Közhasznú Alapítvány Kuratórium elnök			
20.	Varga Lászlóné	Angyalliget Közhasznú Alapítvány Intézmény vezető	20/809 - 0568	Varga László	
21.	Varga Levente	Angyalliget Közhasznú Alapítvány Kommunikációs munkatárs	20 809 - 0616	Varga Levente	
22.	Szilágyi István	Organo-Pet Kft. ügyvezető			
23.	Radócz István	Vidékfejlesztési Pályázati Kft. ügyvezető igazgató	30/1538-9542	Radócz István	
24.	Dr. Posta János	Galambs és Kisállattenyésztők Egyesülete elnök	balmazujvaros@protonmail.hu 30/3389 901		

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

DARÁNYI IGNÁC TERV

25.	Koroknai János	Munkanélkülik és Álláskeresők Egyesülete Balmazújváros képviselőjében		Munkajárművel rendelkezők 20-328-5243	
26.	Pénzes Sándor	48-as Olvasó Népkör elnöke		30/9837506	Dénes Sándorné
27.	Kerekes Tamás	Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal pályázati referens		70/382-0740	
28.	Tóth Erzsébet	Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal pályázati referens		70/991-0479	Tóth Erzsébet
29.	Szilágyiné Holczner Anikó	Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal pályázati referens		52/180-102	
30.	JECSE KATALIN	HKE - Munkanélküli Helyi Képzési és Foglalkoztatási Központ			Kecse Katalin
31.	Székelyi Zoltán	MNV		436-50/09-62-102	Székelyi Zoltán
32.	Székelyi Zoltán	Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal pályázati referens		30/336-5741	
33.	Kovács Zoltán	Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal pályázati referens		70/161-3004	Kovács Zoltán
34.	Kovács Zoltán	Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal pályázati referens		30/161-3004	
35.	SALYA DORA	INDOVA BÉZAK-ALFÖLD		70/175-1827	Sallya Dóra
36.	Kovács Tamás				
37.					

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

